

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnih prejemih:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenšil nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petič vrsta za enkrat po 14 vln., za dvakrat po 12 vln., za trikrat ali večkrat po 10 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vnosne naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7-00
na mesec	2-30

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Obstrukcija v deželnem zboru.

V kranjskem deželnem parlamentu so klerikaleci pokazali, da so politično popolnoma neizobraženi ljudje. Še pojma nimajo o nalogah večine. Kdor ima v parlamentu večino, ta vlada, a samo tepec misli, da se v parlamentu tako vlada, kakor v kakem klerikalnem izobraževalnem društvu, kjer večina z noži in s cepeji manjšino premaga in ven vrže. Vlada je umetnost. Ni dovolj, da večina uveljavi svojo voljo proti volji manjšine, zgoditi se mora to tudi vedno na postaven način in sicer v taki obliki, da se manjšina sploh ne more opravičiti upirati, tako, da bi javnost obsojala manjšino, če bi se ustavljala. Večina, ki ne more drugače izhajati, kakor s takimi zločinimi postavljenimi, kakor jih je storil Šuklje, taka večina je nezmožna, taka večina je duševno in politično inferiorna, ne glede na to, da je vsako postavolomstvo na sebi lopovstvo.

S parlamentom je ravno tako, kakor s kakim kompliciranim strojem. Če je stroj dober, potem se ne more zgoditi nobena eksplozija, a če se vendar zgodi, je tega kriva nezmožnost ali pa zapikrnost mašinstva.

Tudi v našem deželnem zboru je samo neumnost in zagrizenost klerikalne večine lahko miselno in frivolno izzvala obstrukcijo. Puhloglavci okrog »Slovenca« mislijo, da je samo razbijanje s činelami, trobentanje in metanje s stinkbombami, obstrukcija, in če to neha, da je obstrukcija konec. Rečejo so naivni. Ti ljudje pač ne vedo, da obstoji obstrukcija iz cele vrste različnih taktičnih operacij, in da mora manjšina izbirati med njimi vedno tako, kakor zahteva momentan položaj, obstrukcijska sredstva so tudi preprečenje sej, dolgi govori, predlaganje prememb itd. Viharna seja minole sotoje je bila le epizoda v tem obstrukcijskem boju, ki ga je vodila napredna stranka, dosledno in konsekvntno in tako, da je pokopala ravno to, na kar so klerikaleci polagali največjo važnost.

Začela se je obstrukcija s tem, da je dr. Tavčar zatrjeval, da se morajo vse predloge 48 ur pred sejo natisniti izročiti poslancem. To pred-

pisuje postava in zato so morali klerikaleci kapitulirati. Že to je bil hud udarec za klerikalece; s tem je dosegla napredna stranka, da celih enajst dni ni bilo seje dež. zbora. To je velikanski uspeh. S tem so klerikaleci izgubili prvo bitko. Obstrukcija se je med tem nadaljevala v odsedeh. Tam so napredni poslanci z obudovanjem vredno spretnostjo in energijo, zgolj s stvarnimi argumenti podajali klerikalce, da je bilo kar veselje. Da je bil čas krajši, so se klerikalce imeli malo za norca. Tako je bil čas, ki ga je dež. zbor imel na razpolaganje v veliki meri izčrpan. Kaj bi bili klerikaleci lahko vse zase storili, če bi jim napredni poslanci ne bili z obstrukcijo pokvarili načrtov. Brez števila predlogov so imeli klerikaleci v žepih, sebi in svojim pristašem bi bili nametali podpor kar bi se dalo, a vse je šlo po vodi, vse je napredna obstrukcija ubila. Se več! Tudi iz tistih načrtov, ki so bili klerikalcem najbolj pri srcu, in ki so jih le vsled Šukljevega postavolomstva spravili v zbornico, ne bo nič. Lovski zakon je mrtvo-rojeno dete; to sta spoznala tudi Sušteršič in Žitnik in bolešno vzdihovala: lovski zakon ne bo nikoli sankcioniran. Potem občinski red. Kako lepo so si klerikaleci stvar zamislili, da utrdijo svoje gospodstvo v deželi in dobe sveder, s katerim bi naprednjakom puščali in tudi iz tega ne bo nič, ker nobena vlada ne bo tako brezvestna, da bi tako stvar predložila v sankcijo. Ravnotaka ali še hušja usoda je zadelo električno centralo. Kako se je že veselil Pavšlar, da bo tudi po odbitku provizij še vedno veliko svoto deželnega denarja pobesal in tudi to je šlo v nič. Kako so se klerikaleci pekali za to centralo, naprednjaki so tudi to podrdili. To je uspeh spretnosti naprednjakov. Tako je obstrukcija preprečila klerikalne namene, vse to, kar so najbolj želeli, in ravno preprečenje nasprotniških namenov je cilj in naloga vsake obstrukcije. Večjega uspeha sploh ni mogoče doseči. Napredni poslanci so dali klerikalcem lekcijo, ki jo bodo pomnili. Šla jim je do živga, in ko je prišel še z Dunaja migljaj s polenom, da bo dež. zbor takoj razpuščen in Šuklje odstavljen od dež. glavarstva, če ne ne-hajo klerikalna postavolomstva, tedaj so klerikaleci vsi zbegnjeni kar zlezli pod klop in rjoveči lev Šuklje je postal v zadnjih dneh tako

krotka ovea, da kar iz roke je. Krotak je zdaj Šuklje, kakor tepen pa-glavec, ker pač služi, da bo obstrukcija v dež. zboru trajala dokler bo Šuklje dež. glavar. Napredni poslanci so klerikalce naučili v par tednih, da jim je zdaj že suh vrabec v rokah ljubši, kakor pisan puran na strehi.

Obstrukcijska vojna se je večeraj zaključila zopet z viharjem. Po veliki debati o deželni banki, ki je tudi že mrtva in pokopana, ker je v deželnem zboru storjeni sklep neveljaven, so klerikaleci spravili na razpravo premenjeni deželnozborni poslovnik. S tem hinavskim predlogom so hoteli klerikalci eropati narodno-napredno manjšino vseh parlamentarnih pravice, vsega tega, kar je po našem svetu priznana manjšini; s tem poslovnikom so si hoteli zagotoviti moč, da bi manjšini onemogočili vsak odpor proti večini in jo napravili popolnoma brezpravno. Na tako nasilstvo je bil mogoč samo en odgovor: hrupna obstrukcija, ki so jo napredni poslanci znamenito izvedli.

Tako je v različnih oblikah izvrševana obstrukcija ugnala klerikalce v kozji rog in ne bo je konec, dokler bo Šuklje sedel na sedežu dež. glavarja. Če hoče vlada za prihodnje zasedanje dež. zbora zagotoviti predpogoje za mirno delovanje, naj skrbijo, da izgine Šuklje. Naj ga magari vzame k paradržem. Naprednim poslancem pa bodi izrečena zahvala na njih žilavi, energični in spretni taktiki.

Francisco Ferrer ustreljen!

V sredo 13. oktobra je bil v trdnjavi Montjuich pri Barceloni ustreljen španski profesor, svobodomislec Francisco Ferrer.

Kdo je bil Ferrer? Ferrer je bil predsednik društva španskih racionalističnih profesorjev. Že v rani mladosti ga je v dno duše pekla sramota njegove ponižane domovine in sklenil je žrtvovati vse svoje življenje za povzdigo ljudske izobrazbe in za osvoboditev svojega naroda izpod meniškega jarma. Ko je svoje dni predaval nekoč na svobodni univerzi v Parizu, seznanil se je z mladino in lepo, a obenem zelo bogato Francozino, ki jo je vzel za ženo. In vso veliko doto, ki mu jo je prinesla žena v zakon, je Ferrer porabil doma na Špankem za ustanovitev svo-

bodnih šol, t. j. takih šol, ki so bile popolnoma neodvisne od cerkve. Takih šol je ustanovil na stotine in od leta do leta so procvitale bolj in bolj. V Barceloni si je bil ustanovil tudi knjižarno, kjer je zalagal poučne knjige za ljudstvo in za inteligenco. Španska vlada, ki je samo slepo orodje v rokah katoliške hierarhije, je seveda pisano gledala Ferrerjevo delovanje, menili in škofje so ga črnili in obrekovali, toda do živga mu niso mogli, ker sme celo v črni in reakcijski Španiji vsakdo ustanovljati privatne šole, ako ima sredstva in sposobnost za to. Sovražili so ga fanatični klerikaleci, kakor more sovražiti in črtiti samo besen klerikalec! Iskali so prilike in povoda, kako bi mu zavili vrat — in prilika se je bila našla!

Ko je bil pred leti neki anarhist naredil atentat na kralja Alfonza v Madridu, začeli so vsi katoliški listi kazati na Ferrerja, češ, da je on sam provzročil atentat na kralja. Infernalno hudobni farizeji so dosegli, da je bil Ferrer res aretiran in po nedolžnem zaprt. Vsi satani, kar jih lazi preoblečenih v razne kute po romantični španski zemlji, so vpili: »Križaj ga, križaj!« Državni pravdnik je iskal dokazov in prič, da bi ga mogel izročiti rablju, pa zaman! Čez več mesecev so ga morali izpustiti iz ječe, kjer je pretrpel strahovite duševne in telesne muke.

Na svetovnem kongresu svobodomislecev v Pragi l. 1907. meseca septembra je bil navzoč tudi Francisco Ferrer s svojo krasno ženo. Takrat sem ga videl tudi jaz, sedel zraven njega v prezidiju tudi jaz in za slovo je stisnil roko tudi meni. Bil je eleganten, srednjavelik mož z inteligentnim obličjem in s precejšnjo plešo na glavi. Po vsem svojem značaju južan romanske rase od glave do nog. Kjer sta se pokazala v Pragi, sta vzbujala pozornost, on s svojim živahnim temperamentom in kavalirsko zunanostjo, njegova žena pa s svojo lepoto in s svojim chicom.

Ko je prišla na dnevni red točka: Šolstvo, govoril je tudi Ferrer v veliki dvorani na Zofinu. Rekel je med drugim: »Cerkve zahteva svobodo le za sebe. Tam, kjer ima vlado v svojih rokah, hoče biti svobodna, drugim pa svobode ne dovoljuje. Zaupati svoje otroke duhovnikom, to je toliko, kakor ubijati jim inteligenco. Duhovnikom zaupati vzgojevanje

mladine, pomeni okužiti ves razumov razvoj...« Potem pravi, da ni za to, da bi imela država monopol s šolami, kajti na ta način bi bil pouk odvisen od raznih sprememb v vladni politiki. Strankarstvo bi dobilo vpliv na šolstvo; to pa bo šolstvu samo škodilo. Šola mora biti svobodna in neodvisna od politike, zlasti pa mora biti svobodna od klerusa in cerkve... »Mladini treba povedati vso čisto resnico. Posebej je treba razlagati ji (mladini) zgodovino religij. Treba je govoriti o zgodovini vojsk, da vcepimo mladeži gnus do krvavih vojsk. V šolah moramo učiti, da smo si vsi ljudje bratje med seboj in da se moramo ljubiti, da moramo vzajemno delati in si z delavnostjo zagotoviti čim največjo srečo — sebi in bližnjim...«

Take plemenite nazore o zadnjem modernega šolstva je razvijal Ferrer v Pragi in nam pravil, da takšen duh vlada tudi v njegovih šolah na Špankem. Govoril je v francoskem jeziku, in ko je končal, ploskalo mu je najmanj 3000 poslušalcev.

Mož s takimi pedagoškimi nazori pač ni anarhist, ki bi hotel siloma preobrniti družabni »red«, pravilneje rečeno nered.

Revolucionar pa je bil Ferrer, revolucionar v višjem pomenu! Revolucionar je bil tudi Jezus napram farizejskemu židovstvu, revolucionarji so bili vsi veliki možje, ki pomenijo novo smer v razvoju človeške kulture. Revolucionar je bil Kopernik, ki je podrl Ptolomejev geocentrični sistem, revolucionar je bil Luther, revolucionar je Kolumb, Gutenberg; revolucionar je Darwin in z njim vred je revolucionarstva vsa moderna naravoslovna znanost!

Ferrer je dobro vedel, da so vse kulturne pridobitve produkt neprestane evolucije, zato ni posegal za revolver in za bombe, da bi pospešil delo prosvete med svojimi rojaki, njegovo edino orožje v borbi proti reakcijskim tendencam španskih klerikalnih vlad je bila šola, ki si jo je sam vzdrževal s svojim velikim premoženjem!

Toda že to je bila njegova tragična krivda, da je deloval proti španski hierarhiji, da se ji ni pokoraval, da svoje mladine ni gonil h pompoznim procesijam in ne v arene h krvavim bikoborbam! V šolo in h

LISTEK.

Otok bleški ...

(Pripoveduje Kranjica.)

Po večletnem bivanju v tujini se mi je zopet enkrat nudila prilika preživeti par tednov v ljubi svoji slovenski domovini.

Hitro me je vlak popeljal po Solnograškem in Koroškem. Nikjer se nisem ustavila, žal mi je bilo vsacega trenutka, ki bi ga izgubila. Namenila sem se obiskat Bled, ostati tam par dni in potem šele se peljati domov proti beli Ljubljani.

V Beljaku sem se slučajno sešla s svojim bratrancom, prišel mi je ravno z Dunaja, kjer je študiral mnogo let, trpel pomanjkanje in glad. Sedaj, ko je dovršil študije, je pozabil na vse bridkosti; bodočnost je videl v najsvetlejši luči. Saj mu je bila suplentura že napol obljubljena! Samo da bo doma, da bo slišal domače glasove, podučeval slovensko dečo! Pet let že ni bil doma, podučeval je otroke nemške družine na Dunaju, kar si je prislužil, je bilo komaj za preživetje in za knjige, denarja za potovanje domov si ni mogel prihraniti.

Vse to mi je pravil med tem ko sva čakala gorenjskega vlaka.

Na Bled sva se pripeljala precej zgodaj zjutraj.

O Bled, ti biser Kranjske dežele! S solznimi očmi sva te pozdravila, ko sva te ugledala. Krasno jutro je bilo, jezero se je ravno prebudilo iz spanja, kot lahka tančica je ležala še megla nad njim...

Počasi sva šla po stezi od kolo-dvora proti jezeru. Čudna svečanost mi je legla na srce, tako nekam kot takrat, ko sem bila še manjšna dekletce in sem hodila z materjo k zornicam. Kot bi stopala v svetlobo... »Fahr mer!« Stresnila sem se. Ali sanjam? Ne, tu pred mano leži jezero v vsi svoji krasoti, ob jezeru pa stoji veslači, gorenjski fantje, in vabijo ljudi, da jih popeljejo po jezeru: »Fahr mer!«

Molče sva šla naprej po poti ob jezeru, vsak zatopljen v svoje misli. Spominjala sem se svojega zadnjega izleta na Bled. Takrat me je priprist kmečki fant vprašal: »Gospa, ali naj jih prepeljem k cerkvi?«, in ko sva se pobotala za plačilo, je odvezal svoj čoln in me je peljal lepo počasi proti otoku, vmes mi je pa pripovedoval, koliko romarjev je že prepeljal tisto leto k cerkvi, pravil mi je tudi ves ogorčen o ljudeh, ki napol nagi letajo okoli jezera in še več drugih zanimivosti...

In danes? Le klanjaj se tujcu, slovenski kmet, čisto do tal se pripogni, da ti bo lažje stopil na tilnik in te zdrobil!

K obedu sva šla v staro, nekdanje dobro slovensko gostilno.

»Guten Tag! Küß d' Hand«, naji

je pozdravila natakaria z rumenimi lasmi, zviti mi v modno frizuro.

»Prinesite piva in jedilni list!«, ji je naročil bratranec.

»Tako!« se je odrezala in odfrčala. A Slovenci so menda na domačih tleh zadnji. Čakala sva dobre tričetrt ure predno je nama na večkratni opomin prinesla pivo in jedilni list. Vzame ga v roke, a glej, tiskovina je bila še dvojezična, a ni se jim vredno zdelo napisati jedilni list za Slovence.

»Na Bledu pa ne bom iz nemškega jedilnega lista jedla,« sem rekla, prosila bratranca, da naj plača pivo, in odšla sva s praznim želodcem iskat slovenske gostilne.

Mimogrede sva čula, ko je ravno natakaria pripovedovala nekim gostom, seveda nemško, da midva zato greva, ker nimajo slovenskega jedilnega lista. »Ravno čes imam pisati za nje slovenski list, je z zaničljivim nasmehom pripomnila.

Hodila sva okrog celo uro, a samo slovenskega napisa nisva našla. Prišla sva do gostilne, kjer je bil slovenski napis pred nemškim. Po kratkem pomisleku sva stopila na verando, pozdravila glasno, slovensko, tako da je naji tistih par tujcev, ki so se sedeli pri mizah, kar začudeno gledalo, in zahtevala jedilni list. Čez nekaj časa ga prinese natakaria in sicer pisanega v blaženi nemščini. »Ali nimate slovenskega jedilnega lista?« jo vprašava, »O, ja,« odgovori in odide.

Potrpežljivo sva čakala dobre pol ure. Medtem je natakaria stregla ljubezljivo svojim nemškim in laškim gostom, a za naji se niti zmenila ni. Končno nama je bilo to čakanje le odveč, vstala sva in odšla.

Zunaj na cesti sva se spogledala in brala glad in pa trdno odločnost drug drugemu z obraza.

»Čakaj, prvega stražnika ali pa kako drugo uradno osebo, ki jo srečava, vprašam po slovenski gostilni,« sem tolažila bratranca, ker se mi je zdelo, da je on še bolj lačen, kakor jaz.

Naproti nama prideta dva možaka, eden s pošto čepico na glavi. K njima pristopiva in jih prosiva, naj nama povesta, kje bi bila na Bledu kaka slovenska gostilna.

Poštni uslužbenec nama odgovori: »Ja ta bo pa teška, menda bo pa pri »X-u« ali kaj,« in ko mu midva to zanikava, se nasmehne, potem nama pa po kratkem premišljevanju imenuje gostilno v vasi blizu cerkve, kot bržkone slovensko.

Bilo je že dve uri in do cerkve dobre četrt ure. Hitro sva stopala in kmalu sva sedela v majhni, a prijazni gostilniški sobi pri Z... Kosila seveda niso več imeli, a prijazna gospodinja nama je hitro spekla kosček mesa, tako da sva se malo pokrepčala. Zemlje sva pa menda vse snedla, kolikor jih je od kosila ostalo.

Popoldne sva bila namenjena na grad in pa na otok.

Kako sem se veselila na to pot! Pogled po jezeru, po naši mili lepi domovini bo izbrisal vse žalostne utise zadnjih ur!

Med potjo do pod hriba sem pripovedovala bratranecu vesel dogodek, katerega sem doživela gori na gradu pred več leti, ko sem bila zadnjič tu. Smeja se sva stopala po stezi nazgor, a že pri prvih korakih nama zaostane beseda. Ali je mogoče? Tu pred nama stoji deska in na njej je zapisano: »Das Betreten dieses Weges ist verboten.«

»Idiva nazaj!« mogoče sva zšla na napačno pot,« sem rekla bratranecu, a ženska, ki je ob potu prodajala sadje, nama je pojasnila, da je to pač bila preje pot na grad, zdaj pa da je prepovedano hoditi gori.

Ko sem pogledala bratranca, videla sem solzo v njegovih očeh in tudi meni se je glas tresel, ko sem ga prosila, naj najame čoln, da se popeljeva proč od brega, proč od ljudi...

Pri cerkvi je pač bilo vse po starem, tiho in mirno. Tudi zvonit sva šla, seveda, po stari šegi. A nisva prosila zase dobrot z neba. Ena sama želja je vzkipevala iz naših src: »Odpri oči najinim rojakom, da vidijo prepad, nad katerim stopajo!«

Namenjena sem bila ostati na Bledu par dni, minilo me je vse veselje. Že istega dne sva se peljala z večernim vlakom proti Ljubljani domov.

knjigam je vabil mlade svoje rojake obbojega spola — in tega mu menih in škofi niso mogli odpustiti!

Nesrečna Španija je proti koncu 19. stoletja izgubila vse svoje velike kolonije. In kdo je zakrivil to katastrofo? Nikdo drugi, ko ničvredne klerikalne vlade! Bogatašu, ki je po svoji neumnosti prišel na boben, ostane včasih samo še prejšnja baharija, čeprav ima raztrgane hlače in čeprav mu palec gleda iz škornja. Ko se je Španija z donkišotsko ošabnostjo na šepavi Rozinanti zakadila poleti na afričanske Kabyle in bila večkrat poražena, zavrelo je v španskem ljudstvu, ker ni moglo razumeti, kaj bi bil tudi hotel, on ne bi bil mogel uprizoriti nobenega punta. Za časa velikega štrajka ga niti v Barceloni ni bilo. Ko je zvedel na svojem posestvu pri Barceloni, da ga državni pravdnik smatra za glavnega podpihovatelja nemirov, razrušitev in požigov samostanov, šel je ogorčen sam k sodišču, da bi zahteval pojasnila — a na poti je bil aretiran. Človek, ki nima čiste vesti, ne pojde sam v past, iz katere ni več rešitve! Tak bedak Ferrer ni bil. Bil je pošten idealist, ki je mislil, da se mu itak ne more nič zgoditi, ker ni ničesar zakrivil. Motil se je! Menih in škofi niso zaman obrekovali Ferrerja. In kar reče na Španskem najzabitejši menih ali škof, to je sveta resnica, čeprav je izmišljotina ali grda laž.

Ferrer je prišel v ječo, kjer so ga hoteli požrezi podgane. »Sodilo« ga je vojaško sodišče. Njegov advokat je bil neki stotnik, ki ni mogel najti na Ferrerju nobene dokazane krivde. Čeprav od vojaškega sodišča ne moremo ravno pričakovati objektivnosti, vendar sodniki niso bili edini v obsodbi. Eden med njimi se je odločno uprl obsodbi. Advokat je kot oficir prišel v disciplinarno preiskavo, ker ga je pregoreče zagovarjal in se s tem zameril španskemu klerusu. Smrtno obsodbo je izreklo nad nedolžnim Ferrerjem šele madridsko najvišje sodišče. Prošnja Ferrerjeve hčere za pomilostitev očeta ni bila uslišana, ker se kralj ni upal zameriti klerusu, in Ferrer je padel 13. oktobra ob 9. uri dopoldne kot navaden zločinec, zadet od vojaških krogelj.

Razume se samo ob sebi, da je vlada pozaprila vse Ferrerjeve svobodne šole. Zgodovina uči, da so bile povsod in vsekdar tiranske vlade tudi bornirane. Večje neumnosti španska vlada ni mogla napraviti, kakor da je naredila pedagog Ferrerja za mučenika. Ze sedaj je bila napredna stranka na Španskem precej močna, čeprav brez vpliva na vlado, odselej pa se porodi iz krvi njenega slavnega mučenika nebroj svobodomislecev in, bojimo se, da bo med njimi tudi takih ekstremnih elementov, ki bodo hoteli maščevati svojega duševnega, na barbarski način umorjenega očeta Ferrerja. Doslej je bil Ferrer znan le bolj na Španskem in med

romanskimi narodi, odalej je šel po vsem svetu! Protesti proti obsodbi in sedaj demonstracije po vsej Evropi pričajo na glas, kakšno grozodejstvo in obenem kakšno glupost je naredila klerikalna španska vlada, ker je dala ustreliti nekrivga Ferrerja. Junaka se je kazal v zadnjih trenutkih pred smrtjo, ko je ponosno odklonil versko tolažbo od tiste strani, ki ga je preganjala vse življenje. Junak je bil na morišču, ko je brez strahu stal pred namerjenimi nanj puškami.

Ferrer je v resnici mučenik svobodne misli, heroj, ki je padel v borbi za duševno svobodo in prosveto svojega naroda. Veliki rodoljub Ferrer je sedaj nesmrten ne samo na Španskem, nego po vsem civiliziranem svetu. Mi še doživimo, ko se bodo dvigali njemu na čast in njemu v spomin spomeniki, vsaj po vsem romanskem svetu. Ime »Ferrer« bo strašilo poslej vse reakcionarne španske vlade. Ferrerjevo ime je po vsej sveto vsem resnično naprednim ljudem brez razlike narodnosti. Slava mučeniku Ferrerju!

Libre penseur.

Vseslovensko klerikalstvo.

Za dan 17. t. m. so klerikalci sklicali v Ljubljano shod, na katerem bodo zopet enkrat menjali kožo. Zborovali bodo v Ljubljani v varstvu žandarjskih bajonetov in policijskih sabelj, in dobro je, da je zavzelek klerikalcev baron Schwarz preskrbel tako varstvo, kajti napredna Ljubljana nima za nepovabljene usiljive goste prav nobenih simpatij. Nečuvni dogodki v deželnem zboru so novič razpihali plamen sovraštva proti klerikalcem in da ta plamen ne bo več ugasnil, zato jamčijo zločinci, ki so jih klerikalci storili ob 20. septembra l. l.

Na shodu dne 17. t. m. se bodo klerikalci vseh slovenskih dežela organizirali kot enotna stranka. To je pač pri klerikalcih zgolj formalnost, kajti klerikalci so že danes tako enotna stranka, kakor pač morejo biti spriči dejstva, da stoji pod poveljstvom različnih škofov. Temelj vse klerikalne stranke je cerkvena organizacija, jedro te stranke so duhovniki, volilec so le vjete žrtve, kakor ovce so, ki so jih volkovi ugrabili.

Svoj načrt, organizirati se kot vseslovenska stranka, so klerikalci po opicje posneli po načrtu naprednih strank. Narodne stranke v različnih slovenskih kronovinah nimajo naravne organizacije, kakor klerikalci, ki se opirajo na katoliško cerkev. Zaradi tega si morajo šele ustvariti skupno organizacijo in upamo, da bo veliki shod meseca decembra poslal vsem naprednim strankam v vseh slovenskih deželah močnej temelj, na čigar podlagi bo mogoče enotnostnotrebo delovanje vseh naprednih elementov od Celovca pa do Pulja.

Ko bi si bili klerikalci za svoje zborovanje izbrali kraj, kjer je prebivalstvo njih mišljenja in kjer torej gospoduje klerikalizem, bi se za ta shod prav nič ne menili. Klerikalci so se že tolikrat golili, da nas pač ne more zanimati, če to še enkrat store, zlasti ker je itak vse eno, kako se imenujejo in kako se organizirajo, ker itak niso nič drugega, kakor janičarji svojih škofov. Izživljanje pa je in demonstracija, da hočejo ti ljudje zborovati v napredni Ljubljani, ki jih ne mara.

Na ta klerikalni, strahotno strankarski, demonstracijski shod so klerikalci povabili tudi razne slovenske politike, in čuje se, da se hoče med drugimi tega shoda udeležiti tudi vodja poljske ljudske stranke posl. Stapinski.

Znano nam je, kako slovenski klerikalci sistematično varajo poljski narod o slovenskih razmerah in kako sistematično skrbijo zlasti klerikalni »Swiat slowianski«, da Poljaki ne dobe jasnih pojmov o slovenskih razmerah. Umevno in opravičljivo je torej, da posl. Stapinski ne pozna naših razmer in ne ve, da pomeni njegova udeležba na klerikalnem strankarskem shodu demonstracijo proti slovenski napredni stranki in proti vsem ljudskim, demokratičnim in narodnim elementom na Slovenskem.

Pred državnim zborom.

Za dan 20. t. m. je zopet sklican državni zbor na redno delo. Več mesecev je bil ljudski parlament zaključen. Vlada je bila prisiljena, ga poslati domov, ker je brezveščna obstrukcija onemogočila vsako delo. Ta obstrukcija je provzročila narodom in celi državi materijelno in politično škodo. Ne le, da je bilo ljudstvo ves čas, kar so trajale neprosto-voljne parlamentarne počitnice, brez zastopstva, da ni moglo dati izraza svojim željam, potrebam in pritožbam na edinem mestu, kjer se ljudski glas čuje, tudi pozitivno škodo je obstrukcija storila vsem narodom in vsem slojem. Pomisliti je samo treba na trgovinske pogodbe, ki jih državni zbor vsled obstrukcije ni mogel skleniti. Posledica tega je bila, da je vsa industrija in trgovina imela veliko škodo, da je na tisoče delavcev ostalo brez zaslužka in da je draginja vseh živil postala neznosna.

Še večjo škodo je imela država sama. Vsled obstrukcije ni mogla država skleniti trgovinskih pogodb, ni mogla izpolniti svojih obljub in obveznosti. To je njen ugled oškodovalo, kajti slabo sodijo ljudje o državi, ki še takih mednarodnih obveznosti ne more izpolniti.

Tisti, ki so se najbolj zavzemali za aneksijo Bosne in Hercegovine in ki so najbolj delali na vojno proti Srbiji in Črni gori, so čez nekaj mesecev popolnoma pozabili, da jim je to stališče naložilo tudi dolžnosti. Prej so silili državo v nevarna podvzeta, ki so seveda veljala mnogo denarja, potem pa so se uprli iz umazanih nagibov pokritja teh stroškov.

Vsi vemo, da je država, torej skupnost vseh narodov, v največjih denarnih stiskah. Posledice teh stisk trpe vsi narodi. Dokler se državi ne odpro viri novih dohodkov, dotlej mora na vseh koncih in krajih štediti in ne more izdajati denarja niti za najpotrebnejše ljudske zadeve. Razen obstrukcionistov so bile vse stranke za to, da je treba državo spraviti iz sedanjih finančnih stisk in obenem tudi pomagati deželam, ki so strahovito zadolžene in katerih dohodki niti oddalec ne zadostujejo za pokritje najpotrebnejših stroškov.

Obsojali smo obstrukcijo, ki so jo uganjali klerikalci v poletnem zasedanju drž. zbora. Obstrukcija je skrajno sredstvo, ki se ga sme poslužiti kaka stranka, kadar se jej s postavolomstvom krše njene pravice. Obstrukcija v deželnem zboru kranjskem je bila opravičena in utemeljena, kajti brezvestna večina je z deželnim glavarjem vred hotela napredno stranko oropati njenih pra-

vic, je teptala vse postavbe in premenila deželni zbor v jamo političnih razbojnikov. V državnem zboru pa niso bile nikomur prikrašane njegove pravice, nobeno postavolomstvo se ni zgodilo in zato je bila obstrukcija frivolna igra in prav nič drugega.

Tik predno se snide državni zbor, je nastala v ministruvstvu kriza. Vzrok tej krizi so nemške stranke, ki so nastavile vladi nož na vrat, zahtevajoč, da mora nemudoma predložiti v sankcijo zakone, sklenjene v deželnih zborih Nižje in Gornje Avstrije, Predarlske in Solnograške. Ti zakoni so poteptanje narodne ravnopravnosti in zato sta češka ministra Začek in Braf zagrozila z demisijo in skoraj je gotovo, da pride do odstopa celega ministruvstva.

Nihče ne more reči, kako se reši ta kriza in kako se razvijejo razmere. Vse pa kaže, da pride na krmljo ministruvstvo, ki bo za Slovane še slabše, kakor je bilo sedanje. Že se napoveduje za slučaj, da parlament ne bo zboroval, radikalno postopanje. Vlada že poroča, da bo poslala parlament kratkoma domu in da bo vlada brez parlamenta bodisi s §14 ali celo brez njega, torej čisto absolutistično. Nemcem in Poljakom se pri tem ne bo slabo godilo, to vemo, kako pa bo z drugimi Slovani, si lahko mislimo. Bližajo se slabi in teški časi, ki jih ni zakrivil nihče drugi, kakor umazano koristolovstvo brezvestnih slovenskih klerikalcev.

Obsojen župnik.

Iz Mirne na Dolenjskem.

Naš gospod župnik Kocijančič je zdaj hudo tepen mož. Vzela mu je kresija v Novem mestu kuharico in hlape. Mejnike sta ta dva prestavljala in so rekli v kresiji, da je to bila golufija. Šest tednov ne bo imel kuharice naš gospod! Šest tednov je dolg čas! — Revček! — Komaj se je naš župnik malo utolažil zaradi odhoda kuharice, dobil je vest, da je nekdo pravdo zgubil, ki ga bo precej denarja stala. Ta je pa tako prišla na svet: Ivan Bule, posestnik in mesar na Mirni se je jako zameril našemu gospodu župniku. Prišel je z ženo, babico in nekim otrokom h krstu. Šel je v pisarno gosp. župnika in mu povedal, da je prišel h krstu. Župnik pa ga je pogledal in mu rekel: »Vi ste preumazani za sv. zakramente.« Bule se obrne in odide skozi neka vrata, da ga žena in babica niste videle odhajati. Čez kake 3/4 ure pokliče župnik Bulevo soprogo in babico in jima pove: »Bule sem spodil, ker je preumazan za sv. zakramente.« V bližini stojičarja faroška kuharica in dve dekli so se smejele, ploskale in pritrjevale župniku, da je prav storil. Buleva soproga vpraša: »potem sem tudi jaz umazana?« Župnik odgovori: »tudi ste.« Bulevka in babica sta z otrokom nato odšle iz farovža; spremljal jih je glasen krotot farovških žensk. Bule je nato telegrafiral knezoškofijskemu ordinariatu: »Župnik Kocijančič noče otroka krstiti, ker sem baje jaz boter umazan obleden, kar ni res; kaj storiti?« — Odgovora ni dobil! Otroka je dal Bule potem v Trebnjem krstiti. Je nekaj denarja potem več stalo. — Stvar je potem mirovala nekaj časa, ko dobi Bule vabilo k sodišču in obtožbo župnika Kocijančiča pod zastopstvom dr. Pegana v Ljubljani zaradi žaljenja časti. Župnik je tožil zaradi besed v telegramu, češ, da ga je dolžil Bule, da ni storil svoje uradne dolžnosti. Nato je izročil Bule po svojem advokatu dr. Slancu ob-

tožbo zaradi žaljenja časti proti župniku zaradi besed, ki jih je govoril proti ženicam, — da je Bule spodil, ker je preumazan za sv. zakramente. — Dolga obravnava je sledila na te dve tožbi. Bule je dokazal, da je bil snažno oblečen, da se je še, predno je šel h cerkvi, umil roke. Mežnarja je dal župnik popoldne v Trebnje pripeljati in ta je moral seveda nastopiti kot priča o tem, da je župnik rekel Bulevi ženi, da bo krstil, da ni treba moškega botra, — babica in Buleva soproga sta dopoldne zapri-seženo pričali, da tega niste slišali; — pripeljati je dal župnik popoldne tudi moža, ki bi imel pričati, da je imel Bule tisti dan, ko je bil krst, krvave roke. Ta mož je prišel vinjen v sodnico in ni vedel, kdaj je z Bulem govoril ali popoldne, ali dopoldne tistega dne, — krst bi imel biti jutraj ob 7. uri, — povedal pa je, da je videl malo krvave kože med dvema prstoma na Bulevi roki. Seveda ni nobeden sodnik tema pričam kaj verjel, — kar je prav žalostno. — Pri obravnavi je bilo dosti občinstva; župniku to občinstvo ni bilo všeč, ker se je tako držalo, kakor bi bili ubogi župnik in njegov mežnar in njegova krvava priča čudni ljudje. Bilo pa je res smešno župnikovo zagovarjanje — in vse nastopanje. Res zaslužijo krvavo, kar se plača zagovornikom takih duhovnikov, kakor je ta Kocijančič. Ako pazimo na to, kako se drži naš kmet in meščan ter naša učeča se mladež, ali je kak duhovnik na obtožni klopi, ali ako on toži in se mu godi slabo v pravdi, potem bomo videli, da se v občinstvu izraža veliko veselje, ako ima duhovnik smolo v pravdi. Naj se da tirati naš kmet po duhovniku na volišče, skrito ne mara te ostaline srednjega veka. »Skric odreži, od farja beži,« je slov. ljudski pregovor. In tedaj tudi zagovornik duhovnika dobi kaj okusiti antipatije ljudstva, ki se v navedenih prilikah javlja. Verjemite, po vsej mirnski dolini, po temenski dolini, po šentrupertski, mokronoški z veselim širijo vest, da se je mirnski župnik hudo opek, ko je hotel pokazati, da mora biti pokorna duhovniku tudi sodnja, posebno, ako nastopa merodajen politik, poslanec in bodi voditelj klerikalcev na Slovenskem, g. dr. Pegan, ki bo v justičnem ministruvstvu nastavljal sodnike. Zdaj je tudi v drugi instanci izšla razsodba. Bule je bil seveda na župnikovo obtožbo oproščen, župnik pa na Bulevo obtožbo krivim spoznan zaradi žaljenja časti in obsojen na 50 kron globe in plačilo vseh stroškov. Kdor drugemu jamo koplje, — ima baje zlato v ustih. — To imaš hudiča: — kuharico v zaporu daleč tam v Novem mestu in plačuj, da bodeš črn! — Čuli smo, da se hoče naš župnik umakniti; prositi hoče za drugo faro; tukaj baje nima nič več kredit! — Pa bo g. Bonaventura djal: »bog ne daj, ti si ravno pravi katoliški duhovnik; — ostani!« — Pa naj ostane, nam tudi prav. Mirničani si mislimo, da ne pride kaj boljšega za Kocijančičem; je ista šola, isti kažipot za vse naše duhovnike.

Dr. Pegan je djal pri obravnavi: »kaj, če nas trgate po časopisih, ne zmenimo se za to!« G. doktor, bog ne daj, da bi trgali Vas; ne gre za osebe; osebe res ne pomenjajo dosti, večina istih prav nič; — človek ne vé, o čem se zreja — in v sili hudiče muhe žre; — ali ker smo pravnični ljudje, radi objavljamo čednosti naših duhovnikov; naj jih vidi majhni slov. svet, vsaj mora tako reva-Slovenec na nekaj ponosen biti, — vsaj na svoje gospode duhovnike,

Zmagoslav Martinček.

Gospod Zmagoslav Martinček je zvest in zanesljiv rodoljub, a po modi iz l. 1882. Novi čas mu ne ugaia in kadar govori o novih razmerah, tedaj je njegovo pripovedovanje prepletano z globokimi vzdihli in pikrimi izrazi nezadovoljnosti.

Gospod Zmagoslav Martinček je uradnik, eden tistih, ki je že doslužil, pa se ne more ločiti od svoje pisalne mize, ker je prepričan, da bi umrl samega dolgočasia pred vremensko hišico v Zvezdi, ki je postavljena itak samo za to, da kaže p. n. gospodom penzionistom, kdaj jih bo začelo trgati.

V soboto je bil gospod Zmagoslav Martinček žalosten. Molče je sedel v svojem kotu, žulil tisto grozno smodko, ki jo imenujejo »Beamtenzigarre« in ki jo kade menda samo še prodajalci premoga in postrežniki in čitali lirčne pesmi v zadnjih številkah naših leposlovnih listov. Da mu te pesmi niso ugajale, je bilo očitno. Končno je gospod Zmagoslav Martinček nevoljno vrget le liste na stran, zagnal smodko pod mizo in s slovesno gesto razodel okrog mize zbranim prijateljem in znancem, da z današnjim dnem neha čitati lirčne pesmi.

»Prišel sem do prepričanja, da pišejo naši pesniki svoje poezije s pisalnim strojem. Dokler so nama-

kali peresa v svojo srčno kri, so stvarjali poezijo, zdaj pa pišejo s pisalnim strojem in so temu primerni tudi njih proizvodi. Lahko rečete tudi izdelki.«

Vsa družba je udarila v smeh. Naši poetje pa naj bi imeli pisalne stroje? Prvi dan nove mestne zastavljavnice bi jih že na vse zgodaj prinesli v »uradno poslovanje«!

Toda gospod Zmagoslav Martinček se ni dal prepričati. Kar ni bilo po okusu iz l. 1882. mu sploh ni ugajalo, izmed vseh novih iznajdb pa je najbolj sovražil pisalni stroj.

Uradnik, ki je štirideset let pisal s peresom in prejel celo vrsto pohvalnih dekretov za svojo umetniško dovršeno kaligrafijo, ne more biti prijatelj pisalnega stroja. Pravičnost zahteva, da se njegovo stališče vsaj respektira.

Tudi vsakdanja družba, ki se je zbirala okrog gospoda Zmagoslava Martinčka je to uvidevala in se je navadno po tem ravnila. Toda ko je v soboto celo naših lirčnih pesnikov umotvore v nič deval, trdeč, da niso pisani s peresom, namočenim v srčni krvi, nego s pisalnim strojem, tedaj so si šteli v rodoljubno dolžnost, vstati na obrambo naših pesnikov, kar so toliko laglje storili, ker nobeden ni čital teh poezij.

Kakor je bil gospod Zmagoslav Martinček sicer dobra duša, kadar se je šlo za tipkarice in pisalne stroje, tedaj je vselej vzkipel in ali jetno ali

z jokavo melanholijo, kakor so pač nanesle razmere, zagovarjal svoje stališče.

V soboto je gospod Zmagoslav Martinček ukrotil svojo jezo in je govoril nekako pikro - melanholično.

Pisalni stroj — tak - tak - tak — lepo vas prosim, kam naj to pripelje človeštvo. Pisalni stroj mora uničiti vse individualitete. Vsi ljudje bodo postali sami pisalni stroji. Časih se je reklo »zapiši dve vrsti in spravim te na vešala«; s pisalnim strojem lahko pišeš cele knjige, in živ krst ti ne pride do živga. Ali si morete misliti Petrarko ali Prešerna, da bi pisal s pisalnim strojem svoje sonete? Jaz ne, absolutno ne! Saj nič ne rečem, če bi se rabil pisalni stroj za kake razglase o pasjem kontumacu in o kugi na gobeih in parkljih ali neodpastno je, da se pišejo na stroj važni akti in celo umotvori.«

»Ah, kaj to,« se je porogljivo oglašil mlad gospod, o katerem ni nihče vedel, kako službo ima vsled česar so vsi rekli, da je ali kak posojilnični podravatelj ali pa z delom preobložen uradnik kakega računskega departamenta.

»Ah, kaj to,« je rekel ta mladi Fičfirič, »jaz dobivam celo ljubezenska pisma, ki so pisana na pisalni stroj.« Za trenutek je nastala v sobi tihota. Gospod Zmagoslav Martinček je počasi dvignil pogled in ga strmeč ozrla upri na govornika. Zajel je sapo in potem bolestno zavzdihnil.

»Ljubezenska pisma — na pisalni stroj« je zajel gospod Zmagoslav Martinček. »To ni mogoče.«

»O pač! Moderno dekle sploh ne piše ljubezenskih pisem drugače kakor na pisalni stroj. Taka pisma te vsaj ne morejo kompromitirati.

Mladi Fičfirič je segel v žep in položil pred gospoda Zmagoslava Martinčka celo kopico s pisalnim strojem pisanih pisem. Med tem, ko jih je Zmagoslav študiral kakor kako poročilo na ministruvstvo, je pa mladi mož prerokoval ostali družbi prihodnost pisalnega stroja.

»Pride čas, ko sploh ne bo nihče več pisal s peresom nego vsi le s pisalnim strojem. Otroci ne bodo več nosili tablic in gobic v šole nego imeli pisalne stroje. Ravno te dni sem čital, da so v Novem Jorku v raznih hotelih, kavarnah ter na poštah uradih instalirali avtomate. Če vržeš gotov denar v avtomat in potegneš za gumb, stopi iz omare pisalni stroj. Ni dvoma, da bo ta iznajdba preplula kmalu ocean. Verujte mi, pisalni stroj bo vse premagal.«

In predno je še dostavil: Pisarniški uradniki bodo izginili in nadomestile jih bodo tipkarice.«

Gospod Zmagoslav Martinček ni poslušal tega prorokovanja. Zatopljen je bil v čitanje s pisalnim strojem pisanih ljubezenskih pisem. Ko je končal, je ta pisma molče vrnil lastniku.

»No, ali niso ta ljubezenska pisma ravno taka, kakor če bi bila pisana z roko,« je vprašal Fičfirič.

»Ne«, je z globokim glasom odgovoril gospod Zmagoslav Martinček. »To sploh niso ljubezenska pisma, ampak kupčijska naznanila. Če je s pisalnim strojem zapisano »pošiljam ti tisoč poljubov« napravi to vtis, kakor bi bilo zapisano »pošiljam ti sedem vreč koruze«. Pisalni stroj vzame ljubezenskemu pismu vso važnost, vso mehko in vso toploto.«

»Ah — Vi pač ne razumete novega časa«, se je osmelil reči mladi Fičfirič, a zadel ga je tako uničevalen pogled iz oči gospoda Zmagoslava Martinčka, da je hipoma utihnil.

In kakor glas iz onega sveta se je razlegala po sobi izjava gospoda Zmagoslava Martinčka:

»Morda res ne razumem novega časa, a povem Vam, da ga tudi nečem razumeti. Stroj je uničil vse, kar je bilo na svetu lepega in plemenitega, pisalni stroj specijelno pa je uničil ljubezen in poezijo. Ves svet je postal podoben delavnici. Meni pa je to zoprno. Jaz ostanem do groba zvest svojim idealom iz leta 1882.«

Gospod Zmagoslav Martinček je plačal svoj račun in je zapustil gostilno; danes sem izvedel, da je vložil prošnjo za upokojenje, najbrž da se bo lahko popolnoma posvetil svojim idealom iz leta 1882. Fr. Š.

namestnike boga tukaj na zemlji. Druga verstva imajo tudi duhovnike, pa ti niso tako visoko študirani, da bi bili namestniki boga. Dajmo se gospod doktor Pegan malo špaseti iz teh naših gospodov, ki imajo denarja ko toče, saj isti v svojih časopisih kar le morejo ujedajo posvetnjake, ki jim niso po volji in tudi tako kakor naš Kocijančič in še hujše na skrivnem, ko jih ne more udariti. — Tega hudicevega olja je na Slovenskem dosti.

Deželni zbor kranjski.

XV. seja.

Ljubljana, 14. oktobra.
(Konec.)

Posl. dr. Lampe odgovarja bar. Schweglu, da bo večina vedno upoštevala, kar je povedal dobrega, je pa proti temu, da bi se gotovim družbam že naprej odrekal kredit. Banka bo trgovsko podjetje, ki bo delala čim javnejše. Banka ne bo politično podjetje. Pravi, da je njegova stranka za vsako delo, kolikor časa hoče manjšina. Očita dr. Tavčarju, da je žalil poslance kmetijske kurije, ko je vprašal, koliko je v zbornici toliko inteligentnih oseb, ki bi imeli kaj pojma o bančnih stvarih. (Narodnonapredni poslanci odločno protestirajo, da bi bil dr. Tavčar hotel žaliti s tem kmetško ljudstvo, povedal je le resnico.) Pravi, da je dr. Tavčar že videl mitre in kure v deželni banki in razne klerikalne organizacije, ki rastejo kakor gobice iz deželne banke. Kar bo dobrega, bo banka podpirala. O koritih pravi, da ne bo govoril danes, pač pa ob drugi priliki (Dr. Triller: Le dajte, saj smo tu!). Nato hvali barona Schwegla (Dr. Triller: Zamejti se mu ne upa!). Upa, da zaradi malenkostnih stvari, ne bo nihče glasoval proti celemu statutu.

Posl. dr. Triller konstatira sledeče: Z veseljem pozdravlja obljubo dr. Krekova, da bo v specialni debati razsekal tista korita. Temu je dal povod govornik v odseku opozarjajoč, da bi v javni seji ožigotal deželno koritarstvo, obstoječe v tem, da se nastavlja kar šest plačanih prednikov in ravnateljev.

Konstatira, da v Mestni hranilnici skozi 20 let noben predsednik, noben ravnatelj in noben upravni odbor niti niti dobil niti vinarja, dasiavno je imela nad en milijon dobička. To so naša korita g. dr. Lampe! Odločno ugovarja, da bi bil dr. Tavčar hotel žaliti zastopnike kmetškega stanu kot manj inteligentne. (Ako bi tisto spoštovanje, ki ga ima dr. Tavčar in njegova stranka do večine, razdelil na sto delov, tedaj bi z 99 odstotki tega spoštovanja nagradil na zastopnike kmetškega stanu, s samo enim odstotkom pa dr. Lampeta in njegovo najbližjo bližino (dr. Pegan). (Odobrovanje.)

Dr. Lampetova izvajanja, kolikor se tičejo stvari, misli zadovoljiti govornika, ker se je previdno ognil najhujšemu točke ugovora dr. Tavčarjevega, ki je rekel, da noče za svojo stranko gledati na kontrolo nikake čistosti, temveč le pravico! Dr. Lampeovo stališče smatra na eni strani kompliment narodnonapredni stranki, ker je pač le v čast stranki, o kateri misli nasprotna stranka, da jo ne more en sam nasprotni zastopnik očiti, na drugi strani pa je žalitev, ker misli dr. Lampe, da bi kdo od nas imel vest, ako bi bil v bančni upravi, kot tak delovati proti koritnim zavoda, katerega gotovo polovico stroškov bodo morali nositi naši volilci. (Dr. Tavčar: Wie der Schein selbst ist itd.).

Neštetiokrat smo morali slišati tu v zbornici, da je alfa in omega našega delovanja le ljudska volja. Recimo enkrat, da je ljudska volja zahtevala, da ste nam že takoj v začetku zasedanja nastavili na prsi naš neverifikacije naših mandatov, da bi izsilila od nas izdajo naših volitev z oropanjem njihove volilne pravice, recimo, da zahteva ljudska volja, da se najvažnejšim zakonom pritise kričeči sramotni znak S. L. S. da sme dobiti bedni učitelj mesto kruha kamen, ne more pa zahtevati ljudska volja, da bi se denar naših volitev, ki zastopajo 60% davčne sile v deželi investirali v vratolomnih bančnih spekulacijah in da bi se pri tem se zaprla edina vrata prave kontrole. Ne, tega ne more zahtevati ljudska volja! Kdor to trdi, je slepar, in kdor mu verjame, pa slepec! (Burno odobrovanje!)

Govori nato še poslanec Man-dej, ki predlaga, da se preide v podrobno debato. Predlog je sprejet.

Deželni glavar odredi, da se vrši specialna debata v treh oddelkih in sicer §§ 15, 16—24 in 25—32.

Prvi oddelek se sprejme brez debate po odsekom načrtu, ravnotako tudi drugi oddelek. K § 25. predlaga dr. Krek črtanje točke 7., v kateri se določa nagrada predsedniku, članom direktorija in kuratorija.

Dež. glavar pravi, da se ne strinja s izvajanjem dr. Tavčarjevimi, da bi bilo v tem kršenju deželne reda, ako ena ali druga stranka ne dobi zastopstva v direktoriju banke, češ da deželni red določa le to, da se morajo v deželno-zbornske odseke voliti člani po kurijah, ne pa v bančno ravnanstvo. (Ugovor pri narodnonaprednih poslancih.)

Pri nato sledečem glasovanju je bil sprejet dr. Krekov predlog, v ostalem pa je bil sprejet odsek načrt. Sprejmete se tudi dve resoluciji, ena dr. Krekova.

Dež. glavar je ni znal čitati, zato mu je šel pomagat čitat dr. Krek.

Dr. Tavčar dež. glavarju: No vidiš, mene si okregal, da slabo pišem, tega pa ne.

Načrt se končno sprejme tudi v tretjem branju, nakar prekine deželni glavar sejo ob 120 in odredi nadaljevanje seje ob 3. popoldne.

Nadaljevanje seje.

Deželni glavar zopet otvori sejo ob 3:15 popoldne.

Na dnevnem redu je poslovnik deželnega zbora Kranjske vojvodine. Poročevalca dr. Kreka pozdravijo poslanci narodnonapredne stranke z ostrimi pripombami o njegovem demokratičstvu itd. Krek meni, da je bil dosednji poslovnik že precej star. (Dr. Tavčar: Edini paragraf poslovnika je škljle!) Pravi, da je bilo treba izpremeniti več določb, ki onemogočujejo obstrukcijo po dr. Krekovem pa omogočuje redno delo. Nadalje pravi, da je bilo treba tudi izpremeniti ono določbo, po kateri je treba na zahtevo predloge pismenim potom dostaviti poslanecem. Potem govori, da je bila njegova stranka tudi na Dunaju vedno za tak poslovnik, ki popolnoma onemogočuje obstrukcijo. (Posl. Turk: Le še gavgve postavite v zbornico! Dr. Novak: Zakaj ste pa vi obstruirali svoj čas tu notri.) Pravi, da bo tedaj prišel novi pravilnik v dobro manjšini, kadar ta dobi večino. (Posl. Knez: Upamo! Dr. Triller: Še Knez se je oglašil! Deželni glavar kori medklice. Dr. Triller: Predlagam, da se predlog kar sprejme, bo prej konec. Dr. Tavčar: Čimprej je te komedije konec, boljše je! Saj nečemo debateti!)

Pravi, da deželna glavarja imenuje cesar in te določbe ni mogoče izpremeniti. Dež. glavar je torej rekel, da se ne bo izpremenilo, on je težišče vsega deželnega zbora. Govorniku bi bolj prijalo, ako bi bilo težišče v rokah zbora, ali kar zakon določa, mora ostati.

Novih določb proti obstrukciji ne bi bilo treba (klici: Res je! Tako je!). saj deželni glavar sam že lahko doseže to, da more deželni zbor delovati (Posl. Turk: najbolj je kršil pravilnik dež. glavar! Pa meni prste obrezal! Kaže obvezano roko. Glede nujnih predlogov pravi poslovnik, da se sme utemeljevati samo nujnost, in se odkazuje potem odseku. Vse interpelacije morajo biti podane pismenim potom. Trdi da so načela, na katerih stoji novi pravilnik, moderna in demokratična. Za samostalne predloge je treba samo podpisati predlagateljevega, katerega odsek načelnik potem povabi, da poroča o stvari v odseku. K odsekovim sejam in v zbornico smejo hoditi deželni uradniki, da poročajo. Predlaga prehod v specialno debato.

Kot prvi »contra«-govornik govornik govori posl. grof Barbo, ki povdarja, da je dosednji poslovnik slonel na nazoru, da je treba čim najbolj varovati svobodo govora. Ta nazor datira še iz starih dobrih časov. V zadevi obstrukcije pravi, da stranka, ki obstruira, smatra obstrukcijo vedno za upravičeno, nasprotna pa za krivično. Obstrukcija je dvojna: dase manjšina varuje pred nasilstvom večine, druga pa, je napadno orožje, če hoče manjšina kaj izsiliti od večine. Seveda hoče stranka, ki obstruira vedno dokazati, da ji je nasprotna stranka porinila to orožje v roke. Obstrukcija je nekaj revolucionarnega. Ustavovorni veleposelniki pozdravljajo vse tiste paragrafe, ki onemogočujejo obstrukcijo. Obžaluje pa, da se opravilnik ni izpremenil že pred 10 leti (klici: Aha, dr. Šusteršič!), bi bila dežela obvarovana marsikateri škodi in marsikateremu mučnemu prizoru ne bi bilo v zbornici. Graja postopanje glavarja proti nujnim predlogom, češ da je njegova razlaga deželne reda vsaj »protizgodovinska«. (Dr. Triller: Kje pa je glavar? Pokličite ga! — Šel je namreč iz dvorane, ko je začel govoriti grof Barbo. Dr. Oražen: Glavar je očitno kršil zakon!) Grof Barbo se spominja, kako so se v starih časih deželni stanovozivili v zbornico. (Dr. Tavčar: To bi bilo nekaj! Dr. Triller: Še pavovo pero!) Obžaluje, da je pri novem pravilniku preveč trpela tendenca svobode govora napram tendenci na onemogočenje obstrukcije. Ne obstoje samo pisani, temveč tudi

nepisani zakoni. Pred vrati te dvorane mora deželni glavar posabiti, h kateri stranki pripada! (Odobrovanje narodnonaprednih poslancev.)

Posl. dr. Triller pred vsem obžaluje, da ne more govoriti dež. glavarju, kateremu samemu bi morale biti namenjene te besede. Govornik abstrahira od tega, da ta predlog vsebuje polno oropanje manjšine njenih pravic. Več točk tega poslovnika vsebuje naravnost izpremembo deželne reda. Sprejeti bi morala zbornica celo zadevo kot zakon v obliki zakona s kvalificirano večino, in pristavkom: ministru notranjih del se naroča, da izvede ta zakon, ne pa deželnemu glavarju. Predlaga, da se stvar dene z dnevnega reda. Kje pa je g. glavar? (Škljle pride). Ko mi odgovori nato, potem nadaljujem. Prosim, g. glavar, ali ste informirani o mojem vprašanju? Zakon je mogoče izpremeniti edino le z novim zakonom. Naj deželni glavar takoj označi svoje stališče, ali ta poslovnik vsebuje izpremembo deželne reda.

Dež. glavar izjavi, da ne vsebuje načrt izpremembe deželne reda.

Dr. Triller: Konstatira, da deželni glavar ni več zaupnik krone, temveč edino le zaupnik te nazovi večine, kateremu vrže govornik ta poslovnik raztrgan pod noge.

Hrupna obstrukcija.

Kakor govornik to izgovori, se začne silni hrup. Poslanci narodnonapredne stranke tolčejo z debelimi knjigami po svojih pultih, da grmi, kakor bi streljal s topovi. Dr. Triller: Zakon nam dajte! Z dnevnega reda odstranite. Mi hočemo zakon! Nobeden ne bo govoril! Nagobčnikov nam ne bodete dali.

Deželni glavar hoče nekaj enuncirati, hrup postaja še večji. Vidi se, da hoče deželni glavar zopet napraviti nekaj posebnega, hoče dati najbrž predlog na glasovanje. »Poka tako, da ni mogoče ničesar slišati. Videti je bilo, da je dr. Krek nekaj govoril. Okoli njega stoječi poslanci so nekaj kričali, ali kaj, se ne ve. Stenograf poleg dr. Kreka je pisal. Ko se dr. Krek vsede, govori nekaj glavar in stenograf zopet piše. Na vsak način so hoteli poslovnik, kar tako med seboj spraviti pod streho. Narodno - napredni poslanci opazivši to namero delajo silni hrup, tolčejo po pultih, da ni čuti nobene besede. Glavar preneha govoriti in odredi izpraznjenje galerije, dasi-ravno je bila popolnoma mirna. Sluge in posl. dr. Pegan hitro izpraznejo galerije in jih zaklenejo. Hrup v dvorani je nato kmalu potihnil, a kakor čujemo, je med tem dal glavar sklicati disciplinarni odsek.

Zopet javna seja.

Ob 4:15 je glavar dal izprazniti galerije in se je nato začela tajna seja. Javno sejo je otvoril glavar zopet ob 7:10 zvečer.

Nekam čudno je bilo vse razmetano po dvorani, ko je občinstvo zopet dobilo vstop na galerijo. Okrog sedežev narodnonaprednih poslancev je ležalo papirja cele koše, menda raztrgane priloge, zlasti pa famozni novi poslovnik. Sedeži narodnonaprednih poslancev so prazni, edino le v prvi klopi sedi poslanec dr. Tavčar.

Izključitev narodnonaprednih poslancev.

Deželni glavar da prečitati zapisnik tajne seje. Zapisnikar čita zelo tiho, komaj in komaj se čuje, da je disciplinarni odsek sklenil izključitev poslancev dr. Trillerja, dr. Novaka, dr. Oražna, Pirca, Supančiča in Turka od ene seje.

K besedi se oglasi nato posl. dr. Tavčar: V imenu naše stranke in njenih članov v tej zbornici odločno ugovarjam legalnosti izključitve štirih članov, ker je disciplinarni odsek prej izključil te člane, predno jih je zaslislal.

Mi smo vstopili v to zbornico in smo se resno udeleževali obravnav, ali že prej, predno se je deželni zbor otvoril, so nas že v javnosti preganjali in zasmehovali. Od avtorizirane strani so nas blatili, da smo v tej zbornici samo gosti, da so to same ničle, katerim ni za nobeno delo, temveč samo zato, da v bifeju žro in žro. Vzlic temu smo se udeleževali dela, dasiravno se je postopalo proti nam na najhujši način. Prelom je sledil za prelomom, in sedaj se je dosegel vrhunec, ko se nam hoče oktroirati nov pravilnik deželnega zbora, kajti drugače se ne more imenovati to postopanje, s katerim se hoče uveljaviti ta pravilnik, ki naj popolnoma zaduši manjšino, ki naj onemogoči vsako ustavno razpravljanje v zbornici. V imenu članov narodnonapredne stranke v tej zbornici izjavljam, da se v takih razmerah ne moremo več udeleževati sej deželne zbora. — Ko to izjavi, odide tudi on iz zbornice. Njegova izjava je napravila mogočen vtis v zbornici. Klerikaleci so bili vidno poparjeni. Bilo ni niti enega medklica.

Dež. glavar: K tej izjavi moram brez prejšnjega povedati, da

se po mojem mnenju ni delala krivica, posebna ker bi se bili člani zbornice, ki so izšli, lahko udeležili današnje razprave, ko se je pričela specialna debata in bi bili tu povedali svoje pomisleke proti novemu pravilniku.

Nadaljuje se specialna razprava o novem poslovniku.

Deželni glavar odredi, da se reši debata v dveh oddelkih: §§ 1 do 21 in 22 do 74.

Debatotvori poročevalec dr. Krek in predlaga, da nujnih predlogov sploh ni omenjenih v deželnem redu, torej so neki novum. Vendar pa so stvari, katere je treba spraviti v zbornico in takoj jih rešiti. Za ta novum je torej treba novih določb. Če je res stvar nujna, ne gre tu za rešitev nujnosti, temveč za nujno rešitev stvari same. Zato naj se sprejme predlog odsekov.

Poslanec dr. Šusteršič pravi, da se obravnava v tem oddelku tudi §§ 22 in 23, k katerima bo stavil izpreminjevalne predloge.

Poročevalec predlaga, da naj se nujni predlogi obravnavajo koncu seje, ako drugače ne ukrene deželni glavar.

Poslanec dr. Šusteršič izjavi z ozirom na izjavo poslanca dr. Tavčarja: Ta izjava je bila huda obsodba deželnega glavarja. Govornik izjavlja v imenu stranke, da deželni glavar uživa zaupanje večine zbornice.

Deželni glavar je v silno težavnih razmerah v 17urni seji vršil svojo dolžnost vkljub boleznim sinovi in vkljub težkim razmeram, da je bil njegov namestnik tudi bolan. Stori ni nič drugega, kakor edino le vzdrževal zmoglost delavnosti zbornice, četudi z dobredno uporabo poslovnik. Če ima opozicija pravico za tehnično obstrukcijo po dobredni uporabi poslovnika, ima isto pravico dež. glavar za dobredno uporabo poslovnika, ima v svrhu obvarovanja zmoglosti delavnosti te zbornice. Uporabljali smo ta poslovnik tudi mi, izrabljali smo ga, priznamo, to pa zato, da so se odprla vrata te zbornice ljudstvu. Končno še enkrat izreče zaupnico glavarju. (Klerikaleci ploskajo.)

Glede opravnika omenja, da je prvi deželni zbor leta 1864. naravnost kršil določbe deželne reda v §§ 16 in 26 obstoječega opravnika. Tedaj je vlada izjavila, da opravnik ne more spremeniti deželne reda. Javno je, da predloženi načrt ni mogel biti povod za današnje dogodke. Priznava, da sta § 21 in 22 v protislovju z deželnim redom. Ali to bi se bilo moralo omenjati že v odseku, eventualno v specialni debati. Deželni red določa, da se morajo vsi predlogi obravnavati v odseku. Zato predlaga, da se v § 21 črtajo besedi »izvzemši nujno razpravo«, v § 22 namesto tretje alineje, pa naj se ustavi določba, da se nujni predlogi takoj po priznani nujnosti izroče odseku. V slučaju potrebe se lahko izvoli poseben odsek, ki naj poroča o stvari koncem iste seje.

Poslanec grof Barbo predlaga, da naj se dnevi red seje redno naznani članom zbornice 24 ur prej, dnevi red prihodnje seje naj pa naznani predsednik koncem seje (§ 14).

K § 19 predlaga, da naj se vsi predlogi deželnega odbora predlaga jo pismenim potom.

Poročevalec odločno ugovarja dr. Šusteršičevemu predlogu v zadevi nujnih predlogov, češ, da ni nikakega protislovja z deželnim redom. Stara praksa deželne zbora je bila, da so se tudi samostojni predlogi obravnavali v zbornici, ne da bi se bili predlogi obravnavali v odseku. Vzdržuje odsekovne predloge. Enako tudi v zadevi predloga grofa Barba glede §§ 14 in 19.

Glasovanje.

Sprejme se besedilo §§ 1—13, kakor ga je priporočil odsek. § 14 se sprejme po predlogu grofa Barba, kar se pa ne zgodi pri § 19. Pri § 21 je bil sprejet predlog dr. Šusteršičev, k § 22 so bile sprejete nasvetovane izpremembe. Drugo se sprejme po odsekovnem predlogu.

Drugi del.

Poročevalec opozarja na § 25, ki naj se uvrsti med §§ 34 in 35, ravno tako se tudi prestavi § 41 in nasvetuje nekatere jezikovne in stilistične p rombe. Pri § 48 naj se izpuste besede: »zgolj osebne opazke.« Stvar en popravek je dovoljen samo eden (dostavek odsekov). Za nujne predloge veljajo enake debate, kakor za druge, ker se je sprejel dr. Šusteršičev predlog.

Poslanec grof Barbo predlaga k § 43 izpremembo, da naj se prijave za besedo izvrše, ko pride predmet v razpravo in drugje še nekaj jezikovnih popravkov.

Poslanec dr. Šusteršič predlaga k § 46, da se črta določba, da podrobna debata odpade, če deželni zbor na predlog deželnega glavarja sklene, da se predmet sprejme v celoti. Določba se mu zdi zelo nevarna,

zaravnost nasprotna parlamentarizmu in bi se po tej določbi lahko preprečila vsaka debata, če se v to spoznava večina deželnih glavarjem. Enako naj se potem izpremenijo paragrafi, ki imajo to določbo, k § 61 predlaga izpremembo, da se predsednik udeležuje glasovanja, ker se mu ta pravica vendar ne more odvzeti.

Poročevalec vzdržuje pri § 46 odseku predlog, češ, ker je tedaj, če ni nikake debate, le sama formalnost glasovanja po posameznih točkah in vse le izguba časa, dočim en bloc glasovanje res omogočuje mrtvo delo. K § 47 je za odsekov predlog, da se lahko opusti posvetovanje kakega predmeta v odseku, ker to tudi le olajšuje in pospešuje delo, če je stvar nujna.

Glasovanje.

§§ 23 do 42 se sprejmejo po odsekovnem besedilu. Pri § 43 se sprejme predlog posl. Barbota. Dr. Šusteršičeva predloga k § 46 in 47 se sprejmeta. §§ 48 do 54 se sprejmejo po odsekovnem predlogu.

K § 55 se sprejme predlog grofa Barbota, §§ 56 do 60 se sprejmejo po odsekovnem besedilu. K § 61 se sprejme dr. Šusteršičev predlog. Proti §§ 62 do 64 ni bilo ugovora, pri § 66 je sprejet dr. Šusteršičev predlog na črtanje besed: »če jih deželni zbor ni sklenil, sprejeti v celoti«, § 66 se sprejme tak kot je. Pri § 67 predlaga poslanec Jarc namesto besede »navzočih« besedo »odsotnih«. Ostali paragrafi se sprejmejo po odsekovnem predlogu.

Cela predloga se nato sprejme v celoti.

Sprejme se tudi dr. Šusteršičeva resolucija.

Most čez Savo pri Savi.
Predseduje baron Liechtenberg.

Ze dolgo vrsto let si prizadevajo prebivalci občin Konj, Sava in Poljsnik ter celega Kumskega pogorja, da bi dobili most čez Savo, ki bi omogočil neovirani promet z blagom na železniško postajo. Sedaj pa ob velikih vodah sploh ne morejo priti do železnice, kar zelo ovira razpečevanje pridelkov, katere že tako vsled neverjetno slabih strmih cest le z velikansko težavo in velikim trpljenjem spravljati morejo v promet.

Upravni odsek predlaga, da podeli deželni odbor, ako se ta most po privatnem podjetniku zgradi, podporo do 8000 K.

Istotako je upravni odsek priznal, da so te občine v skrajni potrebi po boljših občilih, ker ne le, da so ceste v groznem stanju — saj so ceste s 30 procenti strmine — da pa tudi cele vasi nimajo nikake tudi občinske ceste ne, ter so sploh resnično potrebne in vredne, da pridejo vendar že na vrsto, da se oskrbe s potrebnimi cestami. Zato predlaga upravni odsek, da se v tem oziru naroča deželnemu odboru, da pošlje svojega tehnika, da z zastopniki teh občin in okrajnega cestnega odbora obhodi celo to pokrajino in stavi na podlagi teh lokalnih pozvedb primerne nasvete deželnemu zboru.

Kar pa zadeva prošnjo, da bi se popravil »je z« v reki Savi pod Zagorjem, predlaga upravni odsek, da se nalaga deželnemu odboru, da to prošnjo dá v vednost c. kr. deželni vladi in jo nujno prosi, da brez odlašanja odredi popraviti ta jez, to je, da se omogoči neovirano plavljenje lesu in zabranijo velike nesreče, ko so celo ponovno življenje ljudi za-krivile.

Nadaljevanje dnevnega reda.

Zastop zdravstvenega okrožja v Železnikih prosi, da deželni zbor ugotdi prošnji deželnega okrožnega zdravnika dr. Hierscheja, da se mu spregleda prekoračenje starosti, ki ovira njegovo stalno imenovanje. Utemeljuje pa to prošnjo z razlogi, da je prosilec nastopil to službo v starosti 37 let, da je le opustil d pravi starosti za definitivno nameščenje, da službuje v polno zadovoljstvo zdravstvenega zastopa ter da ga zastop želi ohraniti v okrožju, kar pa bi se ne zgodilo, ako se prosilec ne ugotdi v tem oziru. Ko bi zapustil to mesto, bi drugega zdravnika za to težavno okrožje bilo težko dobiti.

Prošnji se ugotdi.

Posl. Z a b r e d nato utemeljuje svoj samostalni predlog z ozirom na prošnjo občin Stražiše - Bitno, Cerklje, Predvor in Predaslje, za osušitev mokrih travnikov v teh občinah. Predlaga, da naj deželni zbor naroči deželnemu odboru, da pošlje v te kraje svojega tehnika, da izdela načrte in svrhu osušitve teh travnikov. Predlog se izroči upravnemu odseku.

S tem je dnevni končan.

Interpelacije.

Deželni glavar odgovarja nato na razne interpelacije v vodovodnih in cestnih zadevah, ki so jih vložili poslanci Piber, Demšar, Zabred.

Predtajo se nato še interpelacije posl. D r o b n i č a v zadevi vodovoda v Trnovem pri Ilirski Bistrici in neklih občinskih potov.

Dež. glavar takoj odgovori, da so načrti za vodovod že izdelani in predloženi politični oblasti v odobritev. V zadevi cest pa je treba 67-odstotnega prispevka občin in še neko drugo interpelacijo. Pri interpelaciji poslanca Gangla je hitro pripomnil glavar: kaj pa hoče?

Interpelacija

poslanca E. Gangla in tovarišev na gospoda deželnega predsednika glede ljudske šole na Gorah in v Zavrtaču pri Idriji.

Na Gorah pri Idriji stoji že nad eno leto sezidano novo šolsko poslopje, a še doslej ni tam nobenega učitelja, čeprav si ga ljudstvo iskreno želi. Referent v deželnem šolskem svetu, g. vitez Kaltenegger, pravi, da je temu vzrok deželni odbor, ki baje noče rešiti zadeve glede šole na Gorah.

Še bolj žalostno in kričeče pa je postopanje pristojnih oblasti glede šole v Zavrtaču. Tamkaj so občani nabrali že 4000 K denarja, ki je določen za zgradbo šolskega poslopja, poleg tega je tudi že pripravljen ves potreben zgradbeni material. A vključ temu ne morejo Zavrtačani dobiti dovoljenja za zidanje šolskega poslopja, da mora ostajati mladina še nadalje brez pouka.

Podpisanci se usojajo vprašati gospoda deželnega predsednika:

1. Ali so mu znane te krivične razmere glede ljudske šole na Gorah in v Zavrtaču?

2. Kaj misli ukreniti, da se te krivične razmere odpravijo in da se izpolni želja ljudstva?

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1909.

Odgoditev zasedanja.

Dež. predsednik baron Schwarz. Vsed najvišjega povelja izjavlja, da je deželni zbor vojvodine kranjske z današnjim dnevom odločen.

Dež. glavar: 23. IX. smo bili skličani. Zborovanje ni bilo zastoj, sklenilo se je marsikaj lepega in dobrega. V prejšnjih zasedanjih v večjih letih niso storili toliko. Rešila sta se 502 paragrafa. Rešil se je lovski zakon, občinski red in občinski volilni red, zakon o šolskem nadzorstvu, zboljšanje pašnikov, zakone o vodovodih, nov poslovnik, nov moderen poslovnik deželnega odbora, službeno pragmatiko in pokojninski statut za deželne uslužbence, nov statut za grunsko šolo, organizacijski statut zavoda za pospeševanje obrti, deželno banko. Storili smo velik korak naprej v smeri večje, kot smo se bavili z električno centralo. Lahko vsak mirno ostavi to dvorano in lahko mirno stopi pred svoje volilce. Če se nam očitno, da smo delali prenapor, rečem: sodelujem že 26 let v javnosti, ali mnogo postav je bilo potrjenih, ki imajo več pomankljivosti, kakor naše. Če tudi so naše postave morda bolj tesarsko delo, ali enotne so. Hvala poslanecem, ki se niso vstrašili truda, hvala tudi zastopnikom vlade, zlasti dež. predsedniku, ki je večkrat pomagal s svojim svetom. Včasih je tudi grmelo in bliskalo tu, a to nič ne de, da smo le izvršili svoje delo. Zahvali se nato tudi stenografom, ki so trpeli kot mučeniki. Tudi drugo uradništvo in uslužbeni so sodelovali tako krepko in močito, da sem lahko ponosen, da sem jim na čelu. Videli se bomo zopet meseca decembra. Srečno poi, na veselo svidenje.

Zaključili sejo ob 9. uri 15 minut. Prihodnja seja se naznani pismeno.

Truga revolucija v deželnem zboru kranjskem.

Vse letošnje zasedanje kranjskega deželnega zbora ni drugače, kakor vrsta vnebovpijočih krivic, nasilstev in lopovstev, ki jih je storila klerikalna stranka in ki jih je z nesramno zlorabo svoje oblasti podpiral cesarjev zaupnik Šuklje.

V zadnjih sedmih je klerikalna večina še krotila svoje zločinske nagone, a včeraj je zopet enkrat nastopila z svojo brutalnostjo in brezobraznostjo in primorala napredne poslance, da so vnovič uprizorili revolucijo in da so s hrupno obstrukcijo ustavili zborovanje deželnega zbora. Revolucija v deželnem zboru se je končala s sijajno zmago naprednih poslancev.

Novi pravilnik.

V popoldanski seji je prišla na razpravo prejemba deželnozbornskega pravilnika. Določbe pravilnika so edino orožje, ki jo ima manjšina proti brutalni večini, edino sredstvo, s katerim se more boriti. Vse te pravice, ki jih daje pravilnik manjšini, so klerikalci hoteli odpraviti in s prejembo pravilnika okraštati manjšino vseh obrambnih sredstev. Manjšina naj bi postala brez moči in brez pravice, da bi jo klerikalna večina lahko zadavila in noteptala, kadar bi hotela.

Lex Falkenhayna.

L. 1897. so v državnem zboru na ravno isti lopovski način, kakor sedaj v deželnem zboru poskušali prenesti na pravilnik. Odgovor na tisti poskus je bila revolucija v državnem zboru in s to revolucijo je bila pokopana razupita lex Falkenhayna.

Krek — poročevalec.

Janez Evangelist Krek, eden največjih švadronejev klerikalne stranke, je nastopil kot poročevalec o birškem pravilniku, kakor so ga skrpal klerikalci. Ta Krek, ki je toliko trobental o demokratizmu in sleparil s svojimi modernimi nazori o parlamentarizmu in spoštovanju vseh strank, je zdaj vrgel krinko raz sebe in se pokazal kot brutalen nasilnik in terorist. Če bo ta Krek še kdaj govoril o demokratizmu, mu vsak lahko vrže v obraz, da je hinavec.

Debatna o pravilniku.

Ko je Krek nastopil kot poročevalec, so ga napredni poslanci pozdravili s porogljivimi klici kot birškemu komisarju, ki je izdal in opljuval vsa tista načela, s katerimi je časih krošnjeval. Krek se je potuhnil in molčal.

Prvi govornik grof Barbo si je fino in ironično privoščil Šukljeja. Bral je Šukljeju kot postavolomcu take levite, da je Šuklje ušel iz dvorane in prepustil predsedstvo baronu Liechtenbergu.

Potem je v sijajnem govoru dr. Triller vzel v pretres novi pravilnik. Kakor udarec z bičem po klerikalnih obrazih, tako so zadevale njegove besede. Razkril in ožigosil je postavolomstva, ki so jih klerikalci s Šukljejem na čelu storili in dokazal je, da predlagane spremembe pravilnika pomenijo novo kršenje postav. S tem načrtom pravilnika se preminja zakon, namreč deželni red, to pa se more zgoditi samo potom novega zakona, ne kar s prejembo pravilnika. Ker Šukljeja ni bilo v dvorani, je govornik vprašal njegovega namestnika, naj izjavi, če hoče stvar odstaviti z dnevnega reda in jo odkazati ustavnemu odseku.

Postavolomec Šuklje.

Dr. Trillerjev fulminantni govor je kar zbegal klerikalce. Hiteli so iskati Šukljeja. Ta je prilomastil v zbornico in prevzel zopet predsedstvo. Zvijal se je na razne načine in končno z njemu lastno brezobzirnostjo izjavil, da načrt novega pravilnika nič ne krši deželnega reda. Da se prav spozna Šukljejeva neumnost, bodi pribit, da je vneti zaveznik klerikalne bande, baron Schwarz, sam izrečno pripoznal, da ta načrt pravilnika nasprotuje deželnemu redu in da se ta pravilnik ne more drugače uveljaviti, kakor potom zakona. Dalje bodi že tu konstatirano, da so tudi klerikalci, ko so pozneje kapitulirali, izrečno priznali, da je imel dr. Triller prav in so se v vsem podvrgli. V tem tiči priznanje, da so klerikalci nameravali storiti nečestno lopovstvo in brezprimerno infamijo. In zaupnik cesarjev Franc Šuklje, ki je prisegel, da se bo vedno držal postav in jo nepristransko in pošteno izvrševal, je imel drzno čelo izjaviti, da pravilnik ne krši dež. reda.

Triller dá Šukljeju moralno zaupnico.

Na impertinentno izjavo Šukljejevo, je planil pokonec dr. Triller. Očel je Šukljeja po zasluženju, mu očital vse njegove grehe, in potem rekel: Mi smo objubili primeren respekt zaupniku krone, danes pa je izginil zadnji dvom, da ne predseduje deželnemu zboru deželni glavar, ampak brezvesten biriš nasilne klerikalne stranke.

Po teh besedah je dr. Triller ob viharjem odobravanju naprednih poslancev vzel novi pravilnik, ga raztrgal in kose s primernim zaničevanjem vrgel Šukljeju pred noge.

Revolucija.

V tem trenutku so napredni poslanci začeli s hrupno obstrukcijo. Razbijali so tako, da je bilo groza. Na Šukljeja se je vsula cela ploha psov. Čuli so se klici: Fej! Sram te bodi! Biriš! Rabelj! Postavolomec! Lep cesarjev zaupnik! Lump! Dr. Triller, dr. Novak, dr. Oražen, Pirc in Turk so z debelimi knjigami razbijali po mizah. Celotno mirno, vedno mirno poslanec Knez je bil vsled Šukljejevega nezasiščenega postopanja tako razburjen, da je začel z miznico razbijati, in je ogorčeno zaklical klerikalcem: »Ta pravilnik bo še korobač za vas«, jaz upam, da bom to še doživel.« — Dr. Vilfan je vehementno butal ob tla in kričal z drugimi vred na ves glas na Šukljeja. — Dr. Novak: Dokler bo tak človek glavar, ne damo miru!

Novo lopovstvo.

Cesarjevega zaupanja nevredni Šuklje je med revolucijo naprednih poslancev izvršil novo lopovstvo. Kar

naenkrat se je razvedelo v zbornici, da je Šuklje seveda v dogovoru s klerikalci, izvršil glasovanje, da se o novem pravilniku preide v specialno debato. Niti napredni, niti nemški poslanci niso o tem ničesar vedeli in niso mogli glasovati. To je lopovstvo, za katere bi bil Šuklje zaslužil batine.

Tajna seja.

Šukljejevo lopovstvo je izzvalo največje ogorčenje med naprednimi poslanci. Na Šukljeja so leteli klici, katerih vsak zase je pomenil zaupnico. Seveda so napredni poslanci še s podvojenimi močmi razsajali in razbijali. Šuklje se od konca ni upal sklicati disciplinarnega odseka, napovedal pa je to vendar storil in odredil tajno sejo ter dal izprazniti galerije. V tajni seji je videl naprednih poslancev dosegel višek. Kaj se je vse zaklotalo Šukljeju, ni mogoče navedeti. Največkrat je slišal klic: »policač!«, »biriš!«, »lep cesarjev zaupnik!«, pa slišalo se je tudi »zakaj pa nisi na Dunaju zahteval disciplinarnega odseka, ko te je Franko Stein obdolžil sleparije?« — »zakaj ne vprašaš za tistih sto goldinarjev, ki ti jih je Turk očitel.«

Lampe jo je skupil.

Klerikalci so se kar poparjeni stiskali v svojih klopih in se niso ganili. Niti besede se niso upali ziniti. Samo dr. Lampe ni imel miru. Prikrival je v svoji umazani duhovski obleki pred napredne poslance, se vsedel in se jim porogljivo posmehoval.

Tedaj pa jo je skupil, da bo pomnil vse žive dni.

Dr. Triller je v skrajni razburjenosti zakričal na Lampeta: Kaj, ti se nam boš še posmehoval — ti ostudna baraba — ti falot nesramni ...

In vsula se je cela ploha psov na Lampeta. Slišalo se je: Diabolus — lump — falot — lopov — kruljeva kanalja — ti si slabši kot stekel pes — ta obraz je za Verbrecheralbum itd.

Lampe jo je zelen in pobit odkuril kar je mogel hitro.

Ravnika na begu.

Uprav klasična epizoda se je zgodila z Ravnikarjem. Posl. Pirc si je možica privoščil in ga izvrstno »potegnil«. Zasepetal mu je na uho: Bodite previdni, Turk ima štinkbombo v žepu in hoče Vas polit. Če Vam pride blizu, ognite se mu. — Ravnika se je strahu začel tresti in je jokavo rekel: Saj mu nisem nič naredil, zakaj me pa preganja? — Turk, obveščen o tem pogovoru, je segel v žep, kakor bi držal štinkbombo pripravljeno in se začel z jeznim pogledom bližati Ravnikarju. Takrat je pa Ravnika zaječal, je skočil v stran in bežal pred Turkom kar je mogel, med begom pa se plaho oziral, če že ne leti štinkbomba. Sledil mu je pa samo klic: »Glejte, telečjo glavo, kako beži! in viharjen smeh cele zbornice.

Discipliniranje.

Disciplinarni odsek se je sešel dvakrat, dr. Novak prvič ni bil v odseku. Zato je dr. Novak protestiral, da se je drznil odsek sklepati, ne da bi bil njega povabil. Šuklje je pač hotel uprizoriti novo lopovstvo. Na protest dr. Novaka je bil odsek še enkrat sklican. V odseku je dr. Novak takoj izjavil, da je sedaj pravilno vabljen, da pa se ne udeleži seje, ker je sam obdolženec.

Odsek je sklepal po turško, ne da bi obdolžene poslance sploh zaslišal. To je razburilo celo neprizadega poslanca barona Apfaltrerna, ki je odločno protestiral proti takemu postopanju in zahteval, da se morajo obdolženi poslanci zaslišati.

Ko je Šuklje hotel naznaniti sodbo, je nastal zopet tako strašen hrup, da ni bilo ničesar razumeti. Zato je sodbo diktiral stenografom, poslanecem pa jo je sprožil privatnim potom. Ker je to neveljavno, niso hoteli poslanci tega obvestila vzeti na znanje in ko so prišli reditelji, niti hoteli oditi.

Prekinjena seja.

Cesarjevega zaupanja nevredni Šuklje je prekinil sejo in začel groziti z detektivji, policaji in s kazenskimi zakonomi.

Napredni poslanci so se mu smejali in kričali nanj: Brič, policaj! Dr. Oražen: Poturica je zmeraj hušja od Turka!

Šuklje je stopil k dr. Trillerju in mu rekel: Opozarjam Vas na § 81.

Dr. Triller: Ne poznam v tej dvorani nobenega glavarja več — kar se pa kazenskega zakona tiče, ga sam poznam. Če ste pa že rekli A, imejte pogum in recite tudi B — Viričet-paša s šestimi konjskimi repi. — Šuklje: Če rečem A, imam pogum reči tudi X — poslal bom po detektive!

Tudi na dr. Novaka se je obrnil Šuklje in mu grozil s kazenskim zakonom.

Dr. Novak: Vi me ne boste učili kazenskega zakonika.

Šuklje: Pripikite si posledice! Poslanci so med tem kričali na Šukljeja: Pokličite vendar policaje, kje so pa biriši, naj že pridejo!

Toda Šuklje je dobro vedel, da nima pravice klicati policajev in da nima nobene eksekutivne moči, da je torej danes teden storil zločin, ko je sluge nagnal na Turka in Supančiča.

Klubovi načelniki.

Ker si ni znal drugače pomagati, je sklical klubove načelnike na posvetovanje. V tej seji je Šuklje priznal, da nima eksekutivne moči, s čimer je tudi priznal, da je spuščanje slug na poslance in grožnja s policaji lopovstvo. Dalje je tudi priznal, da obsega novi pravilnik določbe, ki nasprotujejo postavi, namreč deželnega reda.

Na podlagi tega so klubovi načelniki določili dr. Trillerja, grofa Barbo in dr. Šusteršiča, da revidirajo novi pravilnik in črtajo iz njega vse nepostavnosti. Tudi se je Šuklje zavezal, da ne bo en bloc glasovan in da je ta seja zadnja. Klerikalci so torej popolnoma kapitulirali. Dr. Triller je seveda svoje sodelovanje odklonil, ker je novi pravilnik za narodno-napredno stranko sploh nesprejemljiv.

Izjava dr. Tavčarjeva.

Ko se je seja zopet začela, so vsi narodno-napredni poslanci razen dr. Tavčarja izostali. Dr. Tavčar je podal izjavo, da so napredni poslanci brez predjudica zapustili dvorano, da protestirajo proti nelegalni sodbi in nadaljnemu sklepanju in potem je tudi dr. Tavčar zapustil zbornico. Rumpflandtag je dalje zboroval. Ko je tudi dr. Tavčar odšel, je vladala v zbornici smrtna tišina. Nihče se ni ganil, vsak se je zavedal, da je bilo ta dan klerikalno lopovstvo ožigosano na brezprimeren način in da je to lopovstvo napotilo napredne poslance zapustiti korporacijo, ki ni več zakonodajni zastop, nego jama političnih razbojnikov.

Somišljeniki! Naprednjaki!

Vabimo Vas

SHOD

na

narodno-napredne stranke

ki bode

v nedeljo, dne 17. t. m.
ob 3. uri popoldne
v prostorih hotela „Triglav“ na Bledu.

Dnevni red:

- 1) Poročilo o političnem položaju. Poročila deželnih poslancev dr. Janko Vilfan iz Radovljice.
- 2) Organizacija narodno-napredne stranke. Govori dr. Gregor Žerjav iz Ljubljane.

Somišljeniki, naprednjaki, pridite vsi do zadnjega na ta važen shod!

Jzvrš. odbor nar.-napredne stranke.

Notranji položaj.

Državni zbor.

Dunaj, 15. oktobra. Krščanski socialni kandidirajo zopet Pattaja za predsednika drž. zbornice, češ, da so najmočnejša stranka parlamenta. Ne bodo se pa tudi ustavljali izvolitvi Pernerstorferja podpredsednikom. — Velik del čeških poslancev objublja, da bodo Čehi preprečili s hrupno obstrukcijo že konstituiranje parlamenta. — Da se rešijo vprašanja, ki so v zvezi z otvoritvijo parlamenta, je povabil Dr. Luiger voditelje kršč. socialcev in drugih nemških strank za torek na posvetovanje na rotovž.

Čehi.

Praga, 15. oktobra. Včeraj je imel v Karlinu bivši minister dr. Fiedler shod, v katerem je glede bodočega postopanja Čehov v parlamentu dejal med drugim: »Če ostane na čelu državne uprave Bienerthova vlada, ki stoji popolnoma v službah nemških strank, ali če bi nova vlada, ki stopi na nje mesto, pomenila le spremembo osebe, ne pa spremembe sistema, je naše postopanje dano samo ob sebi: brezobzirno boj na celi črti. O formi tega boja se dogovorimo med seboj v Slovenski Enoti.« Iz shoda se je poslal ministru Začku telegram, v katerem se minister pozivlja, naj stori vse, da prepreči znane nacionalne jezikovne deželne postavbe.

Nemški glas.

Liberce, 15. oktobra. Nemška »Reichenberger Ztg.« piše o situaciji med drugim sledeče: »Ker se

bojujoče stranke niso dale na razpolago za komedijo (češko-nemška sporazuma), je bar. Bienerth razžaljen angelj miru, ki bi rad vsokrivdo zvalil na druge in grozi z veliko šibo. Pa kaj je z grožnjo § 14? Zadržuje morda za proračun in za rekrute, toda brez parlamenta ne more vlada dobiti novih davkov niti izvesti posojilnih operacij, ki zahtevajo soglasja vseh narodov, da so opravljene pred celo Evropo. Ali bo denarni trg pripravljen dati denarja — pol milijarde — na zahtevo, ki temelji na protustavni § 14? Zakona o aneksiji Bosne in Hercegovine vlada ravnotako ne more izvesti § 14. Poskusilo se je opraviti pred Evropo aneksijo kot življenjsko potrebo monarhije. Kaj bi si morala tujina misliti, ko bi aneksije ne mogli niti v Cislajtani niti v Translajtani rešiti parlamentarno? Naj posežejo po § 14! Odložili ga bodo, kakor so to storili pred Bienerthom sposobnejši ljudje. V dobi, ko je absolutizem dogospodaril celo na Turškem, v Perziji in na Kitajskem, ne bo mogoče niti na Avstrijskem vladati s pomočjo ustave protustavno. Celo v domnevanju, da je to mogoče, je obsežna grožnja, toda grožnja, ki meri ne proti ljudstvu in parlamentu, temveč proti grozeči vladi sami.«

Deželni zbori.

Moravsko.

Brno, 15. oktobra. Klerikalni poslanci so vložili nujni predlog glede opustitve šolnine. Med govori klerikalnih poslancev so nastali veliki nemiri med naprednimi poslanci. Nujnost je bila odklonjena. Popoldne je bila še ena seja, v kateri so se skoro brez debate rešila razna poročila, nato pa je naznanil deželni glavar, da je deželni zbor odločen.

Trst.

Trst, 15. oktobra. Takoj po otvoritvi seje je povzel besedo ital. posl. Raskovich, ki se je spominjal ustreljenega Ferrerja in je pozval poslance, naj v znak protesta in žalosti zapuste zbornico. To se je zgodilo takoj, nakar je dež. glavar Valerio sejo vsled nesklepnosti zaključil.

Štajersko.

Gradec, 15. oktobra. V današnji seji so bili zopet nemiri. Ko je posl. Wastian rabil besedo »windisch«, so Slovenci proti tej žalitvi hrupno ugovarjali. Dež. glavar je prosil interpelante, naj ne rabijo več te besede, če jo Slovenci smatrajo za žaljivko. Ker je pa nemir postajal vedno večji, je dež. glavar prekinil sejo. Seja se je nadaljevala popoldne in se je završila mirno. Koncem seje je dež. glavar naznanil, da je dež. zbor odločen. V dopoldanski seji je posl. Wastian stavil interpelacijo glede domnevanega »napada« na »schulvereinsko« šolo v Hrastniku.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 15. oktobra. Jutri bo Weckerle zopet sprejel pri vladarju v avdienci in bo predložil tri načrte za rešitev krize: 1. fuzija ali koncentracija vseh zmernejših elementov; — 2. koncentracija sedemdesetnih strank; za izvršitev tega načrta pa bi bilo treba dovoliti vojaške koncesije in razpustitev parlamenta; — 3. če bi bila oba predstojena načrta neizvedljiva, pride v poštev novo ministristvo, ki bi odgovorilo drž. zbor in stopilo s strankami v pogajanja.

Ferrer.

Rim, 15. oktobra. Še vedno prihajajo od vseh strani poročila o protiklerikalnih demonstracijah. V Rimu so skoro vse trgovine zaprte; električna železnica ne vozi. Tudi v Milanu počiva vse delo.

Paris, 15. oktobra. Včeraj so bili v mnogih mestih protestni shodi proti usmrtni Ferrerja. Župan v Cherbourgu je poslal nek španski red, ki ga je pred kratkim dobil, nazaj s pripombo, da smatra pod častjo ga še nadalje nositi. V Toulonu so demonstrantje zapeli pred španskim konzulatom »Internacionalo« in klicali »Doli z morilec!« Nato so šli v katedralo, iz katere so pregnali nekaj žensk. Vodja neodvisnih socialnih demokratov Hervé je objavil v svojem listu članek z naslovom »Samomor Alfonza XIII.« V članku pozivlja španske anarhiste, naj mašujejo usmrtni Ferrerja. Članek konča z besedami: »Kralj Alfonz bo tako končal, kakor portugalski kralj. S podpisom, ki ga je postavil pod smrtno obsodbo Ferrerja je podpisal svojo lastno smrtno obsodbo.«

Praga, 15. oktobra. Policija je prepovedala shod, ki sta ga nameravali prirediti češka in nemška sekcija »Svobodne Misli« v nedeljo o Ferrerju.

Trst, 15. oktobra. Danes je tu mirno. Iz Pulja, Reke, Gorice in drugih mest prihajajo poročila o manifestacijah proti Ferrerjevi usmrtni.

Vabilo na SHOD narodno-napredne stranke,

ki bode
v nedeljo, 17. oktobra ob 3. popoldne
v prostorih g. Majcena pri
„Stari pošti“ v Mokronogu.

Dnevni red:
1) Poročilo o političnem položaju.
Poročilo deželni poslanec dr. Ivan Oražen.
2) Organizacija narodno-napredne
stranke. Govori prof. Anton Jug.
Shod bo v slučaju ugodnega vremena
pod milim nebom.

Somišljeniki, porabite ugodno pri-
liko in pridite vsi na shod, da se
poučite o razmerah v deželnem
zboru!

„Izvrš. odbor narodno-napredne stranke“.

Dnevne vesti.

Nečuvno izzivanje. Klerikali-
ci imajo jutri v »Unionu« shod. Po
tem shodu hočejo napraviti demon-
strativen obhod po mestu in kričati
ter demonstrirati, kakor bi bila
Ljubljana klerikalna. To je nečuve-
na predrznost.

Ključ do obstrukcije. Ko so
klerikalci spoznali, na kak odpor je
naletelo njih politično lopovstvo,
vkrasti Višniškariju in Lenarčiču
mandata, so se sešli na moder pogo-
vor, kako bi se ubranili preteče ob-
strukcije naprednih poslancev. Mo-
drovali so in ugibali in končno je dr.
Susteršič z bobno slovesnostjo izja-
vil, da je našel ključ, s katerim za-
klene obstrukcijo vrata. Vsi srečni
in polni novega občudovanja za glo-
boko umnost njihovega voditelja so
se razšli klerikalci in so med svoji-
mi somišljeniki skrivnostno pripove-
dovali, da je dr. Susteršič našel
ključ do obstrukcije. Prišla je sobo-
ta. Klerikalci so radovedno poslušali
dr. Susteršiča in — delali dolge
obrazce. Susteršičev predlog se jim je
zdel strašno sramoten za njih moč-
nost. »Meni se zdi, da se je dr. Su-
steršič pravzaprav udal«, je tarnal
»odlične« klerikalce, na kar mu je
hudomušni tekmeec Susteršičev pri-
trdil na tišem, šepetaje mu na uho:
Susteršič je iskal ključ do obstruk-
cije, pa je samo našel ključ do velike
retirade.

Zgodovinarjeva teorija in
pandurjeva praksa. V onih časih, ko
je imel Franc Suklje še načela, v
onih časih, ko je bil še demokrat in
svobodomislec, tedaj je sovražil tira-
ne, plemstvo in redove in s plamte-
čim patosom v dunajskem »Zvonu«
zagovarjal obglavljenje kralja Lud-
vika XVI. in kraljice Marije Antoi-
nette. Zgodovinar Suklje je opravi-
čeval obglavljenje francoskega kra-
lja in je zastopal teorijo, da ima na-
rod pravico s smrtjo kaznovati po-
stavolomne krivičnike. Kmalu bo te-
ga 40 let, kar je bil Suklje zgodovi-
nar in revolucionar. 40 let — to
je dolga doba. Spremenili so se časi
in še bolj se je s časi vred spremenil
Suklje. Iz idealnega svobodomiselnega
redoljuba se je polagoma preme-
nil v praktika, ki stoji na stališču,
da se občni blagor začneja pri last-
nem žepu. Njegov razvoj v tej smeri
se je konsekvntno nadaljeval. Tisti
Suklje, ki je časih duhovnik s škori-
ljami bil in oznanjeval smrt tira-
nom in krivičnikom, je naposled po-
stal klerikalec, je zatajil vsa načela,
ki jih je kdaj poprej zastopal in svo-
jo dušo zapisal najpodlejši stranki
pod božjim solncem. Danes je Su-
klje hofrat, ima visok red, je dobil
plemstvo, se dokopal do denarja in
postal naposled deželni glavar voj-
vodine kranjske. Dosegel je vse, kar
more doseči nekdanji revolucionar,
ki se je navduševal za obglavljenje
kraljev. Pa še to mu ne zadostuje.
Kar je kot zgodovinar učil, to hoče
vse prav do zadnjega zatajiti in zato
tepta zgodovinarjevo teorije v prak-
si z vso pandursko brutalnostjo. Su-
kljetu se danes lahko reče; da je prvi
pandur klerikalne strahovlade in kle-
rikalne tiranstva na Kranjskem. Ali
seme, katero je sejal Suklje kot
zgodovinar, je padlo na rodovitna
tla in na štrik, ki ga je on sam plet-
el zatiralcem, krivičnikom in pan-
durjem, bo on sam prvi prišel.

Ni hudega! Klerikalci se
drug drugega prav pridno oprav-
ljajo. Kompanija so, ki hoče mnogo
zaslužiti in če kdo ne more do korita
pa skuša srečnejšega tovariša iz-
podrinuti s tem, da hujska proti nje-
mu naprednjake. Marsikdo sklepa iz
tega, da so med klerikalci politična
nasprotja. Kaj še! Samo za prostor-
ček pri koritu se gre. Ta nasprotja
torej niso nič hudega, marveč nekaj

čisto naravnega, ker je mnogo laž-
nih klerikalcev, korito pa je majhno.
Pa ta klerikalna večina se bo še po-
ravnala med seboj. Majorität schlägt
sich, Majorität vertritt sich.

Kaj pa je to? Ravnatelj
kranjskega deželnega muzeja dr.
Mantuani je s 1. avgustom vstopil v
deželno službo in je svoje mesto fak-
tično prevzel 1. septembra. Sedaj pa
čitamo uradno razglasilo, da je ce-
sar z odločbo z dne 3. oktobra podelil
kustosu dvorne knjižnice dr. Mantu-
aniju naslov profesorja. Kako naj pa
to razumemo, da je dr. Mantuani še
sedaj uradnik dvorne knjižnice, ko
je vendar že od 1. avgusta v deželni
službi, dveh služb, eno na Dunaju in
eno v Ljubljani, eno dvorno in eno
državno pa nihče ne sme imeti. Kaj
pa tiči za tem?

Izključitev narodno-napred-
nih poslancev. V tajni seji deželnega
zboru je bil izključen od ene seje po-
slanec g. K. Ne z in ne poslanec gosp.
Supančič, kakor je v poročilo pomo-
toma prišlo.

Nur Lumpen sind bescheiden!
Če je pokojni Goethe pisal resnico in
je skromnost res kriterij za presojo
vprašanja, je li kdo lump ali ne, po-
tem je g. Tomaž Pavšlar v Kranju
brezdvomno največji poštenjak na
svetu. Naj se sodi o njem, kakor se
hoče, ali enega mu pač ne bo mogel
očitati nihče, namreč prevelike
skromnosti. Svoje ničredne konce-
sije za vodno napravo na Savi pod
Kranjem ni sicer prodal deželi, kak-
or je bobnal po Kranju, pač jo je
ponudil deželnemu odboru za nič
manj kakor 1.600.000 K. Zahteval je
od te svote 5% obresti počenši s 1.
septembrom, en milijon takoj, ko bo
sklenjena pogodba, nadalje povrnitev
vseh stroškov za odkup sveta ter pra-
vie, za napravo projektov itd. Vrhul-
tega bi g. Tomaž Pavšlar odstopil
svojo koncesijo deželi le s pogojem,
da se ga nastavi za ravnatelja namer-
avane podeželne elektrifike centrale
z letno plačo najmanj 24.000 K! Če
bi si gospod »električni direktor« za
to dostojanstvo primerno uniformo
nabavljaj sam, ali, če bi tudi to »fa-
sal« od dežele, iz ponudbe žalibože
ni posneti.

Nesramno je napadel celov-
ški »Mir« tajnika »Družbe sv. Cirila
in Metoda« g. župnika Berčeta. Teh
podlih napadov g. Berce ne bo zavr-
čal v listih, nego si bo iskal zaščene-
nja za zlobne žalitve pred pristojnim
sodiščem. Bo se vsaj razpravljalo o
krvavi sorški aferi pred forum jav-
nosti. Ako to morda ne bo ljubo ško-
fu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču in
škofiškemu ordinarijatu, naj se
zahvalita svojim prijateljem okrog
»Mira«, ki so povzročili, da je g.
Berce prisiljen sorško afero izročiti
pravoreku celovškega porotnega so-
dišča.

Stjepan Radić za slovenske
klerikalce. Stjepan Radić, znani
zmedeni hrvatski politik, približuje
v svojem glasilu »Dom« dolgozeven
članek, v katerem poje hosano slo-
venski klerikalni stranki, pozdrav-
lja njen nedeljski shod ter pravi
končno: »Vse to, za čemer naša
kmetška stranka šele teži in kar šele
snuje, ali s čemer je šele pričela, je
slovenska klerikalna stranka v mno-
gem oziru že dosegla ali se približa-
la cilju tako, da moremo od nje pri-
čakovati samo pouka in pomoči.« —
Tako Stjepan Radić. Poznamo Stje-
pana Radića, zato se ni malo nismo
čudili, ko smo čitali njegove izlive
ljubezni in priznanja o naši kleri-
kalni stranki. Vemo, da v Stjepanu
Radiću ni nobenega stalnega politič-
nega prepričanja, zato mu tudi ne
zamerimo. Mož, ki je danes rusofil,
jutri pa proglasa Avstrijo kot spa-
siteljico Slovanov, kaj je danes
plamteč zagovornik hrvatsko-srbs-
ke sloge, jutri bi pa rad vse Srbe
na Hrvatskem vtopil v žilce vode, po-
litik, ki se hoče danes združiti s hr-
vatsko napredno stranko, ki stoji na
temelju absolutnega narodnega
edinstva Hrvatov in Srbov, jutri pa
deluje na to, da bi se njegova stran-
ka stopila s Starčevićanci, ki negira-
jo obstoj Srbov, takšen mož in tak-
šen politik se v javnem življenju ne
more smatrati za resnega in njego-
vim političnim enunciacijam ni
smeti pripisovati nobenega pomena,
kamoli važnosti. Klerikalcem torej
brez zavisti privoščimo pohvalo in
priznanje takšnega doslednega in
prevdarnega politika, kakor je Stje-
pan Radić. Naj se z njegovo pohvalo
in z njegovim priznanjem dičijo in
postavljajo, kolikor jim je drago, a
eno si naj zapomnijo, da bo isti Stje-
pan Radić morda že čez mesec in dan
pel hvalo in slavo slovenskim na-
prednim strankam, ako mu bo to ka-
zalo. Značajnost namreč ni samo do-
ma pri slovenskih klerikalcih, am-
pak tudi pri politikih Radićeve
vrste!

Politična kravja kupčija. Ko
simo že napisali notico o Stjepanu
Radiću, smo našli v »Pokretu« na
članek pod naslovom »Od političara
— do trgovca«. Članek se tiče Stje-
pana Radića. Konec se glasi tako-le:
»Radić se je skušal najpreje sediniti

s klerikalci, nato s Starčevićanci, na-
posled pa se je spomnil še napred-
njakov. Od nas je spet skočil h Star-
čevićancem in je že pisal v njihove
liste. A tudi z njimi se ni mogel slo-
žiti. Ponujal je na vse strani svojo
stranko naprodaj. V eni izmed zad-
njih števil svojega »Doma« se brid-
ko pritožuje, da mu gre zelo slabo,
da dobiva na teden za polovico manj
naročnine, kakor jo potrebuje za po-
štino in da bo moral »Dom« že pred
novim letom izhajati samo dvakrat
na mesec. Ali evo, v tem času se je
sklenila nova kupčija. Radić je našel
novega kupca za svojo stranko. Ker
ni mogel najti nobenega kupca na
Hrvatskem (ker ga vsi poznajo), je
odšel k »Slovincu« (na Kranjsko) ter
ponudil svojo stranko črnim kranj-
skim furtinašem (klerikalcem). Od
teh se nadeja dobiti denarja, za to se
v kratkem napoti v Ljubljano, da
tam podpiše — pogodbo. Ali se lahko
človeške duše prodajajo kakor živina
ali blago? Na zavednih pristaših
»Seljačke stranke« je leželo, da one-
mogočijo to kupčijo ali pa okrenejo
hrbet trgovcu Stjepanu Radiću. —
Med našimi klerikalci in Stjepanom
Radićem se je torej sklenila navadna
politična kravja kupčija. Klerikalci
so Stjepana Radića kupili, zato jim
je napisal slavošpev v svojem »Do-
mu«, ki bi sicer po Radićevem last-
nem priznanju moral izdihniti, ako
bi mu kranjski klerikalci ne posegli
pod ramena. Vzpričo navedenega
vprašamo ljudi okrog »Slovenca«,
koliko je vredna kupljena in hvala
in slava?

Drugi »veleizdajniški« pro-
ces v Zagrebu. Kakor smo že poroča-
li, je bila večeraj v Zagrebu obravna-
va proti kmetu Branku Pajiću radi
zločina »veleizdaje«. Pajić, doma iz
Cepeliša, je star 22 let, oženjen, oče
enega otroka. Obtožnica mu očita, da
je na pravoslavni praznik bogojav-
ljenja ob priliki procesije v Petrinji
klical: »Živio kralj Peter Karajorg-
jević, živila Srbija, živeli ves srbski
narod! Bratje Srbi, podajmo si roke
in združimo se.« S tem je Branko Pa-
jić zakrivil zločin veleizdaje, »ker
je, uvažuje napete odnose s Srbijo,
deloval na povečanje vojne nevarno-
sti. Senatu je predsedoval Taraboc-
chia, votanti pa so bili dr. Fink, Ra-
kos, Meixner in Orban. Obtožbo je
zastopal državni pravnik namestnik
Kaurić, obtožena pa je zagovarjal
dr. Hinković. Predsednik je prečital
izpovedbe prič. Izmed teh je samo
neki 70letni starec imenom Slaneč
izpovedal, da je slišal, da je Pajić ra-
bil inkriminirane izraze. Na to je jel
zasliševati obtožena. Predsednik:
»Ali veste, da obstoji Srbija?« Pa-
jić: Čul sem.« Predsednik: Ali
veste, da je tam kralj, ki se zove Pe-
ter Karajorgjević?« Pajić, (ki je
popoln analfabet): »Ne vem.«
Predsednik: »Niti čuli niste?«
Pajić: »Nisem.« Nato je senat za-
slišal še Pajićevo ženo, ki je izpove-
dala, da je bila v kritičnem času ves
čas pri možu in njen mož ni rabil
onih besedi, ki se mu podtikajo. Ker
je sodišče odklonilo zaslišati še dru-
ge priče, je bilo s tem dokazilno po-
stopanje končano. Drž. prav. d. n. k.
je v svojem govoru naglasal, da je
po priči Slaneč dokazano, da je ob-
toženec rabil inkriminirane besede. S
tem je deloval na to, da se — odtra-
ga posamni deli od avstro-ogrske
monarhije. Zakrivil je torej hudodel-
stvo veleizdaje po § 59. k. z. in se ga
naj kaznuje po odstavku c. tega za-
kona v 10 do 20letno težko ječo. Za-
govornik dr. Hinković je rekel
med drugim: Državni pravdnik za-
hleva, naj sodišče kmetiča Pajića
obsodi v 10 do 20letno težko ječo. Ali
je Olivien Cromwell, ali je to Kos-
uth Lajos? Kdo je ta Pajić, ki bi
mogel izzvati ustajo in povzročiti dr-
žavlansko vojno? To je intelektual-
ni in politični analfabet, ki ne zna
ne čitati ne pisati in ki nima niti poj-
ma, kaj je to aneksija Bosne in Her-
cegovine. Ne glede na to pa ni niti
dokazano, da bi bil obtoženec v res-
nici rabil besede, ki mu jih podtika
obtožnica. Zagovornik je končno
predlagal, naj sodišče Pajića oprosti
krivde in kazni. Sodišče je po dalj-
šem posvetovanju proglasilo to-le
razsodbo: Pajića, se oprošča obtožbe
radi hudodelstva veleizdaje, proglasa
pa se za krivega zločina motenja
javnega miru in ščunjava proti na-
rodnosti ter se ga v smislu § 65. k. z.
z uporabo §§ 35., 54. in 55. obsoja na
dva meseca težke ječe. Državni
pravdnik se je z obsodbo — zado-
voljil, zagovornik pa je vložil proti ob-
sodbi ničnostno pritožbo. — Ta pra-
vorek zagrebškega sodišča izpričuje,
da se tudi hrvatskim sodnikom pola-
goma odpirajo oči in da so vsled te-
ga jeli že tudi soditi — trezneje. Ako
bi bil na vrsti še kak »veleizdajni-
ški« proces, bi morda v tem slučaju
vse obtožence celo — oprostili!

Jugoslovanski shod v Pragi
radi zagrebškega procesa. V torko
so priredili jugoslovanski akademiki
v Pragi shod, da zavzamejo stališče
napram obsodbi v zagrebškem »ve-
leizdajniškem« procesu. Shoda so se
udeležili Hrvati, Srbi, Slovenci, Bol-

gari in več Čehov, Rusov in Polja-
kov. Na shodovanje je prišel tudi dr-
žavni poslanec prof. dr. Masaryk. Za
predsednika je bil izvoljen Slovenec
Hrašovec. Na shodu so govorili:
Hrvaški Capponi in Maravić,
Slovenec Lah in Lotrič, Srb Da-
vidović, Bolgar Lukaš, Slovak
Pavlu in Čeh Kudela. Končno
je spregovoril tudi poslanec dr. Ma-
saryk. Med drugim je rekel: Za-
grebski proces je bil samo na pro-
speh jugoslovanske misli, zakaj po-
vzročil je živahnejše zanimanje za
jugoslovansko vprašanje. Danes se
vsled monstroznega zagrebškega pro-
cesa zanima za Jugoslovane ves svet.
Proces sam so omogočile edino neure-
jene jugoslovanske razmere. Na pre-
ureditev teh odnosov ne treba de-
lovati z vso vnamo in v to je pokli-
cana pred vsem mlada generacija.
Ta mora zastaviti vse sile, da se čim
najpreje reši jugoslovansko vpra-
šanje. Za ta smoter se naj jugoslo-
vanska mlada generacija pripravlja
že na visoki soli. Po dovršenih na-
ukih naj gre na podrobno delo med
narod in naj ga pripravlja za jugo-
slovansko idejo. — Na shodu je bila
soglasno sprejeta resolucija, v kateri
se protestuje proti obsodbi v zagreb-
škem procesu, poziva jugoslovansko
dijaštvo k marljivemu delu na pro-
svetnem polju ter proglasa narodno
edinstvo Hrvatov in Srbov.

S cirilico ven! Hrvatsko uč-
iteljsko društvo »Požeške doline« je
sklenilo pozvati vsa učiteljska dru-
štva, da zahtevajo od deželne vlade,
da »izbaci cirilico, kao suvišan ba-
last iz svih razreda nižih i viših
pučkih škola! To frankovsko - kleri-
kalno učiteljstvo ima tudi planke na
očeh, kakor naši »Slomkarji«, ki
potom deželnega zbora sami sebe te-
pejo.

Odlikovanje. Odlikovana sta
bila s kolajno za zasluge: g. Josip
Dekleva, stotnik pri 5. top. polku in
g. Otokar Maly, stotnik-sodnik; oba
Slovenca; nadalje g. nadporočnik A.
Jančar.

Iz srednješolske službe. De-
želni šolski svet je dovolil, da smeta
prof. prve državne gimnazije gg. Iv.
Grafenauer in Fran Verbič poučevati
na slov. trgovski soli, prof. g. dr. V.
Korun pa na mestnem dekliškem li-
ceju.

Iz ljudskošolske službe. Me-
sto obolelega nadučitelja g. Leopolda
Armica je imenovana za suplen-
ko na III. mestni deški ljudski soli v
Ljubljani Danica Sinkovič. — Za
učiteljico za ženska ročna dela na
ljudskih šolah v Hotičah, v Polšni-
ku, št. Lampertu in v Kresnicah je
imenovana Berta Wohinz.

Slovensko gledališče. Danes,
v soboto, se igra prvič na slovenskem
odru znamenita in po vsem svetu
slavna drama »Galeotto« velikega
španskega dramatika Josefa Echegaraya.
V tej psihološki, moderni
drami nastopi v tekoči sezoni v prvič
v veliki tragični ulozi ga. Zofija
Borštnikova, ki ima priliko v
njej pokazati vse strani umetniškega
talenta. Poleg nje nastopita v veli-
kih ulogah g. Anton Verovšek in
g. Hinko Nučič. Večje vloge imajo
nadalje g. Buhoslav, g. Danilo
in ga. Bukšekova. — V nedeljo
zvečer se igra drugič izvrstna fran-
coska veseloigra »Ljubezni bdi«, ki
je dosegla pri prvi predstavi naj-
boljši uspeh. Glavne vloge igrajo:
g. Wintrova, g. Kandler-
jeva, ga. Borštnikova in gg.
Buhoslav in Nučič. — V torko
se poje prvič v sezoni velepriljub-
ljena Puccinijska opera »Madame
Butterfly«, za katero so se nabavili
novi japonski kostumi.

Napredno politično in gospo-
darsko društvo za I. mestni (poljan-
ski) okraj je imelo večeraj svojo red-
no odborovo sejo. Navzoč je bil od-
bor polnoštevilno. Po rešitvi raznih
internih društvenih vprašanj, dalje
vprašanj, ki zadevajo pred vsem go-
spodarske potrebe okraja, se je odbor
obširneje bavil s položajem stranke
in z delovanjem deželnega zbora. —
Sklenilo se je ob splošnem odobra-
vanju in soglasno, izreči naprednim
slovenskim poslancem popolno zaup-
anje in zahvalo za požrtvovalno de-
lovanje v sedanjem zasedanju dežel-
nega zbora. Resolucija, ki je bila so-
glasno sprejeta in katera se je od-
poslala načelniku kluba naprednih
polancev, se glasi: »Narodno-napred-
nim poslancem, združenim v »Nap-
rednem klubu dež. poslancev«, iz-
reka podpisani odbor »Naprednega
političnega in gospodarskega dru-
štva« za I. mestni okraj svojo zah-
valo in priznanje za njihov možati in
neustrašeni nastop v tekočem zase-
danju deželnega zbora kranjskega
kljub nepostavnemu terorizmu, za-
konolomstvu in besedolomstvu seda-
nje deželnozbornske klerikalne večine.
Nadalje izreka podpisani odbor »Na-
prednemu klubu dež. poslancev«
svoje in velike večine prebivalstva
I. okraja neomejeno zaupanje, pro-
seč, da zastopa in brani tudi v bo-
doh z vso odločnostjo in z vsemi do-
pustnimi sredstvi načela stranke,
pravice ter koristi svojih volilcev.

Prvo ljubljansko uradniško
gospodarsko društvo« priredi jutri,
v nedeljo, iz najbolj upelnega bla-
ga perilne, galanterijske in modne
strobe malo rastavo v svojih dru-
štvenih prostorih (vogal: Kongresni
trg št. 12 in Vegova ulica št. 12). Vsi
p. n. člani se najvljudneje vabijo, da
si to rastavo ogledajo, kakor tudi
oni p. n. gospodje in gospe, ki do-
sedaj še niso pristopili k temu
društvu.

Grobni spomenik pokojnemu
slovenskemu pisatelju Janezu Trdini
zgotovil je tukajšnji kamnosek go-
spod Alojzij Vodnik prav lično.
Spomenik je iz temnega saksonskega
sijenita 2-30 m visok in se bode še té
dni postavil na novomeškem pokop-
ališču.

Izredni občni zbor »Slovenske
Filharmonije« vrši se prihodnji pe-
tek dne 22. oktobra 1909 ob 8. zvečer
v salonu hotela »Ilirija«, Kolodvors-
ke ulice. Na dnevnem redu je voli-
tev, predsednika in odbora.

Iz občinstva. Dva Laterma-
nova drevoreda sta predmet tem vr-
sticam. Eden, ki vodi v Tivoli in dru-
gi, ki gre proti Kozlerju. Razloček
med njima je prav velik. Prvi se ne-
guje z ljubeznijo, drugi je pastork. —
Oni ki pelje v park, grad in hotel
»Tivoli« je 540 vojaških stopinj dolg,
šetalec je na razpolago 57 moder-
nih vrtnih klopi in 14 kandelabrov
ga po noči razsvetljuje. Drugi je dolg
940 stopinj, ima 28 preprostih klopi,
in 3 svetilke, od katerih je redno
prižgana ena, neredno dve, izvanred-
no vse tri. Jaz hodim po drugem
drevoredu previdno po sredi, meneč,
da me roka ali kolec zlikovca, stoji-
čega ob deblu, ne zadene tako lahko.

Pes se plazí ob moji sirani. »Pošast
je«, govori tenak glas na klopi dre-
voreda. »Pes je — ne straši se«, to-
laži moški varuh. — Vzemirjena
oseba se tesneje privije sosedu. Po
številu je dolgi drevored bolj obljun-
den kakor krajši. Koliko v Ljubljani
zaposlenih ljudi biva v Šiški! Mnogi
hodijo v gledališče, v cerkve ali po
drugih opravkih. Izletniki v bližnjo
gorenjsko okolico gredo radi do Ko-
zlerja v senici in bi gotovo najraje
isto pot šli domu, ko bi drevored ne
bil tako plašljivo teman. Merodajne
organe mestne uprave opozarjamo na
omenjene nedostatke ter priporočam,
z ozirom na ugled stolnega mesta,
varnost javne poti, pravnost in do-
stojnost — več luči!!

Nova stavba Kolinske tovarne
se s hitrimi koraki bliža svoji iz-
vršitvi. Sedaj se pridno montirajo
stroji, parni stroj, električne napra-
ve itd., tako da bo vse še pred de-
cembrrom gotovo, kajti v tovarni se
začne z delom še letošnje leto. Že se-
daj, ko tovarna še ni popolnoma go-
tova, je videti, da bo stavba popolno-
ma drugega značaja kakor so navad-
no tovarniške stavbe. Vse bo čisto,
svetlo in zračno; poslopja, ki bodo
tudi v arhitektovskega pogledu lepo
izvedena, bodo stala v sredi lepih na-
slov — z eno besedo, tovarna bo
res v okras celici svoji okolici. Kolin-
ska tovarna ni štedila z denarjem,
da seveda kaj res lepega in moderne-
ga. Seveda se bo življenje v tistem
koneu mesta, ki je bil doslej precej
mrtev in zapuščen, zelo povzdignilo.
In kar nas veseli najbolj, celo lepo
podjetje je slovanska last, in zato je
nova Kolinska tovarna za nas kot
Slovence tudi v narodnogospodars-
kem oziru kar največjega pomena.
Ko bi se le tega pomena Slovenci in
Slovenke dovolj zavedali, kadar ku-
pujejo v trgovini — cikorijsko!

Sokol v St. Vidu nad Ljubljano
priredi jutri 17. vinotoka veliko vin-
sko trgatv v prid zgradbi »Sokol-
skega doma«. Vrši se v dvorani in
drugih gostilniških prostorih brata
Sušteršiča, p. d. pri »Slepem Jane-
zu«. Začetek ob 3. popoldne, ko pri-
dejo vinčarice in vinčarji z županom
na čelu. Nato se vrši trgatv v vino-
gadu. Na bogatem vzporodu je ples
in prijazno sodelovanje »Žirovniko-
vega zbora, ki nam bo gotovo tudi
jutri, kakor še vedno, privabil dokaj
gostov iz Ljubljane. Prijateljske
zveze posreduje tudi šaljiva pošta. Z
zanimanjem se že pripravljajo mno-
ge vinčarice in vinčarji. Zabave bo
toraj dovolj. Zato Vam gotovo ne bo
žal! Na svidenje toraj jutri o obil-
nem številu! O d b o r.

Čukulada v Ribnici se kaj lepo
razvija. Dokaz temu naj bode slede-
ča, res prav karakteristična epizoda.
Pred kratkim je prišel vadih ribniške
čuke dobropoljski gospod »Oberčuk«
— seveda je poveljeval v sloven-
skem jeziku. To pa najbrž nekaterim
čukarskim »ausgedintarjem« ni kaj
posebno dišalo. Kajti, glej ga spaka,
eden teh tičev ti odpre ključek in
začuka — pa prav po čukovski: »Mi
ne razumemo slovensko komando;
smo že vajeni od vojakov drugemu
poveljevanju. No, to je gotovo lep
napredek! Le naprej po tej stezi in
zveličanje vam je gotovo! V prvi
vrsti pa iskreno častitamo g. dr. P-u.

Telovadno društvo »Sokol« Sv.
Križ - Kostanjevica, s sedežem v Ko-
stanjevici, se je ustanovil v nedeljo,
dne 3. oktobra. Pripravljalni odbor

»Sokol« v Kostanjevici in odsek krškega »Sokola« v Sv. Križu sta se dogovorila glede ustanovitve skupnega društva po zgledu »Sokola« Šmartno - Litija. Takoj na ustanovnem obnem zboru je šlo društvo 104 redne in podporne člane, kar je za razmere v Kostanjevici in Sv. Križu ogromno število. V odbor so bili izvoljeni: br. Ivan Malnarič, starosta; br. Albin Česar, podstarosta; br. Ivan Miklavčič, načelnik; br. Franjo Rabuse, I. načelnika namestnik; br. Slavko Colarič, II. načelnika namestnik; br. Lavoslav Bučar, br. Alojzij Cvelbar, br. Fran Kladošek, br. Josip Stritar, br. Josip Kodrič in br. J. Jarkovič, odborniki; br. Fr. Stritar, br. Ivan Kerin in Jakob Zargi, namestniki; br. Janko Golob, br. Ivan Gerlovič, računski preglednik. Delegatje za občni zbor »S. S. Z.« pa bratje: Malnarič, Česar, Miklavčič, Bučar, Stritar, Colarič in Rabuse. — Ta ustanovni občni zbor so počastili s svojim obiskom vrli bratje Sokoli iz Novega Mesta pod vodstvom staroste br. dr. Schegule, kateri je po zaključenem zborovanju v navdušenih in jednatih besedah vžil sokolskega ognja vsem navzočim. Vključ velikim zaprekom in intrigam nasprotnikov Sokolstva, se njeveji oživotvoril »Sokol« v Kostanjevici in bodočnost bo pokazala, kaj zmora sokolska misel tudi ob bregovih zelene Krke! Na zdar!

Kostanjevica-Sv. Križ. Naš novi »Sokol« dela klerikalcem veliko skrbi. Zato je bil napaden takoj po ustanovitvi. Klerikalni trifolium, ki ima svoje redne seje v krivoprišniškem kotu kostanjeviškega gradu, ga je napadel v »Slovenec«; v »Domoljub« pa so ga napadli kaplanje od Sv. Križa. Naravno je, da »Sokol« na te izbruhe ne bo reagoval. Kdo pa naj odgovarja onemu »kavalirju«, pred katerega strupenim želim vdove že nekdanji niso varne in kdo onemu domisljivemu, zagriznemu fantu, ki študira na stroške davkoplačevalcev, prebije večina počitnic ob farovski mizah, pri tem pa dostojne ljudi po gostilnah zmerja s prodanimi dušami? — Se res ne izplača: kajti »kavalirji« in »poštenjaki« so itak že razkrinkani, da se bogu smili. kaplanstvo pa je pred kratkim tudi prišlo pod sodišče »diplomac« v obliki 50kronske globe za laž in obrekovanje. Zato pa mir, če ne bo hudir! Saj Matevž s Kota, ki ima bogato, pa precej drago izkušnjo, že ve.

† Berta Kersnikova. Iz Lukovice se nam piše: Pogreb v brdskem in kamniškem okraju obvezane in od vsakogar spoštovane gospe Berte Kersnikove, rojene pl. Höfelfern - Saalfeldske, graščakinje na Brdu, je po izredno mnogobrojni udeležbi jasno dokazal, kako velik ugled da je uživala pokojnica v vseh krogih. Bila je mati nezabnega slovenskega pisatelja in rodoljuba Janka Kersnika ter vnukinja iz »Rokovnjačev« znanega doktorja Burgerja. Bila je tudi izredno izobražena, duhovita in plemenita žena. Nad pol stoletja zgodovine našega naroda je slo mima njenega življenja. V njeno hišo so zahajali desetletja mnogi najuglednejši domači pisatelji in politiki. V njenih mladih letih, v dobi slovenskega preporoda, je bila njena rodbina med prvimi domačimi inteligenti, ki so se oklenili slovenstva in od tedaj z gorečim rodoljubjem navdahnjeno srce je ohranila pokojnica zvesto do svoje smrti. Visoko ceniti in čislati jo je moral vsak, kdor jo je poznal. Na zadnji poti so jo spremljali mimo drugih zastopnikov znanih prijateljskih rodbin pl. Andrejkove, Levčeve, baron Minutilliove, Polčeve, zastopniki vseh uradov ter množice kmetskega ljudstva. In sedaj počiva poleg sika Janka tam na prijaznem brdskem pokopališču sredi prekrasne okolice, ki jo je tako iskreno ljubila vse svoje življenje. Bodi ohranjen plemeniti ženi lep in blag spomin!

Telovadno društvo »Sokola« v Trzinu priredi vinsko trgatve dne 17. t. m., v nedeljo, v gostilni pri Bastu v Trzinu. Na sporedu je: vinska trgatve, šaljiva pošta in ples. Začetek ob 7. zvečer. Vstopnina 20 vin. za osebo. Čisti dobiček je namenjen za telovadnico. Zato se nadeja društvo obilo udeležnikov.

Demonstracije v Trstu. Radi dogodkov v Španiji oziroma usmrtilne Ferrerje, je bilo med delavstvom v četrtki od ranega jutra živahno gibanje. Delavci so popoldne v prosti luki in po raznih drugih krajih prenehali z delom in znak žalovanja. — Delegatje socialno - demokratične stranke so hodili po gostilnah, naj se zaprejo. — Zaprtja so bila vsa gledališča in kinematografi in šantani, kakor tudi nekatere kavarne. — Ob pol štirih se je valila po ulicah tržaška razbijanja in kričanja željna množica, ki je zahtevala pred vsakim komptorjem in skladiščem, da se mora zapreti. — Ob petih popoldne dne so bili zaprti vsi javni lokali,

trgovine, delavnice in skladišča. — Raz psojopij, kjer imajo delavske organizacije svoje sedeže, so vihrale zastave na pol droga s florom. — Ulica S. Nicolo, kjer se nahaja španski konzulat, je bila od vseh strani zaprta z močnimi kordoni policije. — Ali vzlic temu so demonstrantje razbili nekaj šip na cerkvi, kakor tudi na novi cerkvi v via Ronchi. Ranili so precej hudo enega stražarja, a ranjena je bila tudi neka deklica. — Tekom večera so se vršile po Korsu, Velikem trgu, Akvedotu, Volti Chiozza in na več krajih mesta burne demonstracije. — Policija je posegla energično vmes in demonstrante razgurala. Zaprtih je bilo več oseb. — Konsignirano je bilo vojaštvo, in sicer dva bataljona, ali ni prišlo do tega, da bi aktivno posegla v demonstracije. — Klerikalci, ki so bili v groznem strahu, se niso upali na dan. Duhovniki so mlo prosili policijo, naj jih varuje. Policija jih je res skrbno zastražila in zgodilo se ni nikomur nič. Samo okna v lokalu, koder se shajajo duhovniki, so bila razbita.

Cerkveni tatovi pred tržaško poroto. Kakor smo že poročali, se je vršila v Trstu razprava proti dvanajsterim roparjem, ki so okradli koprsko stolno cerkev. Na podlagi pravoreka porotnikov so bili obsojeni: Russich, Jenko, Norbedo in Plojer vsak na štiri leta strogega zapora; Viktor Fumi tri leta in pol; Al. Bassi na tri leta; Ivan Tercon eno leto in Karl Persich na šest mesecev strogega zapora. — Plojerjeva soproga, obtoženi Brandolin, Mettuglio in Tieni so bili oproščeni in takoj izpuščeni na slobodo, vsa stvar je bila končana šele ob pol 2. zjutraj. Vzlic pozni uri je še vedno dovolj radovednega občinstva čakalo obsojence na ulici in jim — ko so jih stražarji spremljali v zapore — klicali: »Addio, coraggio in arrivederci«. — Tudi ti klici so značilni za čustva in mišljenje tržaškega nižjega ljudstva, ki le prerado simpatizuje z raznimi zločinci in vagabundi.

»Zeleni križ«. Za časa jubilejskih slavnosti v minulem letu je sklenilo društvo »Zeleni križ« sezidati zdravilišče in okrevališče za bolne lovce. V to svrhu se je nabral pri društvenikih in njihovih prijateljih precejšen sklad. Društveni odbor je pa tudi sklenil, da izposluje več prostih mest v že obstoječem zdraviliščih. Odboru se je posrečilo, da je izposlovala taka mesta v Karlovih varih in v Pistijanu (Pöstyén) na Ogrskem. Teh ugodnosti bodo seveda deležni samo lovci po poklicu. Natančnejša pojasnila daje tajništvo društva »Zeleni križ«, Dunaj I., Singerstrasse 18.

Elektro - radiograf »Ideal«. Franc Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«, zraven glavne pošte ima od sobote, dne 16. oktobra do torka, dne 19. oktobra 1909 sledeči spored: Vohunka iz maščevanja. (Iz življenja ruskih teroristov.) Smaragdno obrežje v Bretanji. (Krasno po naravi.) Strah. (Drama.) Na obrežju Ganga. (Po naravi.) Prvi izprehod. (Komično.) Vsa petek sodeluje pri predstavah »Slovenska Filharmonija«.

Prvi kinematograf »Pathé« prej »Edison«. Dunajska cesta št. 22 nasproti kavarne Evropa ima od sobote, 16. do torka, 19. oktobra sledeči spored: Panorama na italijansko-francoski meji. (Po naravi.) Med zotom in tašo. (Komično.) Postojna in Postojnska jama. (Po naravi.) Luka planince. (Jako smešno.) Ljubzen in domovina. (Drama.) Vsa ponedeljek sodeluje pri predstavah »Slovenska Filharmonija«.

Belouška med ribiči. V Gruberjevem kanalu je vsled zastajajoče vode več luž in kotanj, iz katerih so ribiči že polovili, kar je bilo večjih rib, med tem ko se drobiž še vedno brezskrbno podi po mirnih plitvinah. To ugodno priliko je večeraj popoldne porabila velika belouška, ki se je solnčila na strmini. Varno je zdrknila z brega v suho strugo ter se približavala velikemu kamnu, ki je segal v precejšnjo lužo. Ribice so hitro opazile bližajočo se nevarnost, po bliskovo so se razkropile in skalile vodo, toda belouška je mirno zlezla v vodo pod kamen, kjer so iskale ribe zavetja. Kača je očividno podila ribe v skaljeni vodi, ker so švigale semterja, najbrže zaman. Čez nekaj minut je prišla na površje tiščaje povprečno med čeljustmi kakih 10 do 12 cm dolgo, še trepetajočo ribico. Opazovalec celega prizora jo je s palčico podrezal, da bi izpustila svoj plen, toda belouška se ni dala motiti in je z ribo izginila v bližnjem vrbovem grmovju. — V ribiških krogih smatrajo belouško za veliko škodljivko, ki napravlja zlasti med mladim ribjim zarodkom čisto obutno škodo.

V ječi je umrla 25letna delavčeva žena Marija Vovčina iz Juršičev pri Postojni. Vovčina je bila brez otrok, kar je njenega moža jako žalostilo. Naenkrat mu je začela pri-

govodovati, da bi kmalu postal oče. Šla je na Sušak, kjer je ukradla svoji znanici 18 dni starega otroka, s katerim je pribežala k svoji materi na Kranjsko. Tatice pa so kmalu zasledili ter jo zaprli. Dne 13. t. m. ob 6. uri zvečer bi se ji morala prebrati obtožnica. Pred preiskovalnim sodnikom se je pa zgrudila ter v par minutah nato umrla.

Nesreča. Ko je večeraj popoldne hlapec Ivan Zupane, rojen 1883 v Krški vasi pristojen v Krko peljal stavbeni les h »Kranjski stavbeni družbi« se mu je na Vrtači preobrnil voz. Zupane, ki je šel ob strani poleg voza je prišel pod voz z levo nogo in čez križ. Na pomoč so prihiteli ondotni delavci in ga rešili. Zdobil je na levi nogi težko telesno poškodbo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Izgubljen in najden. Užiteniški paznik Ignacij Košenina je izgubil srebrno žepno uro, katero je našel filozof Ivan Vesenjak. — V nedeljo je nekdo pri večerni predstavi v garderobi na desno zamenjal črn, svetlat dežnik. Dotičnik se prosi, da ga prinese v Šešarkovo trafiko, tam dobi svojega.

Razne stvari.

*** Prodana nevesta v Avstraliji?** V zadnjih dneh je bil v Pragi katoliški župnik St. Collins iz Melbourne v Avstraliji. Videl je tudi v Narodnem gledališču »Prodano nevesto«, ki mu je jako ugajala; izjavil je, da bo deloval na to, da se uvede na sceno opere v Melbourne. V ta namen je vzel seboj v Avstralijo klavirni izveček »Prodane neveste«.

*** Papeževi dohodki.** Letni dohodki papeževi znašajo na leto skoro 25 milijonov frankov. In sicer mu nesejo posestva 885.000 fr., obresti vrednostnih papirjev 6.000.000 fr., darovi 5.500.000 fr., in Petrov novčič 12.000.000 fr. Od tega izda papež za svoj dvor, knjižnico, zbirke itd. 5.500.000 fr., ubogemu vatikanskemu jetniku ostane torej na leto skoro 20 milijonov frankov.

*** Avstrijska hiša in njen novi »upravitelj«** v New Yorku. Nedavno je dobila tvrdka Frank Sakser Co. dopisnico od rojaka Luka Katusa, v kateri prosi, da bi kdo po njega prišel v avstrijsko hišo v New Yorku radi nekaterih informacij. Uslužbenec tvrdke se je podal v največji plohi na 80. ulico v avstrijsko hišo, a tam so rojaka Luka Katusa enostavno na perfiden način zatajili, češ, ga ni tukaj; ko je pa nekdo tajno priklical, češ, da je tu, se je upravitelj drugič zlagal, da je pri avstrijskem konzulatu. Tako surovo postopajo uslužbenci one subvencionirane drube, katera bi imela naseljenecem na roke iti, ne pa jih ovirati. Radovedni smo: ali imajo tam gori na 80. ulici nalog ljudi zatajevati? Ali pride ta nalog od družbe same, ali celo od e. kr. konzulata? Slovencev priporočamo, da naj ne imajo ničesar opraviti s to družbo, ker dobrega nimamo od nje nič pričakovati. »G. N.«

*** Madjarski obisk v Sarajevu.** Ko je bila razglašena aneksija Bosne in Heregovine se je podala bosenska deputacija na Dunaj, da se zahvali cesarju. Pri tej priliki je obiskala deputacija mestni zastop dunajski in peštanski. Dunajčanje so kmalu na to obisk vrnili in obljubovali Bošnjakom vse mogoče, seveda izpolnili niso ničesar in tudi ničesar izpolnili ne bodo. Za Dunajem je prišla Budimpešta. Madjare je pozdravil občinski zastop sarajevski in uradi; občinstvo je ostalo čisto indiferentno. Niti srbski niti hrvaški narodni krogi se niso udeležili slavnosti in banketov Madjarom na čast. Sovraštvo naproti Madjarom je izvenelo v tiho demonstracijo: večina zastav, ki so bile obiskovalcem na čast izobešene, je prebivalstvo po noči odstranilo. Oficielni krogi seveda pravijo, da je to čin nezrele mladine. Ko bi peštanska deputacija ne bila hitro odšla domov, bi bilo pač prišlo k ostrim uličnim demonstracijam proti nji.

Somisljeniki!

Naprednjaki!

SHOD

narodno-napredne stranke.

ki bi se imel vršiti v nedeljo, dne 17. oktobra ob 3. uri popoldne

v prostorih hotela »Kramar« v Logatcu

se vrši v nedeljo, 24. oktobra

istotam in z istim dnevnim redom.

izvisevalni odbor narodno-napredne stranke.

Književnost.

— »Slovenski Sokol« ima v štev. 9. naslednjo vsebino: 1. Sokolskim vaditeljem. 2. Načrt pravil sokolske župe. 3. Iz slovanskega Sokolstva. 4. Vestnik slovanskega Sokolstva.

Telefonska in brzajavna poročila.

Stapinski.

Dunaj, 16. oktobra. V slovanskih političnih krogih smatrajo udeležbo posl. Stapinskega na ljubljanskem klerikalnem shodu za politično brezaktnost.

Ministrska kriza.

Dunaj, 16. oktobra. Češke stranke delajo z vsemi silami na odstop ministrov dr. Z a č k a in dr. B r a f a. Kakor je zdaj zagotovljeno, hoče ministrstvo v sedanjih sesavi, če tudi brez Z a č k a in B r a f a v sredo stopiti pred državni zbor.

Dunaj, 16. oktobra. Bivša ministra P a c a k in P r a š e k sta prišla zaradi krize v ministrstvu sem.

Iz železniškega ministrstva. Dunaj, 16. oktobra. Dvorni svetnik v železniškem ministrstvu, M a r e k, je imenovan za sekijskega šefa.

Ogrska kriza.

Dunaj, 16. oktobra. W e k e r l e je bil danes v posebni avdienci pri cesarju in mu je razložil svoje nove predloge glede rešitve ogrske krize. Cesar se ni odločil nego je odredil, da pride W e k e r l e jutri zopet v avdienco.

Jezikovni zakon.

Brno, 16. oktobra. Češki deželni poslanci moravski so poslali na cesarja addresso, v kateri prosijo, naj ne sankcionira jezikovnih zakonov, sklenjenih v dež. zborih nižjeavstrijskim, gornjeavstrijskim, predariškim in solnograškim.

Grški principi.

Atene, 16. oktobra. Grški principi so prostovoljno izstopili iz armade, da ublaže državno krizo, ki je poglavitno nastala zaradi njih.

Manifestacija v Milanu.

Milan, 16. oktobra. Tu je bil v areni zopet velikanski shod zoper španske klerikale in španskega kralja zaradi umora Ferrerja. Intervenorali je vojaštvo.

Reka, 16. oktobra. Občinski svet je sklenil po Ferrerju imenovati eno najlepših ulic reških.

Trst, 16. oktobra. Deželni zbor je v izrazu ogorčenja nad infamijo obnovljene svete inkvizicije, ki je umorila Ferrerja, in v počaščenje Ferrerjevega spomina, sklenil takoj, ko se je seja otvorila, da se zopet zaključ.

Gibanje na Španskem.

Madrid, 16. oktobra. Zaradi oblastvenega umora Ferrerja je nastalo na Španskem velikansko gibanje, naperjeno proti kralju in proti duhovščini. Republikanci hočejo tu sklicati ljudski shod, na kateri bi prihitelo iz vse Španke na stotisoče ljudi. Republikanci groze, če bi vlada hotela ta shod preprečiti, da vprizore takoj revolucijo.

Madrid, 16. oktobra. Velikanske manifestacije posebno na francoskem in italijanskem, so kralja in njegove svetovalce ter zlasti duhovnike spravile v največji strah. Duhovniki niso več varni svojega življenja. Ljudstvo je tako besno, da se noben duhovnik ne sme prikazati na ulici.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo« francosko žganje in sol, ki je takisto bolesti utešilo, ako se namaže s njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica K 1-90. Po poštem povzetju pošlita to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po doželi zahtevati je izrečno MOLL-ov preprež, samostojen s varnostno namko in podpisom.

Mednarodni portretni zavod na Dunaju, VII., Stiflgasse 15 in v Berlinu se priljublja čim dalje bolj in niti ne more zmagovati iz vseh delov sveta ji dohajajočih naročil in je zato otvorila v Parizu in Londonu nove podružnice. Mnogo zahvalnih pisem dokazuje poštenost te firme. Glej današnji inserat.

Fazit, kadar kupujete mlo, na troje: dobrotu, ceno in težo. Najdražje mlo nikakor ni vedno najboljšje, zlasti inozemska pralna mla, ki jih visoka uvozna carina znatno podraži, ponujajo našemu občinstvu po pravih fantazijskih cenah, ki z ničemer niso opravičene. Gotovo resničen in vedno veljaven je pa stavek, da so najcenejša mla v resnici najbolj draga, ker slabo peró in pa še uničujejo perilo s slabimi dodatki, ki jih obsegajo.

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vsebuje samo čisto, belo in zdravo.

Proti

20

zobobolu in gnjilobi zob

izborno deluje dobro znana

antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

poleg Franca Jožefovega jubilejnega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!

Prosim vljudno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborno delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust je bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Vesela družba zbrana v novi Soli v Kutečevem pri li. Bittrici 3 K. — Ta »vesel« gosp. Nace, nabral pri narodni dirki v Lozicah 3 K 40 h.

— Gostilničar pri »Levu« g. Kalan nabral 3 K 20 h. — Narodni davek železniških in poštnih uradnikov v St. Petru na Krasu v znesku 16 K 37 h. — Uradništvo in šola na Brdu 33 K v blag spomin pokojne gospe Berte Kersnikove. — Skupaj 58 K 97 h. — Srčna hvala!

Za dijaško podporno društvo »Domovina«: G. Janko in Jela Rahne na Brdu 50 K mesto venca na krsto gospe Berte Kersnikove. — Srčna hvala!

Za dijaško kuhinjo »Domovina« v Ljubljani

so darovali: G. Lucija Pirčeva K 20, g. J. Češnik K 10, po 4 K gospe in gospodične Lj. Verderberjeve, velp. na Bledu, M. Kalistрова, M. Wirglerjeve in M. Wessnerjeve ter gosposje prof. Al. Tavčar, mag. svetnik E. Lah, trg. A. Skaberné in trg. Svava ter neimenovan 1 K; v naturalijah so darovali gospa L. Pirčeva 200 kg krompirja. (Nabrala je te darove gospa svetn. Lahova. Po gosp. prof. dr. Iv. Tertniku so darovali g. prof. dr. Tertnik in Jeraj po 10 K, Virbnik, dr. Pipenbacher, Peterlin, Wester, Kralj in Jeršinovič po 4 K, Lovše in Krulac po 2 K ter g. Foreč, kavarar »Evropa« 2 K. Dalje so darovali po 4 K gg. živinozdr. Miklavčič, višji živinozdr. Sadnikar v Kamniku in L. Ješnik v Kostanjevici ter g. prof. Perušek 6 K.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2. Srednji zračni tlak 730,0 mm.

oktobra	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
15.	2 pop.	738,7	17,2	sl. jvzhod	pol. oblač.
16.	7. zj.	739,4	12,7	brezvetr.	jasno
16.	7. zj.	739,1	10,0	slab jug	soparno

Srednja večerajšnja temperatura 13,0, norm. 10,6°. Padavina v 24 urah 0,0 mm.

Skoro nov

pianino

se ceno proda na Marije Terezije cesti št. 26, I. nadstropje. 3878

Vsako nedeljo

v gostilni pri »Kreutzerju« domača plesna veselica

Za obilen obisk se priporoča

J. Petančič, gostilničarka. 3879

Trgovski sotrudnik

dober prodajalec, se sprejme v finkejsko trgovino. Italijansčine kakor tudi konfekcijske stroke večji imajo prednost.

Ponudbe pod »Prva mot«, poštno ležeče, Ljubljana. 3880

Dr. Evgen Gallatia

bivši dolgoletni asistent porodn. oddelka ordinuje

od 10.—11. in od 2.—4.

Lepo posestvo

lastnim ribolevom v Ljubljani,
provinci in jezeru v bližini Ljubljane,
se prodaja. 3871
Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«.

Hiša se prodaja

s tremi poslopji
in velikim vrtom,
kjer blizu cerkve na Jernejevi cesti
39 v Spodnji siški. — Več pove
Anton Vizjan blizu Vodnika, Ce-
vrska cesta št. 67 v Spod. siški
v Ljubljani. 3774

Odvetniški kandidat

odvetniškim izpitom, želi preme-
niti službo.
Ponudbe na upravnishvo »Sloven-
skega Naroda«. 3848

2 hiši

na dvonadstropna v Gorici, zraven
državnega kolodvora, in ena v bližini
Ljubljane, primerni za vsako kupčijo,
se prodaja pod ugodnimi pogoji.
Ponudbe pod »L. Tomazič« v
Spodnji siški. 3836

Hiša

z 2 sobama, s kuhinjo, kletjo, svinjskim
hlevom ter njivo, se prodaja radi od-
povedanja v Ameriko v St. Jerneju
na Dolenjskem. Hiša leži ob cesti
ter je pripravna za kako obrt, majhno
gostilno ali za kakega penzionista.
Kupna pojasnila daje Marija Ma-
novič v St. Jerneju na Dolenjskem.

Iščejo se za takoj ali pozneje: knjigovodja, 1 fakturist in 1 popisovalec za italijanski jezik

Oziral se bo le na prve moči,
ki so že nekoliko izurjene v lesni
obdelavi. Služba stalna, plača po dogo-
voru. Išče se nadalje podjetnik, ki
bi prevzel večji izvoz lesa iz gozda na
kavci. —
Ponudbe, podprte z referencami,
naj se blagovolijo poslati pod »G. H.
T.« na uprav. »Slov. Naroda«. 3875

Valični mlin Anton Polanc v Radečah

pri Zidanem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
vseh vrst pšenične in koruzne moke.

Proizvodi vzamejo jako veliko vode v sé in dajo nedosegljiv pridelek, kar je
zlasti za g. pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. Na zahtevo ceniki franco.

Ciril in Metodov čaj

Kupujte in zahtevajte edino le
v zavitkih po 10, 20, 30, 50 in 70 vin. 2891
ki se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda.
Dobiva se povsod. Dobiva se povsod.
Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na dobelo
v Ljubljani, Rožna ulica št. 41.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstrasse 53.

Specialna tvernica za gerilne motorje.
Originalni motorji »Otto«
v sveti 3718
z napravo za sesalni plin
za kurjenje s rjavim premogom, fu-
sinskim ali plinovim koksom, kama-
nitom ali ogljem.
Gospodarsko najbolj primerna
obratna moč novega časa!
Originalni motorji »Otto« za svetilni plin,
benzin, bencol, petrolin, karbonol.

Kjerkoli

Samo prave z imenom MAGGI in z varstveno znamko; zvezda s križcem.

Vajenec

za krojaško obrt
se sprejme takoj na Trnovskem
pristanu št. 4 v Ljubljani. 3791

Tvornica kož

Josip Wiesenberger
Žebrane, kralj. Češko
izdeluje vse vrste fine, trajne in gladke
juhte, gladke teletine in sive kravje
kože. 3807

Mesečna soba

se odda takoj ali s 1. novembrom
solidnemu gospodu na Rošljivi
cesti št. 3. 3866

Za novoustanovljeno prekajeval-
nico svinjskega mesa z lastno iz-
delovalnico klobas, salam itd., ki
je prva in edina v Trstu, se išče

kompanjon

ki bi razpolagal s kakimi 5000 K.
Ponudbe sprejema Fran Pirman,
Trst, škorklja 228. 3868

Mlad, marljiv in spreten trgovski pomočnik

špecerijske stroke, z dobrimi pri-
poročili, ki je že vajen ekspedicije in
se ne boji nobenega skladišnega dela,
se sprejme takoj v tržaško razpoši-
ljevalno trgovino. 3873

Prijave pod: poštali predal 69,
Trst 7.

Koroška Slovenka želi vstopiti v Ljubljani v trgovino

v prvi vrsti špecerijsko.
Vodila je že dosedaj doma bra-
njarijo, a bi se rada bolje izvežbala.
Za prvi čas ne zahteva plače, te-
muč se zadovolji s hrano in stano-
vanjem. 3870
Ponudbe na upravnishvo »Slov.
Naroda« pod »Koroška Slovenka«.

stanovanje

z 3 sobam in pritlikami v hiši
»Narodne Marnar«, 1. nadstropje.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino žo-
lezalne in specerijske, ki je dovršil
vsaj ljudsko šolo in je star 14 let.
Trgovina s mešanim blagom
Fran Guštin v Metliki. 3799

Akumulatorji
200 raznih velikosti od kron
160 naprej. Cenik zastoj.
A. Luscher
tvernica akumulatorjev,
Bredane 22/176.
Letna produkcija nad 100.000
komačev. 2962

Veliko posestvo

Proda se na Koroškem blizu
železniške postaje 158 oralov obsega-
joče posestvo, in sicer 60 oralov le-
pega gozda, 30 oralov lepih njiv in 70
oralov lepih travnikov, vse arondirano.
Poslopje je veliko in v dobrem stanju,
prostora je za čez 100 glav živine.
Vse skupaj stane okoli 50.000 goldi-
narjev in naj nihče ne zamudi ugodne
prilike, ker bo samo gozd v 10 letih
več vreden. 3874
Več pove Anton Renko, trgovec
v Celovcu.

Princesa Rozina

odlikovana punčka, 17 let stara,
72 cm visoka.
Vkljub temu, da je tako majhna, si je za
družico na potovanju izbrala največje in
najtežje dete sveta

Terezino

14 let staro, 426 funtov težko.
Oba čudesna otroka ostaneta
tukaj samo nekaj dni.

Razstavišče v nalašč za to po-
stavljenem paviljonu
.. v Lattermannovem drevoredu. ..
Obilega obiska prosita z odličnim
spoštovanjem
3877
princesa Rozina in Terezija.

Vinski zakon

ki ga mora imeti nabitega
vsak gostilničar, vsak vin-
ski trgovec in vsak vino-
.. .. gradnik

sicer zapade strogi kazni

.. .. se dobiva v
»Narodni knjigarni«
v Ljubljani
Prešernova ulica št. 7
po 70 vin, s pošto 80 vin.

vinskih sodov

14 hrastovega lesa, od 350 do 435 l,
zdej rabljeni, se prodajo po niski ceni
na Glinceh št. 73 pri Ljubljani.

krojaških pomočnikov

se sprejme takoj pri 3842
P. Cassermannu.

Proda se enonadstropna hiša

z vrtom v Ljubljani.
Naslov pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda«. 3794

Za izplačljivo se iznajdba i ščem

družabnika

ki bi mogel financirati potrebno pa-
tentovanje.

Blagohotne resne ponudbe pod
»Iznajditelj« Ljubljana, pošto
ležeče. 3821

Pisarna dr. Fr. Bratčiča in dr. Mat.
Pretnerja, odvetnikov v Trstu, Vla-
nuova št. 13/II. sprejme izurjenega

stenografa

večšega slovensko-nemške stenografije.
Strojepisici imajo prednost. 3835

Hiša

z lepimi stanovanji, nekoliko vrta in
travnika, posebno pripravna za kakoga
penzionista ali vrtnarja, se ceno
prodaja.

Kje, pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda«. 3824

sadni vrt

z enonadstropno hišo, hlevom in
svinjakom, se takoj prodaja za
18.000 kron.

Več pove A. Ravnikar v Ljub-
ljani, Sodnijska ulica 4. 3761

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izyleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)
7:08 jutraj: Osebn. vlak v smeri: Tržič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez
Podrožico), Celovec.
7:25 jutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9:26 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jeseni-
ce, Beljak, (čez Podrožico), Celovec, Prago,
Draždane, Berlin.
11:40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Tržič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čez
Podrožico), Celovec.
3:32 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosu-
plje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
3:28 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Tržič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čez
Podrožico), Celovec.
6:23 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Tržič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico),
Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
7:40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9:00 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Jeseni-
ce, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel.,
Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čez Podrožico),
Prago, Draždane, Berlin.
3:42 jutraj: Osebn. vlak v smeri: Jeseni-
ce, Trbiž, Gorica, drž. žel., Trst, c. kr. drž.
žel., (od 30. maja le ob nedeljah in praz-
nikih na progi Ljubljana juž. žel.-Trbiž, od
1. julija na progi Ljubljana juž. žel. —
Jesenice vsak dan).
Odhod iz Ljubljane (državne železnice):
7:28 jutraj: Osebn. vlak v Kamnik.
2:08 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.
7:10 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Lepo stanovanje

v II. nadstropju, s 4 sobami, poselsko
in kopalno sobo ter pritlikami, se
odda s 1. novembrom v Sodni ulici
št. 4. Poizve se istotam. 3823

Pošten mož

z odraslo družino, ki je izurjena v go-
stilniški obrti, želi prevzeti v najem
ali na račun dobro idočo gostilno
ali restavracijo.

Ponudbe pod »L. K.« na uprav.
»Slov. Naroda«. 3667

čevljarska pomočnika

sprejme takoj v stalno delo Josip
Černe, čevljarski mojster v Spodnji
siški, Sv. Jerneja cesta, 3819

Prodaja se

zrcalna stena za predsobo in
omara za obleko

na Bleiweisovi cesti št. 5, II. nad-
stropje desno v Ljubljani. 3869

Klavir

(Stutzflügel), dobro ohranjen, se
cenó prodaja radi pomanjkanja prostora.
Naslov pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda«. 3818

Učiteljica češčine

se išče.
Ponudbe pod »Čehinja« na uprav.
»Slovenskega Naroda«. 3852

Perutninski zavod

pod Rožnikom se da v najem ali
prodaja.

Natančna pojasnila daje lastnik A.
Debevec. 3822

Zastonj

in poštne prosto dobi vsak moj glavni
katalog s čez 3000 slikami o porabnih stvar-
eh in darilnih predmetih vseh vrst, ki ga na
zahtevanje pošljem takoj.

C. in kr. dvorni dobavitelj Jan. Konrad, Most
št. 484, Češko. 3535

Slovenske trgovine v Ljubljani.

Čevljarne:

„Združeni čevljarji“
trgovina s čevlji za gospode, dame in otroke,
Wolfsove ulice šte. 14.

Gostilne, restavracije:

Avguštin Zajec
restavracija,
Sodnijske ulice šte. 6.

Galanterijsko blago:

A. Skulj
trgovina s papirjem,
Poljanska cesta šte. 12.

Knjigarne:

Narodna knjigarna
Zaloga papirja, šolskih in drugih knjig
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 7.

Ivan Vrečko
trgovina s papirjem in galant. blagom,
Sv. Petra cesta šte. 31.

Knjigoveznice:

Katol. tiskovnega društva
Knjigoveznica
Kopitarjeve ulice, II. nadstropje.

Lekarne:

M. Ph. Josip Čizmar
lekarna „pri Zlatem orlu“,
Jurčičev trg.

Lekarna Leustek
„pri Mariji pomagaj“,
Rebjeva cesta, (poleg jubilejn. mosta).

Lekarna Trnkoczy
Ljubljana
Mestni trg (poleg rotovža).

Manufakturno blago:

Janko Češnik
„pri Češniku“
trgovina s manufakturnim blagom
Stritarjeve ulice Ljubljana Lingarjeve ulice.

J. Kostevc
modna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra
cesta šte. 4.

Lenasi & Gerkman
trgovina s sukninim blagom,
Stritarjeve (špitalske) ulice.

J. Lozar
manufakturna trgovina
Mestni trg šte. 7.

„pri Cirilu in Metodu“
Manufakturna trgovina
(lastnik Ivan Miklavc)
Lingarjeve ulice šte. 1.

A. & E. Skaberne
trgovina s manufakturnim blagom
na debelo in drobno,
Mestni trg šte. 10.

Franc Ksav. Souvan
manufakturna trgovina na debelo,
Francovo nabrežje.

Franc Ksav. Souvan
manufakturni trgovini na drobno,
Mestni trg, nasproti mest. magistrata.

Franc Souvan, sin
manufakturna trgovina na drobno,
Mestni trg 22, stara Souvanova hiša.

Franc Souvan, sin
manufakturna trgovina na debelo,
Mestni trg šte. 23.

Feliks Urbanc
manufakturna trgovina na debelo in
na drobno
Vogal Miklošičeve in Sv. Petra ceste.

Feliks Urbanc
trgovina s manufakturnim blagom
Pod Trančo šte. 2.

Modno in meš. blago:

Matej Orehek
trgovina s mešan. blagom,
zaloga modernih oblik,
Kolodvorske ulice šte. 26.

Josipina Podkrajšek
modna trgovina,
Jurčičev trg.

E. Skušek
modna trgovina za gospode,
Mestni trg šte. 19.

A. Šinkovic dediči
modna trgovina,
Mestni trg šte. 19.

Katinka Widmayer
trgovina s vsakovrstnim blagom za otroke
dame in gospode, pri „Solcu“ za vodo.

Peki:

Avust Jenko
pekovski mojster,
Marija Terezijska cesta šte. 7.

Perilo:

Marija Alešovec
perilo za gospode in dame, opreme,
učilišče za šivanje perila,
Poljanska cesta šte. 22.

Anton Šarc

velika zaloga platna, šifona, namiznega perila,
brisalk, žepnih rut, švicarskega vezanja itd.
Sv. Petra cesta šte. 8.

Anton Šarc

lastna šivalnica z elektr. obratom, izdelovanje
raznega perila za dame, gospode in otroke.
Oprema za neveste. Sv. Petra cesta šte. 8.

Posojilnice:

Kmetska posojilnica
ljublanske okolice, sprejema hranilne vloge
in daje posojila, Dunajska cesta šte. 17.

Obrtno pomožno društvo
r. z. z. o. z. Judovski ulice,
sprejema hranilne vloge in daje posojila.

Slaščičarne:

Rudolf Bischof
slaščičarna,
Židovske ulice šte. 8.

Jakob Zalaznik
slaščičarna, kavarna in pekarija,
Stari trg šte. 21.

Špecerijsko blago:

Josip Boltar
trgovina s mešan. blagom,
Florijanske ulice šte. 17.

Štefan Mencinger
trgovina s špecerijskim, delikatesnim
in mešan. blagom,
Martinova cesta šte. 18.

T. Mencinger
trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami,
Sv. Petra cesta šte. 37 in 42.

Urarji in zlatarji:

Milko Krapeš
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Usnje:

Fran Mally
trgovina s usnjem
Resljeva cesta šte. 2.

Josip Seunig
zaloga vsakovrstnega usnja in čevljarstvih
potrebščin na debelo in drobno,
Prešernove ulice.

Vezenine itd.:

Toni Jager
trgovina ročnih del
Židovske ulice šte. 5.

F. Meršol
trgovina z drobnim in modnim blagom,
vezenine, ročna dela, prediskarija.
Mestni trg šte. 18.

Vrtnarji:

Anton Bajec
ovetlični salon pod Trančo,
vrtarija Karlovska cesta šte. 2.

Zastopstva:

Jakob Bončar
zastopnik in zaloga valjčnega mlina
Vinko Majdiča v Kranju,
Vegove ulice šte. 6.

Jakob Bončar
zastopnik in zaloga valjčnega mlina
Peter Majdiča v Jaršah,
Vegove ulice šte. 6.

Železninske trgovine:

Valentin Golob
trgovina s železnino in kuhinjskimi
predmeti, Mestni trg šte. 10.

Ključavničarji:

Jos. Rebek
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje šte. 9.

Slikarji:

Filip Pristou
slikar posebno le za napise in grbe,
Prešernove ulice šte. 50.

Razne tvrdke:

Ivan N. Adamič
prva kranjska vrtna in trgovina konopnine,
Sv. Petra cesta šte. 33.

M. Drenik Kongresni trg
sokolake potrebščin, izdelovanje in vezenje
zastav, kakon vsakovrstne druge vezenine itd.

M. Franzl
mehanično pletenje na stroj,
Privos šte. 10.

Brata Hlavka
izdelovatelj kirurških in otropedičnih
predmetov in bandaž, Prešernove ulice.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev,
Sv. Petra cesta šte. 62 a.I.

Fran Kollmann
zaloga porcelana in steklenine
Mestni trg.

Lavrenčič & Domicelj
nasl. Karel Meglič
kitna trgovina, Dunajska cesta šte. 32.

Fr. Mally & dr.
parna opekarna
Resljeva cesta šte. 2.

Fr. Ševčik
puškar in trgovec z orožjem,
Židovske ulice šte. 8.

Josip Škerlj
spedijsko podjetje
Dunajska cesta šte. 29.

Jos. Škerlj
prevoz pohištva,
Dunajska cesta šte. 29.

Josip Vidmar
zaloga dežnikov in solčnikov
Pred škofijo šte. 19 Prešernove ulice šte. 4
Stari trg šte. 4.

Fr. Parkelj
plakater, reklamno podjetje in snajenje sta-
novanj in okenj.
Šelenburgova ulica šte. 6.

Prva jugoslovanska tvernica drož
Josip Košmerl
Ljubljana, priporoča svoje izborne drože
(kvas).

Hrastove kadi

pripravne za sadje, prav močne, v
obsegu 20 do 22 hl, prodaja po prav
nizki ceni 3834

M. Rosner & Co. v Ljubljani
poleg Koslerjeve pivovarne.

Razpošiljam kolesa

za štiri tedne na
poskušnjo in
vpogled proti
povzetju. Posa-
mezni deli koles
čudovito poceni
in dobri.

Ilustrovani cenovniki poštnine prosto.

Franc Dušek
tvernica koles, Opotno šte. 30, ob dri-
zeleznicičelko. 422

Išče se trgovska prodajalka

poštenih staršev, z dobrimi spričevali,
v starosti nad 19 let v manjšo trgo-
vino na deželi, ki bi ob enem imela
veselje do kuhinje in postrežbe v go-
stilni.

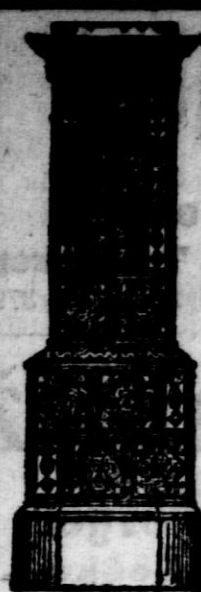
Ponudbe naj se pošljejo do konca
meseca trdki **Hinke Knez, Sv. Jurij,**
P. Radoča. 3809

5 kilogramov 3847

ržene kave

zajamčeno prve kakovosti razpošilja
po povzetju za K 4—poštnine prosto
na vsako avstro-ogrsko pošto postajo

Mihael Valentin Schik
Dunaj VII/4, Lerehenfelderstrasse
šte. 67.

Najstarejša domača slovenska tovarna peč

Ustanovljen leta 1888.

Založnik
zveze
2169
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov.

Alojzij Večaj v Ljubljani

Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon šte. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko
zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno
barvanih do najprostejših prstenih peč različnih vzorcev kakor
renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi štedilnike
krušne peč lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter
v svoji stroki popolnoma izvežban.

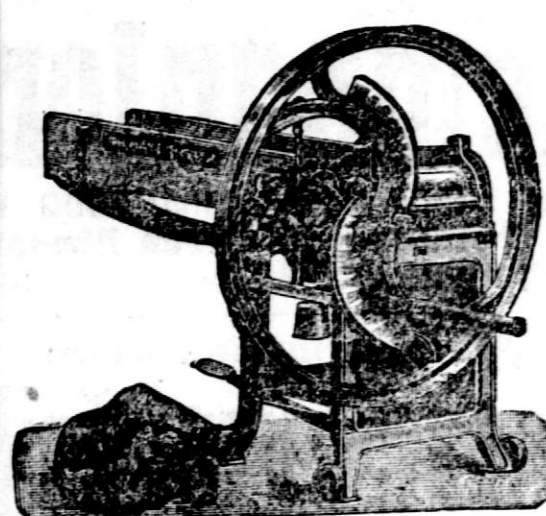
Zehnična pisarna in stavbno podjetje

Inž. dr. Jovo Simić, kom. društva

Donja Tuzla, Bosna

izvršuje načrte, statične proračune in stroškov-
nike ter prevzema vsa v arhitektovske, stav-
binske, inženirske in zemljemerske stroke
spadajoča dela

vse proti primernim cenam in po najnovejših znanstvenih in strokovnih načelih

Stroje za pripravljanje krme

slamareznice, reporeznice, mline za
debelo moko (otrobe), priprave za pa-
renje krme, štedilna kotlišča, sesalniki
za gnojnice

izdeluje in razpošilja po najnovejšem in priznane-
mu načinu tvrdka

Ph. Mayfarth & Co.

tvernica za gospodarske stroje, železovarna in fužine na po-
Dunaj II., Taborstrasse 71.

Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci

Št. 571/pr.

Razpis.

V deželni prisilni delavnici je izpraznjena služba

hišnega zdravnika

z letno nagrado 2000 K. — Služba se odda s pogodbo ter velja za njo eno
mesečna odpoved.

Pojasnila o službenih dolžnostih daje vodstvo deželne prisilne delavnice
in deželno tajništvo.

Prosilci naj predložijo svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 31. oktobra t. l.

Od deželnega odbora kranjskega

dne 15. oktobra 1909.

Poštarne hranilnice šte. 49.086.

Telefon šte. 135.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna na Kongresnem trgu šte. 15, Souvanova hiša v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge,

obrestuje po 4 3/4 % od dne vložitve do dne vzdiga

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Rada bi se oženila

vsak s tako damo, ki si naroči svojo opremo pri trdki

Bratje Krejcar, tkalnice v Dobruški št. 9181, Česko.

Dobiva se tudi vse blago za gospodinjstvo izborne kakovosti v vseh mno-
žinah. Reklamna prodaja; naročite torej, dokler je kaj zaloga.

6 beljenih ržnih brez šiva, izvrstne kakovosti 150/200 cm velikosti, samo
K 13-50. Vzorci lepih barhentov in flanel, dalje vse platnine in pavoline samo
najpopolnejše kakovosti, gratis in franho.

3276

II.

Združeni ključavničarski mojstri v Ljubljani sprejmejo več mladih delavcev

ki se poznejši čas lahko tudi priuči istega rokodelstva, proti primerni plači.

Zadruga ključavničarjev v Ljubljani
Poljanska cesta št. 26.

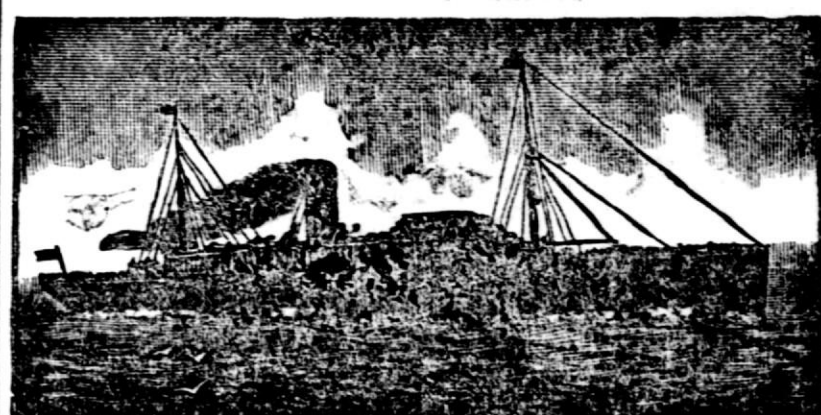
3837

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor! jesenske in zimske narejene == obleke ==

za gospode, dame, dečke in deklice
po najnižji ceni edine 3536

konfekcijska trgovina A. LUKIČ
Pred Škofijo št. 19.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastv. koncesijonirana
potovalna pisarna

za 246

Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu si usojam v ljudo n-

znani, da sem preselil svoj

brivski in frizerski obrt

v hišo na Sv. Petra cesti 32

poleg kavarne „Avstrija“.

Salon za dame s posebnim vhom in separiranimi

oddelki. Poleg umivanja glav, vsakovrstno friziranje

in barvanje las, priporočam svoj gorki in mrzli

zdravniški priporočeni sušilni aparat. Izvršujejo se

vsa lasna dela. Vpletke (kite) striženih in zmešanih

las v veliki izbiri. 3749

Z vsem spoštovanjem se priporoča

M. Podkrajšek

frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta št. 32.

Slovenska tiskarna
AVGUST REPIČ

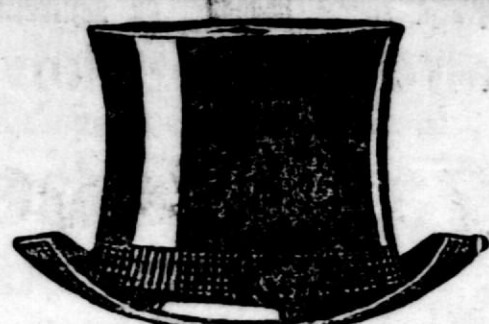
sedar v Ljubljani 40

.. Kolesarske ulice št. 16 (v Trnovem) ..

izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11

priporoča

klobuke

cilindre, čepice itd.

najnovije fasone

po najnižji ceni.

Popravila in preoblike točno in cen.

Popravila in preoblike točno in cen.

Najcenejša

solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Rejarsnla dajo se brezplačno

Varstvena znamka: Sidro.
Liniment. Capsici comp.

namestilo za

Pain-Expeller s sidrom

priznana izborna, bolečino tolažilo in odvajalno mazilo ob prehladu itd.
po 80 h, K 1:40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno
priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v skatli-
cah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsakdo prepričan, da je dobil
3689 originalni izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Eliza št. 5 nova.

Pozor! Priporočam preč. duhovščini **Pozor!**
in sl. občinstvu svojo ogrom-
no zalogo umetno izdelanih

nagrobni spomenikov

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega ka-
rarskega, kraškega in več drugih marmorjev prevzamem
in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in
stavbinska dela. Preskrbujem slike za na spomenike po
jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire.
Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spome-
nike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

1478

IGNACIJ ČAMERNIK kamnosek

v Ljubljani, Komenskega ulica št. 26.

Edina zaloga
izvirnih
ameriških
čevljev.

Avstr.-ameriška
zaloga čevljev
v Ljubljani
poleg kavarne
„pri Slonu“.
Pazite natančno na firmo.

3476

Orehe

nov, letošnjega pridelka, mehko lušinate
in beloznate, kupuje v vsaki množini
.. po dnevnih zanesljivih cenah trdka ..

Iv. A. Hartmanna naslednik Avg. Tomažič

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 2.

Trdka priporoča zopet ugodno priliko za nakup praznih, izborna
ohranjenih, močnih in trpežnih

„sodov od finega špirita“

deloma enkrat rabljenih, deloma popolnoma novih od 300 do 400 litrov
in od 600 do 700 litrov, večje množine po jako nizkih cenah, takoj
dobavni. 3750

Pravo ime Schichtovega
pralnega izvlečka je

„Hvala žensk“

To je najboljši milni prašek za namakanje
perila in polno nadomestilo za beljenje na travi.

Dobiva se povsod!

3685

Pozor! Pozor!

Nova modna trgovina za gospode in dame

PETER ŠTERK

Ljubljana, Stari trg št. 18

se priporoča sl. občinstvu kot zelo solidna za nakup raznega
modnega blaga.

Velika zaloga letnega in zimskega moškega, ženskega in
otroškega perila, najmodernejših bluz, spodnjih kril, mo-
dercev, predpasnikov, rokavic, nogavic, ovrtnikov, zavrta-
nic, šerp, pajčolanov, žepnih robčkov. Otročje obleke, svilne,
baržuni za bluže in nakite, svilni trakovi, vezene, poza-
mentrije, borte, čipke, čipkasti ovrtniki in vse potrebščine
za šivilje. 1995

Velika zaloga najnovejših moških klobukov, čepic in vsakovrstne kožuhovine.

F. K. Kaiser puškar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6

priporoča svojo bogato zalogo

raznovrstnih

pušk in samokresov

lovskih potrebščin, vseh

del koles (biciklov) kakor tudi

umetni ogenj

po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samo-
kresov, biciklov točno in
solidno.

Cenovni seznam in polni katalog.

Podpredsednik „Svazu českoslov. stud.“ o češkem izletu na Slovensko.

V prvi letošnji pravkar izšli številki »Časop. pokrokového studentstva« piše podpredsednik »Svaza českoslov. studentstva« g. J. Hanžlik o češkem dijaškem izletu na slovenski jug med drugim sledeče:

»Letošnji izlet češkega dijaštva na slovanski jug je ena od posledic lanskega shoda slovanskega naprednega dijaštva v Pragi, akoravno je bil neposredni povod zanj na eni strani shod narodno - radikalnega dijaštva slovenskega v Ljubljani, na drugi strani pa tudi brezvestna in nesramna agitacija slovenske klerikalne žurnalistike proti pohajanju čeških visokih šol v Pragi.

Tako češka kakor slovenska klerikalna žurnalistika opazuje z nezadovoljstvom mogočni napredni in svobodomislalni kurz v češkem dijaštvu v Pragi, ki si je letos, lahko rečemo, izsilil celo volitev rektorja-filozofa nasproti teologu, ki je bil letos na vrsti. Akoravno imajo v Slovincih klerikalci precejšen vpliv, je slovensko dijaštvo v 90% napredno. Klerikalci skušajo vsaj ostali del obvarovati pred vsemi naprednimi vplivi in zato so započeli agitacijo proti obisku praskih visokih šol; obsojajo na eni strani smer slovanskega gibanja, kakoršno so mu določili čelhi, na drugi strani pa iščejo vse mogoče napake na češkem značaju, češ, da je terorističen in priporočajo slovenskim kolegom raje Lvov, če hočejo študirati na slovanski zemlji, in kar je glavno, v deželi, ki je katoliškemu gibanju prijazna.

Te klerikalne nesramnosti je že zavrnilo češko dijaštvo... Tovariš Weigl pa obravnava v svojem članku v »Času« (praškem dnevniku) obširneje o vzrokih, ki peljejo slovensko dijaštvo v Prago in akcentira, da je to predvsem želja po slovanski kulturi in prijateljstvo Čehov do njih, ki jih vlečejo v Prago... Svaz českoslovanskega studentstva se je odločil, da moralno podpre boj slovenskih tovarišev proti kaznivemu ter da sam protestira proti stranotanju čeških visokih šol, in zato je priredil na shod narodno-radikalnega dijaštva slovanskega ekskurzijo češkega dijaštva, ki je pravila vsled direktnega osebnega vpliva najboljšo agitacijo za Prago in se je sama preskrbela s satisfakcijo.

In tu lahko rečemo, da je ta namen bil dosežen popolnoma. Češka ekskurzija, 120 akademikov, se je udeležila ljubljanskega shoda, ki je bil pri odprtju bil proglašen za protiklerikalno manifestacijo in je temu značaju ostal veren tudi po vslednih svojih referatov in po poudarjenih mnogih govornikov... Češko dijaštvo je z zanimanjem sledilo zborovanju, kajti celo razpoloženje shoda je bilo tako iskreno in povzdignuto, kakor malokdaj... Kot izraz tega mišljenja je bila sprejeta z glasovnim odobranjem češka rezolucija (ki smo jo bili že objavili). Z enako iskrenostjo kakor tovariši, nas je pozdravilo obistvo. Spontane ovacije, ki smo jih bili deležni pri vsakem koraku, niso nam bile namenjene le kot dijakom, ampak v prvi vrsti kot sinovom češkega naroda. Župan in poštne Hribar nam je spregovoril v pozdrav, jako priščno o političnih in gospodarskih zvezah češko-slovenskih ter nas je vspodbujal, da jih tudi v bodočnosti gojimo. Zavest naše sile daje silo tudi njim. Drugače si ne moremo razlagati navdušenega pozdrava, kakoršnega nam je pripravil Trst, ko so nam po celi poti od kolodvora zvenele naproti po vseh ulicah slovanske himne in radostni pozdravi. Pozdravljal nas je ves slovenski Trst, od delavca pa do inteligenta.

Češka ekskurzija je priredila med seboj, da se vsaj deloma zahvali za tolike simpatije, zbirko v korist slovenski »Družbi sv. Cirila in Metodaja«; prinesla je 200 K... Ta fakt je zapustil dober dojem nasproti klerikalnemu »Slovencu«, ki je pisal, da so Čelhi prišli le iz materialističnih, egoističnih ozirov.

Pomen ekskurzije, ki se je peljala po velikem delu slovenskega zemelja, je na obeh straneh velik. Mi smo spoznali ljubezen in spoštovanje, ki ga uživa češko ime na slovenskem jugu in ki neti našo energijo in Slovincem je dala vspodbudo za pohajanje čeških visokih šol. Do volitev slovenskih predstavnikov na češki univerzi bo to pohajanje še bolj povečalo.

Ali živimo v XX. stoletju?

Splitška »Sloboda« poroča o tem-le nečutenem dogodku: Učiteljica Petronila Barič iz Zagreba je 1. oktobra 1908. sprejela službo v luskem samostanu v Korčuli in sicer pod pogojem, da se po 10 mesecih

zopet lahko svobodno vrne k svojim roditeljem. Meseca junija letošnjega leta so prejeli starši od svoje hčerke pismo, v katerem jih obvešča, da se hoče vrniti domov, čim se prične šolske počitnice. Na to pismo se je oče Jakob Barič odločil, da se sam napoti po hčerko v Korčulo. Tjakaj je prispel 29. julija. Takoj drugi dan je šel v samostan, da mu izroče hčerko. Nune so mu pripeljale hčerko, ki pa je bila vsa izpremenjena. Vedla se je proti njemu kakor da bi mu bila popolnoma tuja. Nakrat je jela plakati, in ko so ji nune dale neki prašek, je padla v omedlevice. Ko se je zbudila iz omedlevice, je rekla očetu, da je bolna, da vsled tega ne more odpotovati, naj torej pride po njo drugič. Oče je seveda v največji razburjenosti zapustil samostan ter hitel na sodišče, da ga naprosi za pomoč. Sodišče je pozvalo pred se prednico nunskega samostana ter ji naročilo, naj učiteljico Petronilo nemudoma izroči njenemu očetu. Prednica je odgovorila, da tega ne bo storila, če tudi vsled tega nastane javen škandal. In pri tem je ostalo, ker se sodišče ni upalo nastopiti proti nunam. Barič se je moral po 12dnevem bivanju v Korčuli vrniti v Zagreb brez svoje hčerke. Osem dni kasneje je Petronila pisala materi, da je ozdravela in da naj pride po njo. Mati se je takoj odpravila na pot. Prišedši v samostan, je našla hčer v istem stanju kakor prej oče. Petronila je plakala ter ji rekla, da jo ne priznava več za mater, ker ji je nebo dalo druge roditelje. Nune so materi rekly, da je njena hčerka bolna in da lahko ostane pri nji nekoliko dni pod pogojem, da dan in noč streže njo in hčerko ena izmed nun. To se je zgodilo. Neke noči, ko je strežeca nuna zaspala, je Petronila povedala materi, da so nune izvedele, da so njeni starši premožni in dajo jo nagovarjale, naj ostane v samostanu. Sprva se je njemu prigrigovarjanju upirala, ker pa je le niso pustile pri miru, jim je postavila svojo pošteno besedo, da ne bo zapustila samostana. Končno je prosila mater, naj dobi odvetnika, ki naj pri sodišču izposluje, da se jo, ako bo potreba, tudi s silo izvede iz samostana. Ko je napočil dan, je mati pod vtiskom hčerkinih besed šla k nunam ter jim naznanila, da hoče hčer vzeti sabo, hčeri pa je zapovedala, naj se pripravi na pot. Hčerka je ubogala. V tistem trenutku pa so nune navale na Petronilo, jo odtrgale od matere ter jo odvedle v njeno celico. Mater so pahnilo iz samostana. V svojem obupu je hotela skočiti v morje, slučajno so jo rešile neke na obali se nahajajoče splitske gospe. V tem hipu sta prišli dve nuni, jo vzele pod pazduho in jo odvedli v samostan, češ, da čaka tam nanjo njena hčerka. Tako so jo nune privedle v samostan, kjer so jo imele zaprt deset dni. Ves ta čas so ji nune pripovedovale, da bo njen mož itak kmalu umrl, vsled česar da je najboljša, da ostane kar v samostanu in živi v hčerkinem objetu zemeljski raj, s čemer bo pridobila svoji duši mesto v carstvu gospodov. Ker se ni dala pregovoriti, so jo nekega dne natiho dale nune prepeljati na parobrod ter jo poslale v Zagreb. Prišedši domov, je vse svoje doživljaje povedala možu. Jakob Barič se je na to odločil, da se nemudoma skupno z ženo napoti v Korčulo, da reši svojo hčer iz kremljeve črni vran. Preskrbel se je z vsemi potrebnimi uradnimi dokumenti ter se odpravil na pot. Prišedši v Korčulo, je naprosil sodišče, da mu da pomoč. Sodišče je njegovo prošnjo odbilo. Najel je torej nekega delavca ter šel z njim v samostan, da s silo odvede svojo hčer. Prišla sta v hčerkin celico, jo zgrabila ter jo hotela odvesti iz samostana. Na mah je bil ves samostan pokonci. S palicami in metlami so nune navale na Bariča, mu iztrgale hčer iz rok, njega pa vrgle preko praga. Barič se je sedaj baje javno obrnil na višje sodišče v Zadru s prošnjo za pomoč. To je izdalo. Po nalogu te instance je sodišče v Korčuli 2. t. m. zaslišalo zakonca Barič ter naročilo kancelistu Bernardiju, naj gre v samostan, odvzame Petronilo nunam in jo izroči roditeljem. Nune so na to poslele zdravniško spričevalo, da je Petronila tako nevarno bolna, da 4 do 5 dni ne more vstati iz postelje. Z ozirom na to je kancelist Bernardi izvršitev svojega posla odložil na čas, da Petronila ozdravi. A kaj so storile med tem nune? Skrivoma po noči so poslale učiteljico Petronilo Barič v spremstvu neke nune in nekega dominikanca v Italijo. Ko je kancelist Bernardi prišel v samostan, je Petronila Barič izginila brez sledu. Bolest staršev, ko sta se prepričala, da so jima nune — te hijene v človeški podobi — morda za vedno ugrabile hčerko in da si proti nunam ne upa postopati niti sodišče, se ne da popisati. — To vse se je zgodilo leta 1909. po Kristusovem rojstvu v bližnji Dalmaciji, ki spada pod Avstrijo!

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. H. T. I.
Pred Škofijev. 20.
Zunanja naročila se tno izvršujejo.

Trpežno blago. Cene solidne.
„Pri zlatemčevlju“
Ljubljana
Stari trg tev. 9
velika zloga
čevljev
domačega in tuja izdelka.
Točna postreba.

Ustanovljeno 1845. Ustanovljeno 1845.
Edini zavod
v Ljubljani
za kemično čiščenje obleke in zastorje, barvarija in likanje sukan na par.
JOS. FEICH
Poljanski nasip - zla. ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova lica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Avgust Agnola
Ljubljana,
Ljubljanska cesta 13
zborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk
najnovejše
vrste
p nizkih cenah

Važno! z. Važno!
gospodinje, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča cvetja, koronine itd. tudi po Knapi, usne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in podpalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščino kirurškega obvešila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosk in pasto za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Oblastv. konc. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol, dvojnata sol, solitar, ocajan, kolmoč, krmilno spno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupujte po najnižji ceni razna zelišča (rože), cvetje, koronice, semena, skorje itd.

Stanovanja
v najem.
Od novembrskega termina naprej je oddati v hiši št. 2. v Sodni ulici treje stanovanj in sicer eno v II. nadstropju s 6 sobami in priključniki, drugo v I. nadstropju istotako s 6 sobami in priključniki, tretje, v katerem je doslej bila odvetniška pisarna, pa v pritličju. 3778
Pojasnila daje lastnik hiše, župan Ivan Hribar, in pa vratar hiše.

V Ameriko in Kanado
Cunard Line.
Odhod iz domačega pristanišča Trsta:
Ultonia, 12. oktobra 1909.
Pannonia, 26. oktobra 1909.
Carpathia, 9. novembra 1909.
Iz Liverpoola: 1515
Lusitania (največji in najlepši parnik sveta) 16. oktobra, 6. novembra, 27. novembra, 8. decembra 1909.
Mauretania dne 23. oktobra, 20. novembra, 11. decembra 1909.
Pojasnila in vozne karte pri **Andr. Odasek** v Ljubljani, Slomškove ulice štov. 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Seydlin
Najbolje za zoba

H. Suttner
Ljubljana, Mostni trg
razpošilja 3666
ure, zlatino in srebrnino
na vse kraje sveta. Obrnite se zanesljivo na domačo slov. trgovko!
Veliki novi
cenik zastonj!
novosti!
Ploščnata, tenka, prava
nikelnasta Anker-Ros-
kopi ura
na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natanko 36 ur idoča. — K 4-50.
Srebrne ure od 6 kren naprej.
Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se denar vrne.
Sokolske verižnice s slov. trakovi
nikelnasta K 1-20, srebrna K 5-.

Najboljši kosmetičski predmeti
za olepšanje polti in
telesa so:
da mila po 30 h,
z krem po 1 K.
za gojitev zob in ust:
da n. Menthol n.
ustna voda po 1 K.
zobni prašek po 30 h
za ohranitev in rast las:
da lasna voda po 1 K,
lasna pomada po 1 K.
1337
Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Cizmár
v Ljubljani.
Kupujte natančno to domačo izdelat!

Vinske sode
iz hrastovega lesa, zdrave, močne
od 50 do 65 litrov,
" 100 " 200 " 593
" 200 " 220 "
" 300 " 300 "
nadalje 8 komadov prav močnih,
zdravih hrastovih sodov z vratci
cami v obsegu hi 36, 36, 39, 39,
40, 40, 42 in 50 ima naprododaj
po primerno niski ceni trvdka
M. Rosner & drug
v Ljubljani, poleg Kosterjeve pivovarne.

Prodasta se
2 hiši
na zelo prometnem kraju. V eni je trgovina s špecerijskim blagom, kramarija, gostilna (z mrzlimi jedili) in žganjarna. Obstoji že čez 50 let. Nahaja se tudi tobakarna, ki obstoji čez 20 let. Vse leži blizu župne cerkve. 3817
Kdor želi kupiti, dobi pojasnila pri **A. Bučarju na Vrhniki.**

Nedosežno
Najnovejša
+ ameriška iznajdba +
Higijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leta. K 4-00.
Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.
Higijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdravniški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pismene znamke) mu pošlje diskretno in poštnine prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja
H. AUER
+ tvornica za gumasto blago. +
Dunaj IX, 2, Nussdorferstrasse 3-0.

Zastonj! Vzorci in ceniki!
Tucat 50:100 cm vel. damastne brisalke sec. vzorec, čisto platno. K 8-
Tucat 48:10 cm vel. cvilhaste brisalke, čisto platno. 440
Tucat 54:120 cm vel. dvojnodamastne brisalke, sec. vzorec, čisto platno. 14-
K 20:100 cm vel. 23 m dolga pripraven za životno in posteljno perilo. 1150
Jedina garnitura za 6 oseb, čisto platno, 140 cm vel., servite 60:60. 550
Tucat brisalnih cunj, čisto platno. 60:70 cm. 550
18 cm široko laneno platno, pristna platnina 1 m. 8-
6 rjuh, platno, 150:200 cm. 1320
6 rjuh, platno, 150:225 cm. 15-
40 m brezhibnih ostankov kanafasa, oksforda, cefirja, potisk. cef. 15-
Razpošiljanje po povzetju. — Neugajajoče seveda vrnem nazaj. 3084
BERTHOLD HOCHBERG, tkalnica,
Kostelec Červey, Krkonoši (Češko).

Stock
Cognac
Medicinal
Pristni vinski destilat
v uradno plombiranih
steklenicah.
Camis & Stock
Barkovlje.
Edina parna žgálnica
konjaka pod državno
kontrollo. 3819

Dragotin Puc
: tapetniški in preprogarski :
mojster
v trdki Puc & Komp.
Izdelujem vsa v to stroko
spadajoča dela solidno in po
1078 niskih cenah.
Ljubljana
Marije Terezije cesta 11.

Trgovina z gostilno

trajno in zganjeto ter majhnim
posestvom poleg rudokopa in

posestvo

18 oralov gozda, travnikov in njiv, je
tako napredaj.

Cena trgovine 16.000 K, posestva
10.000 K.

Vprašanja na nprav. »Slovenskega
Naroda« pod »L. B.« 3776

G. Skrbic

Zagreb, Ilica št. 40

prilaga svojo veliko
in razširjeno trgovino

žaluzij

iz deščic, železnih in
lesnih roletov za
okna in prodajalnice
ponajvečji sestavi
Vse vrste lesenih, tkal-
nih in platinenih

rolet iz različnega platna, set-
ta, damas, ripsa itd.

Novo patentirana peresna dršila.
Novo skladišče vsake vrste odej.

Ceno posteljno perje!

Najboljši česki nakupni vir. 2815

Kg. sivga, dobrega,
puljenega 2 K; boljšega 2 40 K; prima
polbelega 2 80 K; belega 4 K; belega
puhastega 5 10 K; kg. velelinega sne-
žnobelega, pulje-
nega, 6 40 K; 8 K; kg. puha, sivga 6 K; 7 K;
belega, finega 10 K; najfinejši prvi puh 12 K.
Narocila od 5 kg. naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega
drevesa, rdečega, mo-
drega, belega ali rumenega nankinga, per-
nica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema
zglavnicama, 80 cm dgl, 58 cm šir, polnjen
z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim
perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K;
posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
zglavnice 3 K, 3 50, 4 K. Razpošilja se po
povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se
franko zamenja ali vzame nazaj, za neugaja-
joče se vrne denar. — Natančni cenovniki
gratis in franko.

S. Benisch, Dašenice št. 767, Šumava.

Pristni kranjski lanencoljnati firnež

Oljnate barve

v posodah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznane in strokovno
preizkušene najboljše.

Karbolinej

prve
vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Zapomni si, prines mi moraš samo „Ottoman“
cigaretni papirali stročnice, in naj te ne motijo
slične poaredbe slabe kakovosti! III 392-5

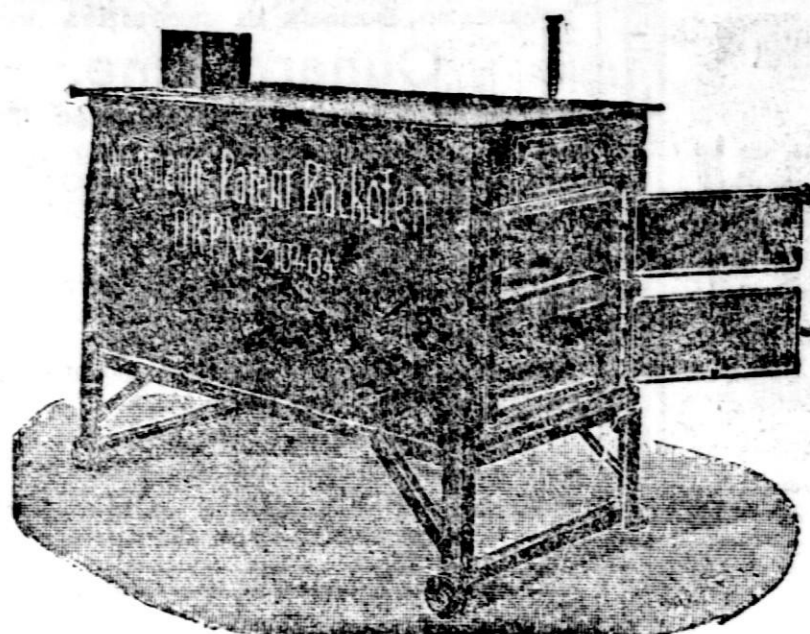
LOKOMOBILE.

Specialna tovarnica za lokomobile, delavnica za stroje

H. FISCHER, Duna X., Gudrunstrasse št. 140

ponuja navedene stroje od 4—125 HP, rabljene p v brezhibnem stanju, popolnoma zmožne za obrat ter firma
za vse sestavine lokomobil, jih ki prodaja ona. **nabavljajo se jamči ene leto.** — Vsak objekt se zastoni
montira in spravi v obrat. Ugodi plačilni pogoji, prve vrste reference. 3088

Lokomobile na posodo.

Usak kmetovalec naj bi se seznanil

z Wegmannovimi patent. krašnimi pečmi

V tej peči se ob prihranitvi drva in prostora za 50
do 80% peče izboren kruh kakor tudi vsako drugo pecivo.
Lahko se tudi suši sadje in sočivje, pa tudi meso se da
prekrasno speči. Te **patentne krušne peči** se izdelu-
jejo v velikosti za 4 hlebe po K 100 do 40 hlebov in
se pripravno dajo postaviti v kuhinji, na hodniku, kolar-
nici itd.

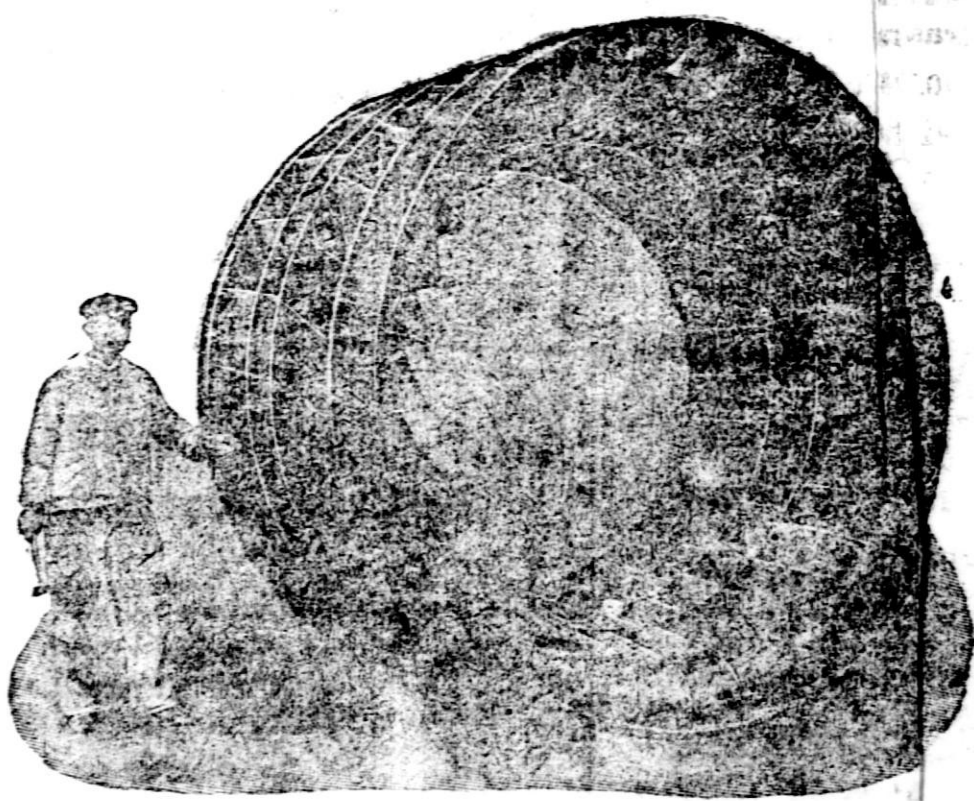
Usaka peč se da za 6 tednov na polzkušnjo.

Kataloge pošlje brezplačno poleg vsakega željenega
pojasnila (Dopisnica zadostuje) **Fr. Kalmus & F. P. Vidic**
& Komp. v Ljubljani. 3097

A. Žabkar v Ljubljani

Dunajska cesta šte. 42. 4693-12

Železolivarna, tovarna za stroje in ključavničarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in po-
pravo vseh v mojo stroko spadajočih predmetov:
raznovrstnih strojev, priprav za mline in žage,
moderne Francis-turbine za vsak padeo in mno-
žino vode, kakor tudi transmisij za vsako indu-
strijo. Izdelujem tudi najrazličnejša dela iz litega
in kovanega železa, in sicer križe, kotle, peči, klopi,
stebre, trombe za vodo itd., dalje najraznovrstnejše
železne konstrukcije, kakor strešne stole, mostove,
vrtnarske rastlinjake, vsa stavbinska in ključavni-
čarska dela: železne ograje, vrata, okna, strelo-
vode in štedilnike ter žično pletenino za ograje
vrtom, pašnikom, travnikom itd.

Načrti in proračuni na
razpolago.

Vse po primernih tovarniških cenah.

AGRO - MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z z o. z.

Ljubljana, Janez Trdinova ulica šte. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt,
kakor poljedelske in druge stroje, unetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro,
soliter, kalijevo sol itd.), modro galica, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste
semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd. 3760

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenskih, istr-
skih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene
jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako
dobro in hitro postreže.

Redka prilika!

Nakupil sem od pogorele tovarnice vs-
zalogo nekoliko skvarjenih težkih

flanelastih odej

najnovjših vzorcev, na katerih je opa-
ziti docela neznan, komaj vidne ma-
deže od vode, in jih pošiljam 3 komade
za 9 K na izbiro. Odeje so primerne
za vsako boljše gospodinjstvo za po-
krivanje postelj in oseb ter so zelo
tople in mehke.

Oto Bekera, odsluženi c. kr. nadzornik fin. straz-
Nachod, Češko. 3766

Hotel

na prometnem kraju, z velikim pro-
metom, ki se lahko dokaže, se preda
radi posebnih razmer. Potreben kapita-
10.000 do 20.000 kron. 3775

Kupci naj pošljejo svoje naslove
ua uprav, »Slov. Naroda«.

Vinko Majdič

valjčni mlin v Kranju

(Kranjsko)

Največja proizvajanja priznana
najboljših pšeničnih mok in krmnih
izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbra-
nih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo
jako veliko vode v se in dajo kvanti-
tativno nedosegljiv pridelek, kar je
zlasti za gospode pekarske mojstre
neprecenljive vrednosti. 3939

Zastopstva in za oge:
v Ljubljani, Podgradu, Trnovem,
Kočevju, Trstu, Gorici, Celovcu,
Beljaku, Bolcanu, Inostanu, Tri-
dentu, Zadru, Spiljetu, Ercegnovem,
Kotoru, Sarajevu in Palju.

Brzjaviti: Valjčni mlin, Kranj.

V Lattermannovem dreveredu

je od danes naprej

menažerija

z najredkejšimi živalmi iz vseh
delov sveta.

Predstava vsak dan ob 5. popoldne

Ob 7. zvečer vsak dan 3784

glavna predstava

Borba medvodov

in

krmljenje zverin.

Ob nedeljah in praznikih ob 11. dop-
in od 2. naprej vsako uro predstava

Na ogled tega zanimivega pod-
jetja vabi in prosi obile podpore s po-
setom

lastnik.

Svoji k svojim! Narodna tvrda!

Milko Krapeš

urar in trgovec

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Ustanovljeno leta 1852.

Cenj. občinstvu priporočam svojo
bogato zalogo

stenskih in žepnih ur,
uhanev, prestanov in veržic.
Osobito sedaj ob priliki birne, na-
menil sem se prodajati dobro blago po
izredno nizki ceni.

Popravila točno in ceno!

Za vsako prodano ali po-
pravljenno uro jamčim 1 leto.
Brez trzpljenja in politike prod.

Slovenska tvrdka obuval Združenih čevljarjev v Ljubljani

Wolfave ulice šte. 14

priporoča slav. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko sezono vseh vrst najmodernejših čevljev za gospode, dame in otroke, kakor tudi za turiste in telovadce ter razne čevlje za dom. Prave ruske galoše in dokolenice (gamašne) in vse k stroki spadajoče potreščine.

Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno izvršujejo v lastni delavnici.

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

pod nadzorstvom c. kr. avstrijske in angleške vlade. Od c. kr. avstrijske vlade za varnost v Avstriji zavarovanih pripoznana vrednost

K 36.433,020-65

Izredno liberalni pogoji polic.

Pri kritnih policah nudi družba

takoj po sklenitvi zavarovanja odškodnino za smrt po

samomoru ali dvoboju

Nove in hasnovite tarife — Informacije in prospekti zastoj.

Podružnica za Avstrijo.

Gresham Life Assurance Society Limited Dunaj I., Gisela str. 1.

Generalna agentura v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2.

VIKTOR MORO.

V zavarovalništvu uveljavljene osebe, ki imajo v mestu in na deželi dobre zveze, se sprejmo pod ugodnimi pogoji

Za jesensko in zimsko sezono

priporoča modni salon

Ozmec & Vičič

Ljubljana, Selenburgova ulica 7

(nasproti glavne pošte)

svojo bogato zalogo elegantnih klobukov za dame, deklice in otroke po zmernih cenah.

G. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 6.000.000.

Vplačana delniška glavica: K 2.400.000

Rezervni fond 46.000.000

Stanje zavarovanih svot 138.000.000

Letni dohodki na premijah 9.400.000

Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti, glavica plačljiva takoj po zavarovanju smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in možna zavarovanja z oprostitvijo plačila zavarovalnine, ozir. s priznanjem dosmrtno rente ob nastali onemoglosti; nadalje sprejema
- zavarovanja za doživljenje, preskrbljenost za starost, zavarovanje otroških let, plačljivo pri dosegu določene starosti na zavarovanca samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor neovrnjenost in nespadlost police, jamstvo tudi za slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd.

Natančnejša pojasnila daje radevoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijske ulice šte. 6.

Vodja generalnega zastopa: Jos. Prosenc.

Jvan Jax in sin

v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

A. KUNST

Ljubljana

Židovska ulica šte. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbere.

Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovni vzorce poslati.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Fr. P. Zajec

optik, urar in trgovec z zlatarino in srebrnino.

Stari trg 26.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica

jeremenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

kakor tudi krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo

vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske nprave.

Br. Hlavka

Prešernova

ulica št. 5.

Atelje za ortopedične aparate in

bandaže.

Izdelovatelj kirurških medicinskih instrumentov in vseh potrebnih za bolnike.

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfava ul. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo

najmodernejših, najfinjših

kožuhovin,

klobukov

in čepic.

Prevzema tudi vsa v to vrsto spadajoča popravila proti najnižji ceni.

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjadine in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Ustanovljeno 1882

Telefon 548

Rudolf Geburth, Dunaj

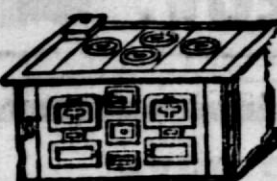
c. in kr. dvorni strojnik

VII. Kaiserstrasse 71, na ogin Burggasse.

Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst

kurilnih peči

posebno najfineje v vseh barvah v ognju emailirane peči z nikljasto montažo.

Regulirne polnilne peči od 15 kron naprej. Trajnost gorilne peči za kurjenje s premogom. Štedilna, kuhinjska in strojna ognjišča vseh velikosti. Peči z železnimi pečnicami za kurjenje dveh ali treh sob. — Plinovne peči in plinovni kamini.

Katalogi gratis in franko.

3252

Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havlíček in brat v Poděbradech

(Kralj. Češko.)

Izvozna hiša modnega in manufakturnega blaga.

Priporočamo v izvrstnih kakovostih:

Modne blagove — sukna

Jesen 1909—1910 Zima

Barhate. Flanel. Opreme za neveste.

Vzorec franko.

1 zavoje 40 m pralnih ostankov

okusno odbranih 18 K franko po

povzetju. Od teh se vzorec

ne pošilja.

776

Najboljši nakup!

Edina izborna nakupna prilika za manufakturišče in krošnjarje ob direktnem dobavljanju iz tkalnice.

Razpošilja se tudi zasebnikom!

40 metrov ostankov lepo sortiranih 13 K 90 h; 40 metrov veleprima po želji sortiranih 15 kron.

Barhate za obleke lepih vzorcev, za

obleke, bluze in spodnja krila.

Flanela nežni vzorci, za srajce in bluze.

Delain z borduro, za obleke in bluze.

Angleški celof 80 cm širok za barvaste

srajce, prsniške in damske bluze.

Modrotisk za kuhinjske predpasnike in

domače obleke.

Kanafas žive barve, za posteljne pre-

obleke.

Oksford za moške srajce, izvrstna trpežna

kakovost.

Krizet barvast za spodnja krila, tkan iz

debelega blaga.

Dolgost ostankov od 3 do 10 metrov.

Zajamčeno brezhibne in stanovitne kakovosti, zajamčeno popolnoma pralno.

Brez rizika! Znesek se takoj vrne ako blago ne ugaja in se pošilja

šiljatev lahko nefrankovano pošlje nazaj.

Čez 1000 priznanih pism od 1. januarja naprej.

40 metrov najfinejšega beljenega rumbarkega platna za najfinejšo telesno in

posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17-90.

Že popolnoma zarobljene rjube brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, tkane iz

najboljših platnenih nit, nepokončljiva kakovost, zajamčeno platno, kos 2-40 K.

Vzeti se mora najmanj 6 kosov. — Razpošiljanje po povzetju.

Tkalnica R. Horner, Nachod, Češko.

Ob naročilu 2 zavojev franko.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

Red Star Line

Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland,

Vaderland, Zealand, Lapland in Samland,

ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje

med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost,

izborna hrana, vjudna postrežba in spainice po

novem urejene v kajite za 2,4 in 6 oseb, za vsakega

potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak terek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat

čez Kanado v Severno Ameriko in je ta

vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 26,

od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tišlerju“.

Osrednjo kurjavo in prezračevanje

vseh sestavov postavlja

Češki specialni zavod: strojna tvornica

Jan Štětka

Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ulice št. 892.

Posebnost: stavbo železnih rastlinjakov

in njih opremljenje s toplo vodo.

Čista kurjava s štedilniki za stanovanja z 2, 4 ali 6 sobami.

Železne konstrukcije streh, mostov itd.

3281

izdelovatelj vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

Odlikovan s čisto kolajno v Pa-
risu 1904 in s čisto kolajno in
križcem v Londonu leta 1895

Anton Presker
krojač
Ljubljana, Sv. Petrac. 16
priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice
in plašče za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančevega muzeja, trgovine
priporoča
klobuke
čepice, razno meško perilo,
kravate, ovrtnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

**Pekarija,
slaščičarna
in kavarna**
Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21.
Filiale:
Glavni trg št. 6,
Sv. Petra cesta št. 26.

Največji izbor
Najnižje cene
Popravila
L. Mikuš
tovarna družina
Ljubljana, Mestni trg.

Stoj prijatelj!!!
Predno si kupiš ali izposodiš
klavir, pianino ali harmonij
potrudi se še k rodoljubu, edini narodni trdniki
Alfonz Breznik Gradsko štev. 11,
poleg gostilne pri Kroni.
Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in
zaprave izvedenec c. kr. deželnega sodišča, jamčim za
trpežnost in blagostrojnost strokovno preizkušenih in-
strumentov iz različnih prvovrstnih tvornic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja. Jamstvo
10 let. Najnižja najemina. 230

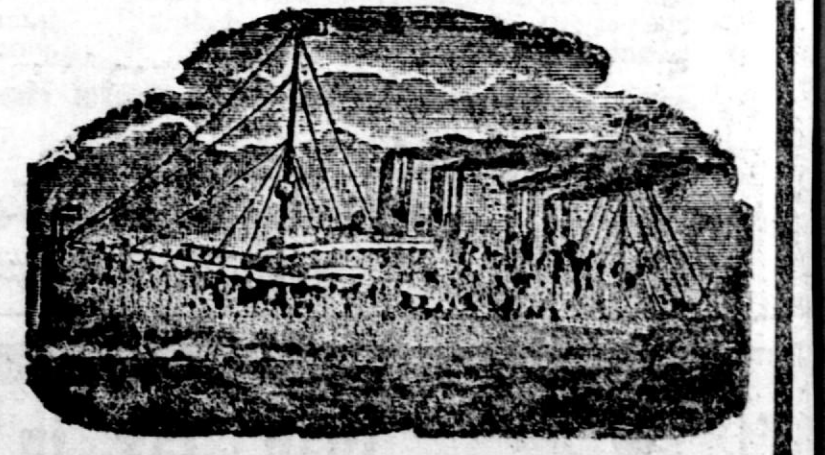

Ustanovljeno leta 1842.
Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
Ljubljana 343
črkoslikarja, lakirarja, stajbna in počištevna pleskarja,
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. **Delavnica:** Igriška ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!
Prva češka splošna deln. družba **na življenje**
za zavarovanje v Pragi
Generalno zastopstvo za vse slov. dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.
EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje,
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom,
Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **Svoji k svojim!**
Pojasnili dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.
3386 **Nadzornik v Ljubljani je**
gospod **GESTRIN IVAN**, Radeckyjeva cesta 16.

Najnižje cene.
Tovarna pohištva J. J. Naglas
Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 850
Največja zaloga pohištva
za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti,
žimnati modroci, otroški vozički itd.
Najsolidnejše blago.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz 3267
Bremna
v
New York
s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ
WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni. **Pozor!**
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite
v Ljubljani edino le pri
EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tislerju“.
Odhod iz Ljubljane je vsak terek, četrtek in sobota. — Vsa
pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. —
Postrežba poštuna, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Meksiko, Kalifornijo,
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno
ugodno in izredno ceno čez Salveston. Odhod na tej progi iz Bremna
enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor
Brazilijo, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Ravnokar izšle nove
dvostranske slovenske plošče!
Cena 4— krene in po 2 K 50 vin.
2832 **Velika zaloga**
gramofonov
od 25 kron naprej.
Dobi se tudi na mesečne obroke.
Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike
gramofonov in raznih plošč.
Fr. P. Zajec
urar in optik
Ljubljana, Stari trg št. 26.

Naznanilo.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v
svoji novi, največji in po najmodernejšem si-
stemu urejeni tovarni na Kranjskem za upog-
njeno pohištvo in deščice (parket)
Stole različne vrste od priprostega
do najfinejšega izdelka, na-
slonjače, gugalnike, pisalne fo-
telje, obešalnike, mize vsake
velikosti, vrtno stole, stole
za glasovir itd.
Imam vedno veliko zalogo bukavih in hr-
stavih na par prepariranih deščic (parket
po najnižjih cenah).
Na zahtevo pošljem svoj ilustrirani cenik za-
stoj in franco.
Ivan Bahovec,
tovarnar na Duplici p. Kamnik.
3099

344
Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!
Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobni vencev
in trakov z napisi.
Zunanja naročila
se izvršujejo hitro in točno.
Cene brez konkurence!

Ljubljana **Fr. Ševčik** Židovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo
preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno pripo-
ročam lahke trocevke in puške Boek s Kruppovimi cevmi za brez-
dimni smodnik. — Priporočam tudi
veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.
Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštino pristo.

J. KORENČAN

Ljubljana, Stari trg 5.

Trgovina z norimberškim in galanterijskim blagom na drobno in :-: na debelo. :-:

Velika zaloga pletenin kakor nogavic, srajc, : maj, spodnjih hlač, : otroške obleke i. t. d.

šivilje

pri T. Pogodnik, Pred škočije 21, II. nadstropje. 3826

Puške:

Lancaster od . . .	K 28.-
Flobert	8.50
Pistolet	2.-
Samokres	8.-

naprej. Poprave ceno. Ilustrovan cenovnik franko. F. Dušek, Opešne 70 ob državni železnici, Čaška. 1501

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva ekonomije i. t. d. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtpežnejši izdelek. Največja prihranitev goriva. **Specialiteta: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarnes i. dr.** Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franko proti doposlani znamki. 2506

Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“ S. Goldschmidt & sin Wels 18, Gorenje Avstrijake.

Prilika za nakup!

Prekrasna **žepna ura** z **verižico** samo K 3-50.

30.000 komadov nakupljenih, zato razpošiljam prekrasno 35 urno (ne 12 urno) Gloria srebrno remontoarko na sidro, švicarsko kolesje z lepo dolbenim okrovjem s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebrjeno verižico, natančno idočo za samo **3 K 50 vln.** Dalje ponujam pristno pozlačeno 36urno remontoarko na sidro, veleprima švic. uro s pozlač. verižico za **5 kron.** 3letno pisмено jamstvo za vsako uro. — Po povzetju razpošilja **S. KOHANE, izvoz ur v Krakovu šte. 358.** Neboj zahvalnih pisem in nešteto ponaročb. Za neugajote denar nazaj. 3856

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske prometne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trjote daleč nadprijatelj dohoti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala 2944
raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah šte. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

2178

Največja zaloga

moških in deških oblek

A. Kunc

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Pedružnica: Novo mesto, Glavni trg.

3711

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam

klobuke le najfinejše izvršbe.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Palača Mestne hranilnice.

Prešernova ulica.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava 860

Puchova kolesa

Puch-Special' K 150

„Curier“-kolo K 115

Najboljše pnevmatike Reithofferjeve
Najboljši šivalni stroji od 66 K naprej.

Za prekupovalce ista cena, kakor v tovarni.

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega blago veliko ceneje.
Ceniki zastoj in poštne prosti.
Z odličnim spoštovanjem

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani.

Narodna knjigarna

Prešernova ulica šte. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7

združena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega, . . . komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga . . .

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najpreprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.
Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo.

Šolski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.
Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najpreprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Črnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.
Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na **pisalne stroje**

vseh sistemov po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznake, fakture, trgovska pisma itd. itd.

Fotografski umetni zavod AVGUST BERTHOLD

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko
spadajočih naročil kakor: reproduci-
ranje, povečevanje, fotografiranje
tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno in v največji množini.

Le enkrat

izvolite si ogledati veliko izbiro v največji
narodni konfekciji

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana. Stari trg št. 28. Ljubljana.

Posebno krasno

3927

BLUZE

domače halje, krila predpasnike, otročje obleke in krstne oprave.
Najboljše perilo in vse modne predmete za gospode in gospe.
Po pošti natanko po naročilu. Cene radi majhne režije najnižje.

Anton Leutgeb,

rehabilitator in bandagist.

Pod trančo 1. Ljubljana. Pod trančo 1.
Ljubljana izdelovalnica vseh vrstnih gazo,
umjetnih in vojaških rokavic.

Izdelovatelj
klinih pasov.
Vsa kirur-
gična dela.
Zunanja na-
ročila točno.
Cene nizke

Stampilije

vseh vrst za urade,
društva, trgeve itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Ceniki franko.

1591

Krasno

klobuke za dame

po znano najnižjih cenah, priporoča

modni salon A. Vivod-Mozetič

Ljubljana, Stari trg 21.

Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila izvršujem točno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

5000

povečani popolnoma zastoni

smo se odločili razdeliti med bralce tega lista, da se tudi v
Ljubljani uvedemo

z enim udarcem

Treba je samo, da nam spodnjo nakaznico pošljete na-
tančno izpolnjeno s sliko in 70 vin. za poštino itd. v znam-
kah. Nato dobite v kratkem času

povečavo skoro življenske velikosti

popolnoma brez kartona in retuše. Svojo fotografijo dobite
zajamčeno nepoškodovano in poštine prosto. Edina usluga,
katere Vas prosimo, je ta, da nas priporočate pri svojih znancih
in sorodnikih, ako smo Vas zadovoljili.

Požurite se, prosimo poslužite se naše ponudbe, ker smo
za sedaj namenili samo gori navedenih 5000 povečav.

Lahko se s polnim zaupanjem obračate do te ponudbe,
ker Vam naša že od leta 1900 na Nemškem in v Avstriji
trgovskosodno vpisana firma jamči za poštenost našega
podjetja. Da Vas pa rešimo tudi najmanjšega dvoma, smo pri-
pravljene, plačati Vam 500 kron, ako bo dano nam naročilo
z našo vednostjo in voljo izvršeno drugače, kakor tukaj ob-
ljubljeno.

Z velespoštovanjem

Menarodni portretni zavod

(Internationales Porträt-Institut)

Dunaj, VII/91, Stiflgasse 15.

3863

Izrežite in pošljite v kuverti.

Nakaznica

za bralce „Slovenskega Naroda“.

Glasom zgorajšnje ponudbe prosim mednarodni
portretni zavod, naj mi priloženo fotografijo brezplačno
poveča skoro v življenski velikosti in vpošlje poštine prosto.
Za izdatke in poštino prilagam 70 vin.

Kraj in datum. (Prav razločno.) Ime in priimek.

Posebni pismenih poročil ni treba. Poština za pisma
z večjimi kakor vizitnimi slikami stane 20 vin. V inozemstvo
dvojno. V izogib pomotam napišite fotografiji na hrbet naslov.
Od vseh slik, naj bodo vizitnega ali kabinetnega formata, sku-
pinske ali društvene slike, se lahko napravi doprni format.
Pri shupinskih slikah naj se oseba, ki jo je povečati, označi s
križcem (+).

Naslov za pisma:

Internationales Porträt-Institut, Dunaj VII/91, Stiflgasse 15.

MOËT & CHANDON

C IN KR DVORNA
IN KOMORNA
DOBAVITELJA

KRALJ ANGL
DVORNA
DOBAVITELJA
V EPERNAJU
USTANOVLJENE
1743

NAJFINEJŠI
ŠAMPANJEC
FRANCOSKI
IZDELEK

Generalni reprezentant: J. WEIDMAN · DUNAJ-III

Dopisnica

zadostuje, da
dobite novo, ve-
lezanimivo bro-
šuro gratis in
franko. Ta bro-
šura je znanstve-
na razprava, ki
v lahko razum-
ljivem, poljud-
nem jeziku
obravnavava elek-
trično zdravlje-
nje, in bolnik, ki
ga muči splošna
živšna oslebe-
lost, revmati-
zem, nevralgija, močenje prebave vsled
nervoznosti, ohromelost, pomanjkanje
spanja, glavobol, slabotnosti vseh vrst,
bo smatral brošuro za dragoceno darilo
še nikoli niso v Avstriji zastoni dali
tako dragocene knjige, mi pa hočemo
kaj žrtvovati, da opozorimo trpeče člo-
veštvo na blagodejni učinek elektricitete.
Vsak, kdor se obrne na nas, dobi

gratis in franko
pod zaprto kuvertu brez vsake obveze to
zanimivo brošuro. 3860

Elektro-terapevtska ordinacija

Dunaj, L. Schwangasse 1, Mezzanin,
Abt. 1 s/2.

16/X. 1909.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo
na Dunaju, L. Schwangasse
1, Mezzanin Abt. 1 s/2.

Prosim pošljite mi knjigo:

„Razprava o moderni elek-
tro-terapiji“

gratis in franko pod zaprto ku-
verto.

Ime:

Naslov:

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

zarezano strešno opeko prve in druge vrste,

z jamstvom za njo trpežnost skozi 5 let

iz lastne nove moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani

in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči

pri J. KNEZU v Ljubljani.

1606